

TAMPERE

Kantakaupungin vaiheyleiskaava - valtuustokausi 2021–2025
ja Keskustan strategisen osayleiskaavan vaiheittainen muutos

Ehdotusvaiheen palaute ja osallistaminen

Kaavaehdotus nähtävillä 21.3.–22.4.2024

Kuva: Maria Seppälä

Sisältö

Johdanto	3
Muistutukset ja niiden vastineet	4
Lausunnot ja niiden vastineet	29
Pirkanmaan ELY-keskus	29
Pirkanmaan liitto	44
Pirkanmaan maakuntamuseo	45
Väylä	48
Lempäälän kunta	49
Nokian kaupunki	51
Kangasalan kaupunki	52
Ylöjärven kaupunki	53
Tampereen kaupunki, ympäristönsuojelu	55
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	59
Fingrid Oyj	60
Pirkanmaan hyvinvointialue	60
Raitiotie Oy	62
Ehdotusvaiheen asukastilaisuudet	64
Asukastilaisuuksien sisältö	64
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	65
Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut	67
Osa-alueiden asukastilaisuudet	69

TAMPERE

SITOWISE

Johdanto

Yleiskaavasuunnittelussa määritellään Tampereen tulevaisuutta. Tampereen kantakaupunkiin laaditaan valtuustokausittain päivittyvää yleiskaavaa valtuustokaudella 2021–2025. Yleiskaava on strategisen tason päätös siitä, miten kaupunkirakennetta kehitetään ja ylläpidetään tulevaisuudessa. Voimassa olevat kantakaupungin yleiskaavat osoittavat erilaisten toimintojen, kuten asumisen, liikenteen, työpaikkojen sekä viher- ja virkistysalueiden sijoittumisen kantakaupungin alueella. Tampereen yleiskaavatilanteen ajantasaisuutta arvioidaan valtuustokausittain neljän vuoden välein, jolloin sitä tarkistetaan tarvittavin osin kaupunkistrategian tavoitteiden ja painotusten mukaan.

Kantakaupungin vaiheyleiskaavassa 2021–2025 koko kantakaupunkia koskevat sisällöt ovat ilmastomuutokseen sopeutuminen sekä viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut. Lisäksi neljälle kantakaupungin osa-alueelle on esitetty kehittämisperiaatteita strategista yleiskaavaa tarkemmalla tasolla. Osa-alueet ovat Tesoman asemanseutu, Keskusta, Liehtä-Hiedanranta sekä Alasjärven itäpuoli.

Kaupungin asukkaita on kannustettu osallistumaan vaiheyleiskaavatyöhön tarjoamalla erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia kaavatyön aikana. Yhdyskuntalautakunnan hyväksymä vaiheyleiskaavan ehdotus oli yleisesti nähtävillä 21.3.–22.4.2024, jolloin siitä pyydettiin muistutuksia ja lausuntoja. Muistutuksia saatiin 15 kpl ja lausuntoja 13 kpl. Ehdotusta esiteltiin myös asukastilaisuuksissa yllä mainituilla osa-alueilla 2.–11.4.2024 välisenä aikana. Asukastilaisuuksiin osallistui yhteensä 103 henkilöä, ja keskustelua niissä käytiin aktiivisesti.

Tähän raporttiin on tiivistetty vaiheyleiskaavan ehdotusvaiheen nähtävilläolon aikana saatu palaute. Ehdotuksesta saadut muistutukset ja lausunnot on käsitelty ja niihin on laadittu vastineet. Lisäksi raportissa on yhteenveto asukastilaisuuksien keskusteluista. Asukastilaisuuksien järjestelyissä olivat mukana vuorovaikutuskonsulttina Joonas Lindfors ja Rosa-Maria Kari Sitowise Oy:stä, jotka hoitivat tilaisuuksien hybriditekniikan ja kirjasivat ylös tilaisuuksissa käydyn keskustelun.

Yleisö istuu ja kuuntelee erikoissuunnittelija Taru Heikkisen esitystä ilmastomuutoksen sopeutumisen teemasta saadusta palautteesta keskustan asukastilaisuudessa. Kuva Sitowise Oy

Lisätietoa vaiheyleiskaavasta
tampere.fi/vaiheyleiskaava2021-2025

Muistutukset ja niiden vastineet

1. Muistutus

Kaakinmaa, Tammela, Linnainmaan keskus ja Kaukajärven keskus tulee lisätä ”kaupunkivihreän kehittämisalueiksi”, koska alueet ovat erityisen asfalttipainotteisia.

Vastine

Kaupunkivihreän kehittämisalueet on rajattu lukuisten eri aineistojen kuten maanpinnan lämpötilaa kuvaavan satelliittikuva-aineiston, kaupungin maanpeiteaineiston, tulvariskikohdetietojen ja vesistötietojen pohjalta. Muistutuksessa mainitut kohteet eivät nousseet aineistoanalyysissä merkittävästi esiin mahdollisina kaupunkivihreän kehittämisalueina, mistä syystä alueita ei ole esitetty kaupunkivihreän kehittämisalueina vaiheyleiskaavassa.

Hatanpään valtatiealue tulee merkitä c-2 alueeksi ja Keskusta c-1 alueeksi rajautuen Pispalaan, Nekalaan ja Järvensivu-Petsamoon.

Vastine

Voimassa olevien yleiskaavojen maankäyttömerkinnät ovat pääosin ajantalla ja kaavassa ei ole tehty niitä koskevia tarkistuksia. Palautteessa mainittujen alueiden kehittämistä ohjataan Keskustan strategisessa osayleiskaavassa, johon ei sisälly vastaavia kehittämisen erityistavoitteita kuin muualla kantakaupungin keskusta-alueille.

Alasniitynkadulta on poistettava ”Kaupunkirakenteen kannalta merkittävä liikenteen kokoojaku ja joukkoliikenteen laatukäytävä” -merkintä, koska runkolinjan tulee kulkea suoraan Sammon Valtatietä ja liityntäyhteyksiä sen varrelle Jankan alueelta tulee parantaa. Myös Nekalantieltä tulee merkintä poistaa ja siirtää se Kuokkamaantielle, jotta ”Viinikan liikenneympyrä” selkeytyisi, kun moottoriajoneuvoyhteys Nekalantielle sekä Viinikankadulle poistettaisiin.

Vastine

Yhteys Alasniitynkadulla tiheästi liikennöivällä runkolinjalla mahdollistaa tulevaisuudessa Messukylän junaseisakkeen paremman kytkeytymisen niin Linnainmaan kuin Hakametsän suuntaan. Lähijunaseisake Messukylässä kytkeytyy verkollisesti runkolinjaan, kun liikennöinti tapahtuu Alasniitynkadulla eikä Sammon valtatiellä, jonne matkaa on yli 400 metriä. Alasniitynkadulta tehdään arkipäivisin yli 600 nousua kohti keskustaan ja lähes 100 nousua Linnainmaalle.

Yleiskaavassa ei oteta kantaa yksityiskohtaiseen suunnitteluun, tällä hetkellä Tampereen kaupungilla ei ole selvityksessä muuttaa Viinikan liikenneympyrän ajokaistoja tai liikennejärjestelmiä. Nekalantiellä kulkee tällä hetkellä tiheästi liikennöity runkolinja, jolla mahdollistetaan yhteys Viinikan asuinalueelle sekä lidesjärven tulevalle virkistys- ja lähiluontokohteelle. Nekalantietä kulkevalla yhteydellä saadaan myös Lokintaipaleen kautta yhteys lidesrantaan ja sitä kautta Jyväskylän junaradan pohjoispuolisille alueille.

Vuoreksen Puistokadun ja Hervannan Opiskelijankadun välille tulee merkitä ”Pyöräliikenteen alueellinen pääreitistö” -yhteys, jotta Vuoreksen kestävä saavutettavuus paranisi ja mahdollistaisi esim. opiskelijoiden asumisen Vuoreksessa ja sujuvan työmatkaliikenteen Hervantaan.

Vastine

Voimassa olevassa yleiskaavassa on osoitettu pyöräliikenteen alueellinen pääreitti Vuoreksen puistokadun ja Teekkarinkadun välille. Yhteyttä ei ole toteutettu. Pyöräliikenteen tavoiteverkossa on esitetty Suolijärven pohjoispuolitse Vuoreksesta Opiskelijankadulle johtava aluereitti, mutta yhteyden toteuttaminen on vaikeaa muun muassa luontoarvojen vaikutuksesta.

Satakunnankatu on osoitettava keskustan kehäksi Amurissa ja Pyynikillä sekä Pirkankatu joukkoliikennekaduksi ja yhteyskaduksi tonteille. Tämä selkeyttäisi autoliikenteen reittejä ja rauhoittaisi Pyynikintorin alueen läpiajoa.

Vastine

Keskustan autokehän tehtävänä on välittää keskustaan tuleva liikenne pysäköintilaitoksiin. Liikenneverkkohierarkiassa autokehän kadut ovat pääkokoojakatuja. Autokehän lisäksi myös auto-

kehälle johtavat kadut kuten Satakunnankatu ovat pääkokoojakatuja, joilla turvataan autoliikenteen sujuvuus. Pirkankatu on osoitettu vaiheyleiskaavassa merkittäväksi kokoojakaduksi ja joukkoliikenteen laatukäytäväksi.

Amuriin, Kaakinmaalle, Nalkalaan, Tammelaan, Kyttälään ja Yliopiston alueille on osoitettava täydennysrakentamisalaa.

Vastine

Kantakaupungin voimassa olevat yleiskaavat mahdollistavat täydennysrakentamisen yleiskaavan käyttötarkoitualueilla. Mainitut alueet sijoittuvan Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoimanvyöhykkeelle, jolle tavoitellaan strategian mukaisesti muun muassa 80 % uudesta asemakaavoitettavasta asuinkerrosalasta.

2. Muistutus

Nirvan asuinalueella on merkitty kasvun ja elinvoiman alueeseen. Kyseessä oleva alue on asuinalueita eikä siten sovi eikä täytä merkinnän kriteerejä. Kyseinen merkintä on poistettava asuinalueelta ja rajattava niin että se ei uhkaa asuinalueita.

Vastine

Kaupunkistrategian ja elinvoiman vyöhyke on muodostettu parhaimman palvelutason joukkoliikenteen käytävien ympärille laskennallisena puskurina. Yleiskaavassa maankäytön kehittämisperiaate on myös kulttuuriympäristön arvojen huomioiminen. Kasvusuunnan kehittämisperiaatteet voivat toteutua monella tavalla, tavoitetta ei voi tulkita siten, että kehittämisperiaate on toteutettavissa vain olemassa olevaa ympäristöä tuhoamalla.

Yleiskaavan tavoitteena tulee olla hyvälaatuisen, terveellisen ja turvallisen elinympäristön turvaaminen.

Vastine

Vaiheyleiskaavan tavoitteilla on pyritty terveellisen ja turvallisen elinympäristön turvaamiseen muun muassa varmistamalla siniviherrakenteen säilyminen ja vahvistaminen kaupunkirakenteen muun kehityksen yhteydessä. Yhtenäinen siniviherrakenne on kaupungin perusta ilmastonmuutokseen sopeutumisessa sekä ihmisten terveellisten elinolojen ja elinympäristön säilymisessä.

Yhdyskuntatekniikan kartasta puuttuu Tampe-reen Sähköverkon toinen sähkölinja (Rautahar- kosta kohti Hallilaa). Toivottavaa on, että sähkö- linja siirretään pois asutuksen läheisyydestä.

Vastine

Kyseinen sähkölinja on voimassa olevassa yleis- kaavassa. Linjalle ei toistaiseksi ole asetettu kehittämistavoitteita.

3. Muistutus

Tesoman visiosta ei selviä millaiset kriteerit tule- vat olemaan rakennuksille ja tuleeko yhtään väriä vai vain perusbulkkia. Häivytetyt kuvat puiden ja ihmisten kera, joissa näkyy vain taloa hieman eivät kerro mitään.

Vastine

Rakennusten korkeudet, värit ja materiaalit mää- ritellään aikanaan alueelle laadittavissa asema- kaavoissa. Tesoman visiotyö on laadittu yleiska- avatyön pohjaksi. Sen tärkeimpinä tavoitteina oli osoittaa yleiskaavaan alueen kehitettävät kävelyn ja pyöräilyn yhteydet sekä ekologisen verkoston jatkuvuus. Rakentamisen osalta visio tarkentaa rakentamisen määrää ja käyttötarkoituksia sekä ohjaa muuttuvien alueiden toteuttamista. Visio ei sellaisenaan tule toteutumaan.

Ja luontoarvot. Tärkein (Tesoman) alueelle jää- nyt pieni luontainen monimuotoinen metsikkö moottoripyöräkerhon jälkeen kaadetaan, vaikka täynnä vanhaa puustoa ja sen päälle tulee kort- teli, vaikka olisi hyvä viheryhteys jo sellaisenaan. Nyt tehdään uusi viheryhteys bronto skyliftin parkkialueelle ja siihen tulee risutaimia harvak- seltaan. Luontoarvot tulee olemaan siinä nolla.

Vastine

Yleiskaava on yleispiirteinen. Alueella on tehty luon- toselvitykset yleiskaavatyön pohjaksi. Yleiskaavassa esitetty yhteysnuoli osoittaa yhteystarpeen kahden sijainnin välille. Viheryhteyden tarkempi sijainti määritetään asemakaavassa. Killerinpuiston kautta radan yli ja edelleen kohti Vanamonpuistoa osoitettu viheryhteystarve on arvioitu kokonaisu- tena toimivimmaksi yhteyden sijainpaikaksi, jota on myös jatkossa helpointa kehittää siten, että puusto muodostuu latvuspeitteeltään yhtenä- seksi. Vaiheyleiskaavan yleismääräyksen mukaan 'Olemassa olevat katu-, kortteli- ja puistopuut on lähtökohtaisesti säilytettävä ja puiden määrää on pyrittävä lisäämään'. Myöhemmin laadittavassa asemakaavassa on näin ollen yhtenä tavoitteena olemassa olevan puuston säilyttäminen.

4. Muistutus

Vaiheyleiskaavaehdotus on huolellisesti ja moni- puolisesti valmisteltu. Ehdotus tarkastelee hyvin kantakaupungin kokonaisuutta ja on pitkäjäntein- nen. Erityisen hyvää on, että siinä huomioidaan ilmastomuutokseen sopeutuminen ja varau- tuminen mm. viherympäristöjä säilyttämällä ja kehittämällä. Näin toimien vahvistetaan terveel- listen elinolojen ja korkeatasoisen elinympäris- tön säilyminen keskusta-alueella. Toivottavasti päätettävä vaiheyleiskaava on koko kaavoitusta ohjaava ja rajaava asiakirja niin, että yksittäisten kaavamuutoshankkeiden ei sallita rikkovan vai- heyleiskaavan perusteltuja periaatteita.

Vaiheyleiskaavaehdotus ei tietysti ulotu "pien"- kaupunginosien ja kortteleiden tasolle. Amurin noin 50 vuotta sitten rakentunut kaupunginosa on juuri sitä, mihin vaiheyleiskaava tähtää koko kantakaupungissa: laajoja viherympäristöjä, puita ja pensaita aivan yksittäisillä tonteilla, maavarai- sia pihvoja, jotka imevät hulevesiä. Leikki- ja ulkoi- lualue kaiken ytimessä. Loistava elinympäristö kaiken ikäisille lähes kaupungin ytimessä! Kau- punginosa "kehittäminen" kaavoituksella tulee tehdä maltilla, alueen historia huomioon ottaen. Kaavoittajan ei tule olla vain sijoittajien ehdotus- ten puhtaaksi piirtäjä.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

5. Muistutus

Kokouksessa puhuttiin Lielahden Hiedanranta-alueen liian vähän, verrattuna koko Treen alueen kaavaan.

Vastine

Harmillista, että asukastapahtuma ei vastannut odotuksia. Pyrimme jatkossa toteuttamaan yleiskaavatapahtumia paremmin läsnäolijoiden ehdoilla. Lielahden asukasillassa Lielahden Hiedanrannan osa-alueen kehittämisperiaatteita tarkasteltiin kaavassa alueelle kohdistuvien kaupan sekä virkistys- ja ekologisten yhteyksien kehittämisen näkökulmista. Koko kaava-alueen teemat koskevat myös Lielahden Hiedanrantaa.

Monta tärkeää asiaa oli jäänyt pois kartalta. Lielahdessa, Ryydynpohjassa on uimaranta (lukee myös kyltissä), jonka kunnossapito kuuluu kaupungille. Monet lapsiperheet, myös aikuiset haluavat kesäisin käydä uimassa. Ranta on pienentynyt, koska molemmin puolin uima-alue on rehevöitynyt kaislikko, joka tulisi poistaa. Keväisin ja alkukesästä myös lokit valtaavat alueen. Muutenkin aluetta voisi siistiä ja laittaa taas ohjetaulu kuntoon. Olen seurannut myös pitköspuiden reittiä ja molemmin puolin on haitallisia kasveja-poistoon.

Vastine

Tampereen kaupungin liikuntapalvelut on luokitellut rannat arvioidun kävijämäärän perusteella yleisiin uimarantoihin ja pieniin yleisiin uimarantoihin/uimapaikkoihin. Yleiseksi uimarannaksi luokitellaan sellaiset uimarannat, joilla arvioidaan käyvän huomattava määrä ihmisiä uimassa uimakauden (15.6.-31.8.) aikana. Vaiheyleiskaavassa on esitetty tämän luokituksen mukaiset yleiset uimarannat. Kävijämäärän perusteella luokitellut pienet yleiset uimarannat ja uimapaikat, kuten Ryydynpohja, täydentävät uimarantapalveluiden verkostoa. Näitä kohteita ei osoiteta yleiskaavakartalla.

Kunnossapitoa koskevat kommentit on välitetty kaupungin organisaatiossa eteenpäin. Ryydynpohjan uimapaikan kaislikon leviämistä uimapaikalle, kunnossapito pyrkii estämään niittämällä kaislikkoa säännöllisesti.

6. Muistutus

Olen ikionnellinen, että Eteläpuisto on päätetty säilyttää rakentamatta. Se onkin viimeinen ydinkeskustan tuntumassa oleva rakentamaton rantaviiva. Meille kaupunkilaisille on tärkeää, että pääsemme kävellen nauttimaan ihanasta luonnosta ja järvimaisemasta tarvitsematta lähteä autolla jonnekin kauemmaksi. Hämeenpuiston,

Eteläpuiston ja Pyyntien luonto pidetään toivon mukaan mahdollisimman luonnonmukaisena. Siisteyttä ja puhtautta pitää kuitenkin parantaa, kaatuneita puita ja katkenneita oksia voisi hieman karsia. Pyyntien rantaviiva säilytettävä sellaisenaan.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Ranta-Tampella valitettavasti rakennettiin liian tiheäksi ja luotaantyöntäväksi, tummaksi kivierämaaksi. Ei ainuttakaan edes kahvilaksi sopivaa liiketilaa, ei puita eikä muutakaan vehreyttä. Kaupunkimme sijaitsee kahden suuren järven välissä ja koski virtaa kaupungin halki. Olemme onnekkaita, että meillä on näin upea kaupunki. Säilytetään se vanhaa historiaa ja rikasta luontoa kunnioittaen.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

7. Muistutus (Eläköön Eteläpuisto ry)

Yleiskaava-aineisto on vaikeatulkintainen. Kaavahan ei voi koskea valtuustokautta 2021-2025, kun se on tarkoitus hyväksyäkin vasta kauden loppupuolella. Kuten Pirkanmaan ELY-keskus lausunnossaan huomauttaa, aineisto käsittää kaikkiaan kuusi erillistä karttaa. Maallikkokuntalaisen on vaikeaa, ellei mahdotonta muodostaa kokonaiskuvaa siitä, mitä yleiskaava käytännössä merkitsee. Aineistosta myös puuttuu kaikkein olennaisin kartta, josta kävisi yksiselitteisesti ilmi maankäytön voimaan jäävät ja voimaan tulevat aluevaraukset määräyksineen.

Vastine

Kaavan nimen vuosiluku tarkoittaa kyseisen valtuustokauden aikana laadittavaa kaavaa. Kaava perustuu valtuustokauden alussa hyväksyttyyn kaupunkistrategiaan ja yleiskaavan työohjelmaan. Kaava-aineiston osaksi on laadittu yhdistelmäkaavakartat, jotka sisältävät kaikki voimaan jäävät ja uudet kaavamerkinnot ja -määräykset. Kartat löytyvät sekä kaavan nettisivuilta pdf-karttoina että Oskari-karttapalvelusta.

Päätäessään asettaa yleiskaavaehdotus nähtäville yhdyskuntalautakunta hyväksyi päätöspöytäkirjan, jonka mukaan Eteläpuiston osalta määräys yhtenäistetään asemakaavaohjelman kirjausten kanssa. Muutos ei ole mukana nyt nähtävillä olevassa kaavassa, mutta 4.4. kaupungin pitämässä esittelytilaisuudessa kerrottiin, että muutos on tarkoitus sisällyttää kaavaan.

Vastine

Lautakunnan hyväksymien päätöspöytäkirjojen edellyttämiä tarkistuksia ei tehty aikataulusyistä nähtäville asetetuille kaavakartoille. Muutoksia esiteltiin asukastilaisuuksissa ja ne korjataan lopullisiin hyväksyttäviin vaiheyleiskaavan karttoihin.

Kiitämme kaupungin järjestämässä esittelytilaisuudessa 4.4. esitettyjä uusia sisältöjä ja selvennyksiä. On kuitenkin todettava, etteivät lainsäädäntö tai Tampereen kaupungin hallintosääntö tunne käsitettä päätöspöytäkirja. Hallintosäännön 109 § sitä vastoin määrittelee toivomuspöytäkirjan: ”Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä kaupunginhallitukselle osoitettavan käsitellyn asiaan liittyvän toivomuspöytäkirjan. Toivomuspöytäkirja ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä muuteta tai laajentaa päätöstä.”

Pöytäkirja ei siis voi olla päätöspöytäkirja, eikä sitä ole tarkoitettu sovellettavaksi muussa toimielimessä kuin kaupunginvaltuustossa. Tampereen kaupungin on varmaan perusteltua tarkentaa ohjeistusta ja koulutusta asiassa. Jos pöytäkirjan käsittelyä halutaan käyttää muissakin toimielimissä, asia pitäisi kirjata hallintosääntöön.

Termi päätöspöytäkirja antaa kansalaisille virheellisen kuvan, että nähtävillä olevaan aineistoon olisi tehty olennainen muutos. Näinhän ei vielä ole. Nähtävillä on yhdyskuntalautakunnan hyväksymä, lukuisista kartoista ja muista kaava-asiakirjoista koostuva yleiskaavaehdotus, jonka ajatuksena on, ettei kiistanalaista kaavavarausta muuteta tai poisteta. Sitten on päinvastaista tarkoittava päätöspöytäkirja, joka tosiasiallisesti ei ole päätös, eikä myöskään pöytäkirja, koska sen tarkoitus on muuttaa päätöstä, eikä pöytäkirjasta päätäminen edes kuulu lautakunnan toimivaltaan.

Rohkenemme kuitenkin tulkita, että pöytäkirja on hyvässä ja vakaassa tarkoituksessa annettu lupaus siitä, että muutos tullaan jakokäsittelyssä tekemään. Pöytäkirjan tarkoituksena on sinänsä ei vallitse erimielisyyttä, se vastaa tarkoin myös Eläköön Eteläpuisto ry:n tavoitteita. Toivomme vain, että päätökset syntyvät laillisessa järjestyksessä ja niin, että kansalaiset ymmärtävät, mistä kulloinkin on kyse. Tässä vaiheessa joudumme

luonnollisesti ottamaan kantaa yleiskaavaehdotukseen siinä muodossa, kun se on hyväksytty nähtäville asetetavaksi.

Vastine

Tampereen kaupungin hallintosäännön mukaisesti yhdyskuntalautakunta tekee päätökset yleiskaavaluonnoksen ja -ehdotuksen nähtäville asettamisesta. Tehtävään kuuluu myös palvelua koskevien linjausten hyväksyminen strategisten painopisteiden mukaisesti ja näin ollen lautakunnalla on mahdollisuus ottaa kantaa kaavatyön sisältöön. Lautakunnan tekemät pohjaesityksestä poikkeavat päätökset otetaan huomioon lopullisen kaavaehdotuksen valmistelussa.

Eläköön Eteläpuisto ry jätti vaiheyleiskaavan luonnoksesta kannanoton 11.4.2023. Yhdistys esitti keskustatoimintojen ja virkistyssekoittuneen alueen jo 7 vuotta sitten vanhentuneen aluevarauksen poistamista sekä Eteläpuiston, Hämeenpuiston, Pyynikin kirkkopuiston ja Näsinpuiston liittämistä osaksi keskuspuistoverkostoa.

Perustelumme esitykselle ja on jätetty kertomatta yhdyskuntalautakunnan esityslistassa, yleiskaavaselostuksessa ja vastineraportissa. Kaavoitta-

jan vain vastineraportissa esittämät perustelut varauksen säilyttämiselle eivät kestä kriittistä tarkastelua. Esitystä alueiden liittämisestä keskuspuistoverkoston ei ole kaava-asiakirjoissa käsitelty lainkaan. Esitys on käytännössä salattu yhdyskuntalautakunnalta.

Eläköön Eteläpuisto ry on esittänyt muutosvaatimuksia lähes 7 vuotta sitten vanhentuneen aluevarauksen kohdalta neljään otteeseen - tuloksetta. On turhauttavaa joutua toistamaan ja perustelemaan samaa vaatimusta, joka vastaa kahden pormestariohjelman linjauksia, valtuustoryhmien ylivoimaisen enemmistön ilmaisemaa kantaa ja yhdyskuntalautakunnan hyväksymää toivomuspontta. Palautteen käsittely ei myöskään vastaa lainsäädännön, hyvän hallintotavan ja kaupungin oman säännösten vaatimuksia.

On kiitettävää, että yhdyskuntalautakunta otti tällä kertaa ohjaat käsiinsä ja linjasi asian toisin. Tämä ei kuitenkaan mitätöi valmistellun puutteita, jotka näyttävät liittyvän laajemminkin kaavoituksessa omaksuttuun toimintakulttuuriin. Jos yleiskaavoituksessa ei olla ajan tasalla siitä, mitä Eteläpuiston suhteen muutoin on linjattu, myös tiedonkulussa on korjaamisen varaa.

Vastine

Yleiskaavaluonnoksen palaute on käsitelty hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallituksessa 25.9.2023. Palautteen esittelystä on mainittu seuraavaa: "Eteläpuiston osalta esitettiin muutoksia kaavamerkintöihin ja otettiin kantaa kaavoituksen ja muun suunnittelun menettelytapoihin." Kaupunginhallitus ei ottanut kantaa Eteläpuistoa koskevaan palautteeseen.

Yleiskaavaselostuksessa todetaan:

Asuntovaltaisen täydennysrakentamisen vyöhykkeen kaavamääräys Eteläpuistossa kumotaan. Kumoamisen taustalla on pormestariohjelman kirjaus, jonka mukaan asuntorakentamista ei kaavoiteta Eteläpuisto-kadun eteläpuoleiselle alueelle, vaan sitä kehitetään virkistyskäytön lähtökohdista. Keskustan osalta vaiheyleiskaavassa ei tarkisteta Eteläpuiston muita maankäyttö- ja kehittämismääräyksiä. Alueella jää voimaan strategisen osayleiskaavan viherympäristöön ja rantojen virkistyskäyttöön liittyvät kaavamääräykset sekä keskustatoimintojen ja virkistyssekoittuneen alueen käyttötarkoitualue. Ratkaisua ei kaavaselostuksessa perusteltu; mutta nyt uskomme muutosten tulevan johdonmukaisesti myös yleiskaavaan (vrt 4.4. tilaisuudessa kerrottu).

Kun kyseinen aluevaraushan on aikanaan kaupungin valituksen johdosta saatettu voimaan korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä, kyseessä on olennainen ja merkittävä asia. Lainvoimaisessa Tampereen keskustan strategisessa osayleiskaavassa on kaksi merkintää, joiden on ollut tarkoitus mahdollistaa Eteläpuiston osoittaminen kokonaan rakentamiselle. Kaavan valmisteluaineistossa vain toinen niistä esitettiin poistettavaksi ja toinen oli tarkoitus jättää voimaan. Muutosvaatimustamme ei ollut otettu huomioon jatkovalmistelussa, mutta yhdyskuntalautakunnan korjasi ponnellaan tilanteen.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Valmisteluvaiheen palaute ja osallistaminen -raportissa todetaan:

Eteläpuiston alueelta kumotaan asuntovaltaisen täydennysrakentamisen vyöhyke. Vaiheyleiskaavassa ei tarkisteta maankäyttömerkintöjä ja siten myös Eteläpuiston maankäyttömerkintä säilytetään entisellään. Eteläpuiston ja siihen liittyvien kortteleiden alue on osoitettu Keskustan strategisessa osayleiskaavassa keskustatoimintojen ja virkistykseen sekoittuneeksi alueeksi eli sitä ei ole tarkoitettu voimaan jäävän yleiskaavamerkinnän-

kään mukaan kokonaan rakennettavaksi. Eteläpuiston ratkaisun osalta täydennetään selostusta.

Aluevaraus on merkitty yleiskaavaehdotukseen kesäkuussa 2015. Kaava on hyväksytty tammi-kuussa 2016. Se on vanhin voimassa oleva yleiskaava nyt käsillä olevalla alueella. Miksi yleiskaavan työläässä, raskaassa ja hintavassa päivityksessä ei voida tarkistaa aluerajauksia Eteläpuiston kohdalla, kun muita merkintöjä ja kaavamääräyksiä voidaan? Miksi olisi välttämätöntä jättää voimaan 9 vuotta sitten kirjoitettu, 8 vuotta sitten hyväksytty, 7 vuotta sitten asiallisesti vanhentunut ja 6 vuotta sitten jo vanhentuneena voimaan tullut yleiskaavavaraus, josta yleiskaavapäällikkökin on todennut, että se voidaan kyllä poistaa. Haluammekin nyt luottaa siihen, että se siis vihdoin nyt poistetaan tai muutetaan, siten kuin 4.4.2024 kaavan esittelytilaisuudessa kerrottiin.

Vaiheyleiskaavan teemoiksi on ilmoitettu ilmastomuutokseen sopeutuminen, luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja viherympäristön laadun parantaminen. Eteläpuiston kehittäminen nimenomaan viher- ja virkistysalueena vastaa juuri tähän haasteeseen, joten sen huomioon ottaminen yleiskaavassa pitäisi ollakin itsestään selvää.

Vastine

Tampereen kantakaupungin yleiskaavaa tarkistetaan vaiheyleiskaavana, jossa koko kantakaupunkia koskevat yleiskaavaratkaisut kohdistuvat ilmastomuutokseen sopeutumisen sekä viherympäristön ja vapaa-ajanpalveluiden kehittämisen ohjaamiseen. Yleiskaavasunnittelun avaamista maankäyttömerkintöjen osalta ei nähty mahdollisena kaavatyön aikataulun vuoksi, eikä myöskään tarkoituksenmukaisena maankäytön ollessa pääosin ajan tasalla. Eteläpuiston osalta yleiskaavoituksessa on otettu huomioon muut aluetta koskevat linjaukset (kansallinen kaupunkipuisto ja asemakaavoitusohjelma), joiden pohjalta aluetta koskevista maankäytön kehittämistavoitteista on luovuttu. Maankäytön suunnittelun avaamiseen liittyvää työmäärää on arvioitu koko kantakaupungin ja kaikkien maankäyttöalueiden laajuudelta, ei vain yhden puistokokonaisuuden osalta.

Kyseisen aluevarauksen syntyhistoriasta on syytä muistuttaa, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumosi sen 7.4.2017 Eläköön Eteläpuisto ry:n valituksen johdosta. Kaupunginhallitus valitti 2.5.2017 hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Yleiskaavapäällikön ja

kaupungin lakimiehen valmistelemassa valituksessa väitettiin, että merkinnän keskeinen tavoite on osoittaa alueen kehittämisen tapa nimenomaan siten, että alueesta puolet kehitetään julkisen virkistyskäytön ehdoilla. Kun kaupungin valtuusto hyväksyi yleiskaavan 18.1.2016, vireillä olleessa Eteläpuiston asemakaavaluonnoksessa koko alue oli kuitenkin kokonaan osoitettu rakentamiselle. Toisin, kuin nyt annetaan ymmärtää, alue oli tosiasiaa tarkoitettu kokonaan rakennettavaksi. Kaupunginhallituksen nimissä annettiin asiasta virheellinen lausuma korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Korkein hallinto-oikeus ratkaisi tämän kyseenalaisen menettelyn johdosta asian 7.1.2019 kaupungin hyväksi äänin 2-1. Yleiskaavan tulee ohjata asemakaavoitusta. Keskustatoimintojen ja virkistyssekoittunut alue ei voi olla Eteläpuistossa asemakaavoituksen lähdekohta. Rakentamisen on tarkoitus pysyä Eteläpuisto-kadun pohjoispuolella, virkistystoimintojen sen eteläpuolella.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kantakaupungin vaiheyleiskaavan alueella on tällä hetkellä voimassa kantakaupungin yleiskaava 2040, kantakaupungin vaiheyleiskaava 2017–2021 sekä keskustan strateginen osayleis-

kaava. Kantakaupungin yleiskaavoissa on osoitettu keskuspuistoverkoston aluevaraus, keskustan strategisessa osayleiskaavasta keskuspuistorajaukset puuttuvat. Keskuspuistoverkoston aluevaraukseen ei vaiheyleiskaavassa esitetä muutoksia. Kaavamääräystä esitetään muutettavaksi muun ohella seuraavasti:

Keskuspuistoverkosto muodostaa kantakaupungin viheralueverkoston ja ekologisen verkoston rungon. Yhtenäinen keskuspuistoverkosto on turvattava. Keskuspuistoverkostoa on kehitettävä luonnonympäristöltään ja lajistoltaan monimuotoisena viheraluekokonaisuutena. Keskuspuistoverkoston alueet palvelevat ilmastonmuutoksen sopeutumisessa sekä hillinnässä. Alueen luontoarvot, maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot sekä ekologisen verkoston jatkuvuus on turvattava. Keskuspuistoverkostoa ylläpidetään ja kehitetään hyvin saavutettavana ja virkistyspalveluiltaan monimuotoisena. Suunnittelussa tulee varmistaa virkistys- ja ulkoilureittien jatkuvuus sekä viherympäristön kestävyys.

Uudistettavan yleiskaavamääräyksen piiriin kuuluisi ehdottomasti myös viherakseli Näsinpuisto – Hämeenpuisto - Pyyntikin kirkkopuisto - Eteläpuisto. Kun keskuspuistoverkosto on jäänyt keskustan strategisessa osayleiskaavassa osoittamatta, verkoston täydentäminen nyt vaiheyleiskaavassa on kiistatta tarpeen. Kun yleiskaavaa

nyt päivitetään, ei ole mitään syytä olla yhdenmukaistamatta kantakaupungin yleiskaavan ja keskustan strategisen osayleiskaavan keskeisimpiä ratkaisuperiaatteita.

Vastine

Keskustan alueella Keskustan strateginen osayleiskaava jää suurelta osin voimaan. Vaiheyleiskaavassa tuodaan keskustan alueelle joitakin ajankohtaisia päivittämistä vaativia merkintöjä kuten sopeutumisen teemaan liittyvät kaupunkivihreän kehittämisalueet, ohjeelliset ekologiset yhteydet ja virkistysyhteydet sekä liikenteeseen liittyviä päivityksiä. Keskustan alueen maankäytön suunnittelua ei ollut ohjelmoitu tehtäväksi kaavatyön tavoitteissa. Poikkeuksen käyttötarkoituksalueiden päivityksiin tekee nyt yhdyskuntalautakunnan tekemä erillinen päätös kumota Eteläpuiston alueelta virkistys- ja keskustatoimintojen sekoittuneen alueen käyttötarkoitus.

Kantakaupungin yleiskaavassa on myös linjattu, että asemakaavoitettuja puistoalueita ei osoiteta rakentamiselle. Eteläpuisto on lainvoimaisessa asemakaavassa osoitettu viher- ja virkistysalueeksi. Kantakaupungin yleiskaavan periaate on saatettava voimaan myös keskustan strategisen osayleiskaavan ja varsinkin Eteläpuiston alueella.

Vastine

Kantakaupungin vaiheyleiskaavan kartalla 1 oleva yleismääräys koskien asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilymisen ja hyvän saavutettavuuden turvaamista koskee kaavan voimaan tulon jälkeen myös keskustan aluetta, koska keskusta kuuluu kantakaupungin vaiheyleiskaavan alueeseen.

Keskuspuistoverkoston osoittaminen myös keskustan strategisen osayleiskaavan alueella saa vahvaa tukea vuonna 2020 valmistuneen Läntisen keskustan visiotyöstä. Tämän kansainvälisellä asiantuntemuksella ja laajalla osallistamisella tehty työ tulisi mainita kaavaselostuksessa tai laadituissa selvityksissä. Sen se ansaitsisi, vaikka kaupungin puolelta on useassa yhteydessä todettu, ettei vision toteuttamisesta ole tehty virallisia päätöksiä.

Vastine

Läntisen keskustan visiotyö on ollut tiedossa vaiheyleiskaavatyön aikana. Strategisen osayleiskaavan merkinnät tukevat visiotyön tavoitteita. Visiotyön tavoitteita voidaan toteuttaa konkreettisemmin asemakaavoituksessa ja muussa tarkemmassa suunnittelussa.

Tampereen kaupunginhallitus on jättänyt ympäristöministeriölle 7.12.2020 hakemuksen Tampereen kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi. Kaupunginhallitus on lokakuussa 2021 pyytänyt lisääikaa hakemuksen täydentämistä varten. Lisääajalla kaupunki lupautui valmistelemaan ja tarkentamaan Eteläpuisto-Viinikanlahden, Hämeenpuiston, Sara Hildénin taidemuseon sekä Ruotulan asemakaavoja. Ministeriön kanssa asiasta käydyn neuvottelun muistio on käsittäksemme julkisuuslain vastaisesti salattu.

Yleiskaavaselostuksessa ei ole arvioitu keskuspuistoverkoston ja kansallisen kaupunkipuiston yhteensovittamista. Eteläpuiston osoittaminen osaksi keskuspuistoverkostoa selkiyttäisi asetelmaa merkittävästi. Hakemuksessahan Eteläpuisto on merkitty yhdyskuntarakenteen muutosalueeksi, ja sen asemaa kansallisessa kaupunkipuistossa pitäisi juuri kaavoituksella selkiyttää. Vaiheyleiskaavaehdotus jättää tilanteen edelleen epämääräiseen vaiheeseen, mikä ei ole millään tavoin tarkoituksenmukaista.

Vastine

Vaiheyleiskaavassa aluevaraus Eteläpuisto-kadun eteläpuolella muutetaan merkinnäksi viher- tai virkistysalue. Kansallista kaupunkipuistoa valmistellaan omana prosessina.

Yleiskaavan on tarkoitus ohjata asemakaavoitusta. Keskustatoimintojen ja virkistykseen sekoittunut alue ei ole nyt asemakaavoituksen lähtökohta. Rakentamisen on tarkoitus pysyä Eteläpuisto-kadun pohjoispuolella, virkistystoimintojen sen eteläpuolella. Varaus on epälooginen ja tarpeeton. Esitetyssä muodossa vaiheyleiskaavaehdotus ohjaa aivan eri suuntaan kuin asemakaavalle asetetut tavoitteet. Jos vanhentunut aluevaraus korjattaisiin vasta seuraavalla yleiskaavakierroksella, Eteläpuiston uudistettu asemakaava on ollut jo aikaa sitten voimassa. Tällöin asemakaava ohjaa yleiskaavaa, mikä todellakaan ei ole tarkoitus. Kuitenkin 4.4. tilaisuudessa kuulun perusteella ristiriitaisuus on tarkoitus korjata, mikä on myös tämän muistutuksemme tarkoitus.

Vastine

Vaiheyleiskaavassa aluevaraus Eteläpuisto-kadun eteläpuolella muutetaan merkinnäksi viher- tai virkistysalue.

Kaiken edellä todetun, kuten myös 4.4. kuulemamme tuoreimman esittelyn perusteella Eläköön Eteläpuisto ry haluaa esittää kiitoksensa kaupungin halulle rakentaa viihtyisää ja ilmastomuutoksen ongelmat huomioon ottavaa Tamperetta.

Vastine*Merkitään tiedoksi.*

Tarkennamme vielä muutosesityksiämme seuraavasti:

- keskustatoimintojen ja virkistyssekoittuneen alueen kaavamerkintä poistetaan Eteläpuisto-kadun eteläpuolelta;
- merkintä muutetaan keskuspuistoverkoston aluevaraukseksi;
- keskuspuistoverkoston aluevaraus ulotetaan myös Hämeenpuistoon, Pyynikin kirkkopuistoon ja Näsinpuistoon;
- kaikki tehtävät ja tekemättä jätettävät muutokset voimassa oleviin yleiskaavoihin ja niiden suunnitteluperiaatteisiin kerrotaan ja perustellaan avoimesti ja ymmärrettävästi lakien, johtosääntöjen ja hyvän hallintotavan edellyttämällä tavalla.

Lisäksi esitämme toiveen, että kaupunkiympäristön palvelualueella käydään puhdistava keskustelu hyvän hallintotavan, asiakirjajulkisuutta koskeva lainsäädännön ja oikeuskäytännön sekä aidon ja uskottavan vuorovaikutuksen pelisääntöjen toteutumisesta.

Toivomme myös, että antaessaan kunnan perustellun kannanoton esitettyyn mielipiteeseen kaupunki esittää, mihin mahdollisiin korjaaviin toimiin on ryhdytty kaavoitusprosessia koskevien kannanottojen johdosta.

Vastine

Merkitään tiedoksi. Vaiheyleiskaavassa aluevaraus Eteläpuisto-kadun eteläpuolella muutetaan viher- tai virkistysalue-merkinnäksi keskustan osa-alueen kaavakartalla (kartta 5). Muita muutoksia kaavan käyttötarkoitusten aluevarauksiin keskustan alueella ei tehdä. Eteläpuistossa on jatkettu vuonna 2015 alkanutta asemakaavoitusprosessia uusien tavoittein kehittämällä Eteläpuistosta viher- ja virkistysalue kaikkien kaupunkilaisten käyttöön. Asemakaavatyön tavoitteet ovat luonnon monimuotoisuuden, virkistysympäristön, kävelykaupungin ja alueen identiteetin kehittäminen, kulttuuriympäristön ja maisemallisten arvojen vaaliminen sekä rannan saavutettavuuden parantaminen. Asemakaavalla varmistetaan kansallisen kaupunkipuiston kriteerien täyttyminen Eteläpuistossa. Kaavoitusprosesseja kehitetään jatkuvasti muun muassa kaavapalautteiden pohjalta. Vaiheyleiskaavatyön aikana on pyritty kehittämään osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.

8. Muistutus

Kiitos, että vaiheyleiskaava ehdotuksessa on ilmastonmuutoksesta tulevien ongelmien ehkäisyssä huomioitu olemassa olevan puuston säilyttäminen ja uusien puiden istutus sekä asfaltoinnin vähentäminen. Vanhat suuret puut varjostavat ja viilentävät pienilmastoa ja niiden kaatamista on vältettävä. Vie vähintään 50 vuotta, että istutetusta puustosta olisi yhtä suurta hyötyä. Hellepäivinä on ollut tukala liikkua esimerkiksi Tullintorin ympäristön ja Kalevan Prisman asfalttikentillä.

Vastine*Merkitään tiedoksi.*

Olemassa olevien purojen veden kulku mahdollisuuksien turvaamisen huomioiminen vähentää rankkasateiden hulevesien aiheuttamia haittoja.

Vastine

Merkittävät uomat on huomioitu vaiheyleiskaavassa ja niiden lähiympäristö pyritään turvaamaan kaavamääräyksillä.

Kiitos, ettei leirintäaluetta siirretä Kauppiin ja viedä kaupungin asukkailta mahdollisuutta virkistäytyä sen luonnontilaisessa osassa. Härmälän leirintäalue on yöpyjille rauhallisempi ja houkuttelevampi alue uinti mahdollisuuksineen ja kävelen saavutettavien palveluiden vuoksi.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Toivottavasti lidesjärven ranta-alueen annetaan olla luonnontilassa. Mahdollinen kirsikkapuiden alue sekä tulenteon mahdollistava paikka voitaisiin tehdä Nekalantien varrella olevalle puuttomalle alueelle, jolloin ohikulkijat näkisivät muutaman päivän kestävästä kukinnan ja samalla auttaisivat mahdollisten vahingontekojen vähentämisessä sekä tulen leviämisen nuotiopaikalta ilmoittamisessa palokunnalle ajoissa.

Vastine

lidesjärven ranta-alueet kuuluvat valmisteilla olevaan luonnonsuojelualueeseen. lidesjärven luonnonsuojelualueen perustaminen etenee samanaikaisesti vireillä olevan lidesjärven puiston asemakaavan (ak 8725, asemakaavoitusohjelma 2024-2028) kanssa, jossa suunnittelun lähtökohina pidetään alueen luonto- ja maisema-arvoja. Asemakaavan ehdotus on ollut nähtävillä alkuvuodesta 2025.

9. Muistutus (Vuores Palvelu Oy, Vuoreksen asukasyhdistys ry)

Nykytilanne

Vaiheyleiskaavaehdotuksen aineiston kartalla 2 (Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut) ei ole merkintöjä koskien Vuoreksen puoleisen Särkijärven etelärannan vapaa-ajan, liikunta- ja luontovirkistyspalveluita tai niiden kehittämistä. Vuoreksen kaupunginosassa asuu tällä hetkellä noin 7 500 asukasta ja määrä kasvaa jatkuvasti, ollen lopulta yli 10 000 asukasta. Asukkaiden määrän lisääntyessä vesistöjen ja luonnon läheisyyteen sijoittuville vapaa-ajan, liikunta- ja luontovirkistyspalveluille on yhä vahvempaa kysyntää.

Särkijärven etelärantaa käytetään tällä hetkellä aktiivisesti uimiseen, koirien uittamiseen ja vesillä liikkumiseen. Alueella ei ole virallista uimarantaa tai uimapaikkaa. Särkijärven sillan läheisyyteen on Vuoreksen osayleiskaavassa (11.8.2003) merkitty uimaranta. Uimarantamerkintä on jätetty pois kantakaupungin yleiskaavasta 2040. Lähimmät viralliset uimarannat tai -paikat (Lahdesjärven uimaranta, Särkijärven Lukonlahden uimapaikka ja Suolijärven uimaranta) sijaitsevat kauempana Vuoreksen kaupunkirakenteesta, eikä niihin ole suoria ja nopeita kulkuyhteyksiä Vuoreksesta.

Vuoreksen asukkaille kohdistetun kyselyn mukaan suuri osa asukkaista pitää tärkeänä, että Vuorekseen, Särkijärven rannalle saadaan virallinen ja ylläpidetty uimaranta tai -paikka. Vuoreksen asukkaiden rantaan liittyvissä toiveissa korostuu erittäin selvästi talviuintipaikka saunalla.

Särkijärven sillan kupeeseen on kaupunki rakentanut pienen (väliaikaisrakenteisen) pysäköinti-alueen, ja sillan itäpuolella on kaupungin venepaikkoja soutuveneille.

Särkijärven etelärannalla, noin 700 metriä sillasta länteen päin on tällä hetkellä Vuoreksen asukasyhdistyksen hallinnoimaa toimintaa, jossa asukasyhdistyksen jäsenet voivat lainata mm. soutuveneitä, sup-lautoja ja kajakkeja. Toiminta on erittäin suosittua Vuoreksen asukkaiden jou-

kossa, vesiharrastusvälineiden varauksia oli kesäkautena 2023 lähes 1000 kappaletta. Ranta-alue, jonne asukasyhdistyksen vesiharrastusvälineet tällä hetkellä sijoittuvat, on suosittu paitsi melojien ja soutajien myös uimareiden sekä koirien uittajien keskuudessa. Melonnan, veneilyn, uimisen ja erityisesti koirien uittamisen sijoittuminen samalle rannalle aiheuttaa haasteita. Ranta-alueella ei ole virallista statusta, mutta sinne on rakennettu kaupungin ylläpitämä tulipaikka. Ranta sijaitsee ulkoilureitin varrella, eikä sen läheisyydessä ole pysäköintialuetta. Yhdistyksen toiveena on sijoittaa toimintaa lähemmäksi siltaa ja pysäköintialuetta sekä vakiinnuttamaan toiminnalle osoitettu tukikohta varastoineen ja laitureineen.

Muistuttajat ovat olleet yhteydessä kaupunkiin Särkijärven etelärantaan kohdistuvista haasteista, tarpeista ja asukkaiden toiveista.

Vastine

Särkijärven etelärannalle on kantakaupungin rantojen virkistyspalveluselvityksessä tunnistettu retkeilykohteita ja kehitettävä uimapaikka. Alueen luontoarvot asettavat reunaehdoja kohteiden kehittämiselle. Yleiskaavassa on osoitettu isommat yleiset uimarannat.

Palvelujen keskittäminen

Kantakaupungin vaiheyleiskaavan tulisi ohjata Vuoreksen kaupunginosassa veden äärelle sijoituvien vapaa-ajan, liikunta- ja luontovirkistyspalveluiden keskittämistä Vuoreksen Särkijärven etelärannalle, Särkijärven sillan läheisyyteen.

Vuoreksen asukkaiden uimisen, vesiharrastusvälineiden lainaustoiminnan ja muiden mahdollisten veden äärelle sijoituvien virkistyspalveluiden mahdollisuuksia tulisi parantaa, selkeyttää ja vakinaistaa. Tätä tukisi Särkijärven etelärannan puoleisen sillan lähialueen merkitseminen vaiheyleiskaavassa kehitettäväksi vapaa-ajan, liikunta- ja luontovirkistyspalvelujen keskittymäksi. Keskittymä sovittaisi yhteen luonnon monimuotoisuuden vaalimisen ja asukkaiden toivomat virkistyspalvelut. Toimintojen keskittäminen sillan läheisyyteen parantaisi saavutettavuutta: silta on osa Vuoreksen puistokatua, joka kokoaa yhteen kaikki Vuoreksen asuinalueet. Vuoreksen puistokatu on myös joukkoliikenteen ja pyöräilyn laatuikävä sekä kunnallistekniikan pääreitti. Sillan vierelle on jo toteutettu pysäköintialue. Särkijärvi on upea kirkasvetinen järvi, jonka rannan luontoarvoja halutaan suojella. Asukkaiden vapaa-ajan ja virkistystoiminnan vakiinnuttaminen ja ohjattu sijoittaminen Vuoreksen puoleisella Särkijärven etelärannalla sillan läheisyyteen, jossa ihmiset jo

luontaisesti liikkuvat, auttaisi säilyttämään muun ranta-alueen luonnonmukaisena ja hiljaisena alueena.

Kaavamerkintä vapaa-ajan, liikunta- ja luontovirkistyspalvelujen keskittymästä tukisi myös tavoitteita toteuttaa Särkijärvelle Vuoreksen asukkaiden toivoma saunallinen talviuintipaikka, joka on helposti saavutettavissa, kunnallistekniikkaan kytkettävissä ja ympäröivään luontoon ja maisemaan sopeutettavissa.

Vastine

Kaavaehdotuksen tueksi laaditussa kantakaupungin rantojen virkistyspalveluselvityksessä tunnistettiin rantojen kehittämispotentiaalia sekä kehittämistä rajoittavia reunaehdoja. Selvityksen pohjalta kaavassa on osoitettu kahdeksan rantojen luontovirkistyspalveluiden keskittymää. Luontovirkistyspalveluiden keskittymät ovat monipuolisia luontovirkistyspalveluita tarjoava virkistysalueita ja kohteita. Särkijärven eteläisellä kapealla ranta-alueella on tunnistettuja merkittäviä luontoarvoja ja muutoshenkäksi arvioitua ympäristöä. Särkijärven eteläisen rannan kehittäminen tulee tunnistettujen luontoarvojen takia olla pienimuotoisempaa ja pääasiassa paikallista virkistyskäyttöä palvelevaa.

Muistuttajat edustavat Vuoreksessa toimivia asukasohjaisia tahoja. Vuores Palvelu Oy on Tampereen kaupungin perustama Vuoreksen kaupunginosan palveluyhtiö, jonka omistavat noin 90-prosenttisesti Vuoreksen yhtiömuotoisten tonttien haltijat eli asunto-osakeyhtiöt - lopputkädessä siis Vuoreksen asukkaat. Vuoreksen asukasyhdistys ry edistää Vuoreksen asukkaiden yhteistyötä ja toimii ekologisen, viihtyisän ja turvallisen asuin ympäristön puolesta. Asukasyhdistys on toiminut lähes asuinalueen perustamisesta lähtien ja jäsentalouksien määrä kasvaa kovaa vauhtia, ollen nyt reilu 800.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

10. Muistutus

Teen seuraavan muistutuksen koskien yhdyskuntarakenteen karttaa 1. Kaupunkivihreän kehittämisalue on erittäin hyvä määräys. Muutenkin suunnitelmassa on paljon hyvää, joten kiitos siitä. Kartta tosin on melko epäselvä ja vaikeasti luettava.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Pispalan valtatie lisääminen joukkoliikenteen laatuksikäytäväksi, koska se on Länsi-Tampereen merkittävin joukkoliikennekäytävä. Kangasalan tien ja Juvankadun merkitseminen kokonaisuudessaan joukkoliikenteen laatuksikäytäväksi.

Vastine

Pispalan valtatie ja Juvankadun pohjoispää on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa joukkoliikenteen laatuksikäytäväksi. Tampereen kaupunki on tehnyt Kangasalantielle katusuunnittelua, jonka mukaan Kangasalantietä tullaan kehittämään tulevaisuudessa. Kangasalantietä ei ole kuitenkaan tarkoitus kehittää pelkästään joukkoliikenteen laatuksikäytävänä, vaikka linja-autoliikennettä kadulla kulkeekin. Vaiheyleiskaava jatkaa Juvankadun käytävää Kangasalan rajalle kohti Saarenmaata.

Tohlopin ja Jankan lisääminen tutkittavaksi ohjeelliseksi lähijuna-asemaksi.

Vastine

Epilän-seisaketta koskevan tarkemman suunnittelun tuloksena ohjeellinen lähijuna-asema voidaan sijoittaa Nahkatehtaankadun, Tohlopinrannan, Tapettikadun sekä Nokiantien risteyksessä olevan alikulun kohdalle. Epilän seisake on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa tutkittavaksi ohjeelliseksi lähijuna-asemaksi ja Messukylän seisake ohjeelliseksi lähijuna-asemaksi.

Raitiotien merkitsemiseksi koko reitiltä, joka sisältää suunnitellut linjastot.

Vastine

Voimassa olevaan yleiskaavaan on osoitettu päätetyt raitiotielinjaukset merkinnällä "Raitiotie" ja seudullisen yleissuunnitelman mukaiset linjaukset merkinnällä "Ohjeellinen raitiotie". Raitiotietä ei ole merkitty Hermiankadulle, koska kadulla liikennöivä ratikka ei ole liikennöintikäytössä vaan Hermiankadun kautta kulkeva ratikka toimii pääsääntöisesti yhteytenä varikolle.

Vuohenojan merkitseminen vaihtopysäkiksi raitiotien ja Kalevantien linja-autojen välille.

Vastine

Pysäkki on esitetty varauksena katusuunnitelmassa, joka on hyväksytty 28.6.2016 Tampereen yhdyskuntalautakunnassa (TRE:2495/10.03.02/2016).

Tampereen raitiotien yleissuunnitelmassa (2014) Vuohenoja on tunnistettu hyvin pienen kysynnän pysäkiksi.

Kaupunkistrategian ja kasvun vyöhykkeen uudelleen tarkastelu Haukiluoman ja Atalan alueilla, jotta se palvelisi paremmin joukkoliikennettä. Vyöhykkeen laajentaminen Kangasalan tien varrelle.

Vastine

Atala ja Haukiluoma ovat molemmat kytkeytyneet hyvin omiin lähialuekeskuksiinsa, Linnainmaahan ja Tesomaan sekä Lielahteen-Hiedanrantaan.

Linnainmaalla, Tesomalla sekä Hiedanrannassa on suunniteltu tai jo toteutettu merkittäviä joukko-liikennemuotoja, jotka nopeuttavat matkantekoa keskusta-alueen lähemmäksi asuinalueita.

Kangasalan tien varteen ei ole suunniteltu tai yleiskaavassa osoitettu maankäytön kehittämistä ja nykyinen kaupunkiranne on hyvin hajanainen.

Kävelykeskustana kehitettävän hitaan liikunnan alueen laajentaminen Amuriin ja Kaakinmaalle. Nyt läntinen keskusta uhkaa jäädä lopullisesti kehityksestä ilman tätä määräystä. Alueen laajentaminen Jussinkylään, Tampellaan, Tammelan pohjoisosaan ja Viinikanlahden eli nykyisen puhdistamon alueelle.

Vastine

Kävelykeskustana kehitettävä hitaan liikunnan alue on rajattu keskustan ytimeen. Alueen laajuutta tarkasteltiin keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (LJS). Kaikkia mielipiteessä esitettyjä alueita tarkasteltiin mahdollisina laajennusalueina

ja LJS:ssa päädyttiin laajentamaan alue Viinikanlahdelle ja Tammelan stadionin ympäristöön. LJS on yleiskaavan taustaselvitys ja yleiskaavan hitaan liikunnan alue vastaa LJS:aa. Yleiskaavaan täydennetään liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti 'kävelykeskustana kehitettävä hitaan liikunnan alue' Viinikanlahden alueelle. Kävelykeskustan kehittämistavoitteet poikkeavat asuinkortteleiden kehittämistavoitteista muun muassa kivitajatoimintojen ja kävely-ympäristöön laajenevien terassitoimintojen osalta. Merkintä ei estä asuinkortteleiden kävelyolosuhteiden kehittämistä.

Kaupunkivihreä kehittämisalueen laajentaminen Kaakinmaalle, Jussinkylään, Tammelaan, Tampellaan ja Kaukajärven, Linnainmaan sekä Tesoman keskusta.

Vastine

Kaupunkivihreän kehittämisalueet on rajattu lukuisten eri aineistojen kuten maanpinnan lämpötilaa kuvaavan satelliittikuva-aineiston, kaupungin maanpeiteaineiston, tulvariskikohdetietojen ja vesistötietojen pohjalta. Muistutuksessa mainitut kohteet eivät nousseet aineistoanalyysissä merkittävästi esiin mahdollisina kaupunkivihreän kehittämisalueina.

C-2 merkinnän lisääminen Hyhkyssä Porintien ja Pispalan valtatie liittymän lähistölle.

Vastine

Aluetta kehitetään asumisen ja lähipalveluiden alueena edellyttämällä, että joukkoliikenteen laatuikä-täväksi osoitettuun katuun rajatuun maankäytön tulisi tukea joukkoliikenteen taloudellisia toimintaedellytyksiä muun muassa toimintojen sijoittumisen, sekoittuneisuuden ja tehokkuuden osalta.

Porintien merkitseminen kehitettäväksi kaduksi Tesoman valtatie eritasoliittymään saakka. Tämä tulee bulevardisoida kaupungin hallitsemaksi joukkoliikennekäytäväksi.

Vastine

Porintie on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa valtakunnallisena pääväylänä. Tois- taiseksi ei ole olemassa mitään suunnitelmia sen muuttamiseksi.

Radanvarsipyöräbaanojen merkitseminen pyöräliikenteen seudulliseen pääreitistöön.

Vastine

Pyöräliikenteen pääreitistöä ei ole päivitetty nyt vireillä olevassa valtuustokauden vaiheyleiskaavassa. Tampereen kaupunkiseudun pyöräliikenteen pääreiteistä laaditussa selvityksessä (Pyöräliikenteen seudulliset pääreitit ja laatutaso) on tunnistettu muutamia potentiaalisia radanvarren pyöräreittejä, joiden toteuttaminen on esitetty ajoittuvan alustavasti vuosien 2030 ja 2050 väliin.

11. Muistutus

Nykymuodossaan keskustan korttelialueet ovat liian ankeita, päriseviä ja liikenteellisesti vaarallisia, jotta voisin kuvitella asuvani alueella nyky muodossaan pitkään. Eteläisen Kyttälän asukkaana totean, että Areenan myötä vilkastunut yöelämä ja yöllinen kortteliralli alkaa olla naapurustossamme yhdistelmä, johon alkaisi oikeasti toivoa ihmisläheistä vastapainoa. Etenkin kun naapurustosta on uusimpien katuremonttien aikana vähennetty katuvihreää oikein urakalla.

Tästä syystä olen kiitollinen, että vaiheyleiskaavassa on huomioitu henkireiät keskustan asukkaille. Keskustan kaupunkivihreän kehittämisalue sekä merkityt virkistysreitit valavat uskoa ihmisläheiseen, vehreään ja taloudellisesti vahvaan kaupunkiin. Minusta ihmisläheisyys on Tampereen tulevaisuuden vahvuus, ja juuri tätä vahvuutta toteutetaan vaiheyleiskaavassa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Yhdellä keskustan kadulla voi asua yli 1000 asukasta. Kokonainen asuinalue kadun varrella. Taloyhtiöt, asukkaat ja yritykset maksavat katuometriä kohden todella paljon veroeuroja. Epäviihtyisä kortteliympäristö vaikuttaa negatiivisesti hyvin monen tamperelaisen terveyteen ja asuin ympäristöön. Näistä syistä minusta keskustan katusuunnittelulta on lupa odottaa ihmisläheisyyttä.

Reaalimaailman kokemukset Suomessa ja ulkomailla osoittavat, että ihmisläheinen keskusta on kaupallisesti vahva keskusta, ja kiinteistöjen arvoa kasvattava keskusta.

Vastine

Merkitään tiedoksi. Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (LJS) on jäsennelty katuverkko katu-typeiksi muun muassa mahdollistamaan turvallinen ja elävä ydinkeskustan kävely-ympäristö sekä yleiskaavan kaupunkivihreän kehittämisalue-merkinnän toteuttaminen. Katujen kehittämisen aika- taulu ja ratkaisut tarkentuvat jatkosuunnittelussa.

Kiitän asiallisesta, reilusta ja ihmisläheisestä vaiheyleiskaavasta. Toivon että katuvihreän ja virkistysreittien merkinnät säilytetään nykyisellään, tai että niihin lisätään laadullisia kriteerejä, joiden on tutkittu lisäävän asukkaiden terveyttä, kaupallista elinvoimaa ja kiinteistöjen arvoa. Tällöin muutamaa pylväsmallista puun riukua läpiajoon priorisoidulla kadulla ei voi laskea virkistysyhteydeksi. Kiitän työssä olleita asiantuntijoita, ja toivotan teille hyvää kevättä. On hyvä nähdä että kaavassa toteutuu sekä taloudellinen vahvuus, että pehmeys asukkaille. Tämä on vahva tie tulevaisuuteen.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

12. Muistutus

(Petsamon omakotiyhdistys ry)

Kaavakarttojen esitystapa, yhdistelmäkartat:

Kaavakarttojen luettavuus maallikoille on edelleen hankalaa. Nyt ensimmäisen kerran tehdyt yhdistelmäkartat ovat osittainen parannus. Karttayhdistelmistä huolimatta, eri vaiheiden ja eriaikaisista kaavoista ei ole selkeästi arvioitavissa, minkälaisia vaikutuksia vaihekaavassa tehtävät muutokset aiheuttavat. Voimassa oleviin karttoihin joutuu aina palaamaan. Myös kaavamääräysten ja karttojen sijaitseminen eri sivuilla vaikeuttaa pdf- dokumenteissa kartan ja määräysten yhdistämistä, kun joutuu siirtymään edestakaisin sivulta toiselle ja suurentamaan/pienentämään tarvittavat kohdat. Kumottavien merkintöjen kartoissa hämmennystä herätti suuri määrä poistettavia merkintöjä, jotka paljastuivat pelkiksi indeksinumeroinnin poistoiksi. Yhdistelmäkarttoihin tulisi lisätä myös poistettavat merkinnät, jolloin voisi tarkistaa onko merkintä oikeasti poistunut vai muuttunut.

Vastine

Pyrimme jatkuvasti parantamaan karttojen luettavuutta ja ymmärrettävyyttä. Monet päivitykset, muun muassa indeksinumeroiden poisto, on kaavateknisesti pakollista, mutta aiheuttaa luonnollisesti epäselvyyttä tulkinnassa. Luonnosvaiheen pdf-kartoissa ja Oskari-karttapalvelussa olevilla

perusteluilla pyrittiin selkeyttämään, mikä on muuttunut kyseisessä merkinnässä tai miksi joku merkintä on kumottu.

Kaavakarttojen kokonaisuus muodostuu vaiheyleiskaavakartoista, kumottavien merkintöjen kartoista sekä vaiheyleiskaavan ja voimassa olevien yleiskaavojen yhdistelmäkartoista. Karttojen kokonaisuus on laaja. Toisaalta se tarjoaa eri osallisille mahdollisuuden tutustua oman tarpeensa mukaan niihin asioihin, jotka ovat hänelle ajankohtaisia ja tärkeitä.

Vaiheyleiskaavakartoilla esitetään vain ne kaavamerkinnät ja -määräykset, joista tällä valtuustokaudella päätetään. Kyseiset merkinnät ja määräykset ovat uusia tai muutoksia voimassa olevan yleiskaavan määräyksiin.

Voimassa olevasta yleiskaavasta kumottavat kaavamääräykset ovat omalla karttalehdellä.

Yhdistelmäkartat esittävät voimaan tulevan yleiskaavakokonaisuuden. Yhdistelmäkarttoihin on yhdistetty voimaan jäävät merkinnät jo voimassa olevista yleiskaavoista ja vaiheyleiskaavan merkinnät. Yhdistelmäkartassa esitetään ainoastaan voimaan jäävät ja voimaan tulevat kaavamerkinnät sekä -määräykset.

Valmistelu- ja ehdotusvaiheen pdf-kartoissa ja karttapalvelun kaavamerkintöjen kohdetiedoissa määräysten yhteydessä on kerrottu selitys kaavamää-

räyksen muutokselle. Selitys kuvaa, mikä kyseisessä merkinnässä on muuttunut tai miksi merkintä on kumottu. Selitys auttaa osallista hahmottamaan, miksi kyseinen merkintä on vaiheyleiskaavakartalla tai kumottavien merkintöjen kartalla. Selitys antaa osalliselle myös lisätietoa siitä, onko kyseessä esimerkiksi vain kaavamääräyksen muutos vai alue-rajaukseen tai kohteen sijaintiin liittyvä muutos.

Erilaiset selvitykset. Ehdotusvaiheeseen on valmistunut suuri määrä erilaisia selvityksiä. Selvitykset sisältävät valtavan määrän tietoa sekä huomioonotettavia asioita. Miten varmistetaan, että selvityksiä käytetään kaikessa kaupungin suunnittelussa, vaikka selvitykset onkin nyt liitetty vaiheyleiskaavaan. Pidämme harmillisena, ettei mm. liikennejärjestelmäsuunnitelma ehtinyt valmistua ehdotusvaiheeseen.

Vastine

Selvityksistä tiedotetaan kaupungin sisällä ja vietään aineistoja Oskari-karttapalveluun. Osaa yleiskaavan taustaselvityksistä laadittiin samalla myös syksyllä 2023 hyväksytyn hulevesiohjelman lähtöaineistona. Selvityksiä käytetään myös asemakaavojen lähtöaineistona sekä hyödynnetään muisakin yksiköissä kuten ympäristönsuojelun sekä viheralueet- ja hulevedet yksiköissä. Yleiskaavoituksesta osallistutaan tarkempaan suunnitteluun.

Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen muutosta ei ollut luonnosvaiheessa:

muutos on ilmestynyt karttaan vasta ehdotusvaiheessa. Pidämme tätä erittäin ongelmallisena ja niin isona muutoksena, että sellaista ei voi tehdä vasta ehdotusvaiheeseen. Rajaus ei myöskään ole kaavamääräyksen kuvauksen mukainen.

Kaavamääräyksessä lukee:

”Vyöhyke koostuu kantakaupungin tehokkaimmin rakennetusta asioinnin ja työssäkäynnin sekä kaupunkiasumisen alueista yhdistäen Tampereen ydinkeskustan ja aluekeskukset toimivaksi osaksi kaupunkiseudun yhdyskuntarakennetta ...vyöhykkeelle tulee ohjelmoida merkittävä osuus kaupungin kasvua toteuttavasta asunto- ja toimitilarakentamisesta...

Kaavamääräyksen kuvauksessa lukee:

Vyöhyke koostuu ... 600 metrin vyöhykkeestä raitiotien 1. ja 2. vaiheen, ... sekä 300 metrin vyöhykkeestä merkittävien joukkoliikennelinjojen ympärille. Vyöhyke on yleispiirteinen. Vyöhykkeestä on sen ohjaavuuden ja selkeyden vuoksi poistettu asiantuntija-arvion perusteella Näsijärven ja Pyhäjärven vesistöalueita, yleiskaavan keskuspuistoverkoston alueita sekä alueita huomioituna niiden saavutettavuus ja vireillä olevat asemakaavat.” Petsamon omakotialueesta ei kuulu raitiotien 600m:n vyöhykkeeseen kuin vain

osa Petsamosta Kaupinkadusta itään, Lapin alue ei kuulu lainkaan ko. vyöhykkeeseen. Petsamon omakotialue ei ole 300m:n vyöhykkeellä merkittävistä joukkoliikennelinjoista. Kaavamääräyksen kuvauksessa sanotaan, että rajaus on yleispiirteinen, mutta kaavamääräyksessä sitä ei sanota: yleiskaava on kuitenkin oikeusvaikutteinen kaava, jota asemakaavaa laadittaessa tulee noudattaa. Rajauksesta on kuvauksen mukaan otettu pois vireillä olevia asemakaavoja. Samoin tulee ottaa pois jo olemassa olevat omakotien suojeluasemakaava-alueet, jotka eivät sovellu rajaukseen.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa lukee, että Vaiheyleiskaavalla täydennetään voimassa olevaa yleiskaavatilannetta ja että Vaiheyleiskaavan koko kaava-alueita koskevat sisällöt ovat ilmastomuutokseen sopeutuminen ja viherympäristön ja vapaa-ajanpalveluiden kehittäminen. Koko kaava-alueita koskevan rakentamisen vyöhykkeiden muutoksesta ei ole ollut missään aiemmassa vaiheessa esityksiä tai mainintaa – merkittävä asunto- ja toimitilarakentamisen alueen osoittaminen asemakaavassa suojellulle valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaalle rakennetulle kulttuuriympäristölle on pöyristyttävää. Vaadimme, että rajaus on tehtävä maakuntakaavan mukaisesti ja valtakunnallisesti sekä maakunnallisesti arvokkaat Lapin ja Petsamon

alueet rajataan pois alueesta. Olemme jo vuoden 2017 yleiskaavoissa vaatineet rajauksen tarkentamista. Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta eikä asemakaavavaiheessa yleiskaavan linjauksia voida muuttaa.

Vastine

Voimassa olevan yleiskaavan kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykettä on tarkistettu ulkoreunan osalta muun muassa rajaamalla vesialueita ja keskuspuistoverkoston alueita vyöhykkeen ulkopuolelle. Vyöhyke esitetään edelleen yhtenäisenä ja yleispiirteisenä, mistä syystä maankäytön kehittämistä rajoittavia alueita ei ole poistettu rajauksen sisältä. Erilaisia arvoalueita ja kulttuuriympäristöä koskevissa yleiskaavan velvoittavassa määräyksessä todetaan, että alueilla tapahtuva kehittäminen on sovittava arvolähtökohtiin, muun muassa rakennetun kulttuuriympäristön vaatimuksiin. Muutokset edellyttävät aina asemakaavaa selvityksineen ja vaikutusarvioineen.

Voimalinjan yhteystarve: Merkintä on uusi ja maakuntakaavan vastainen. Kaavamääräyksen kuvauksessa lukee: Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukaiset Tampereen Sähköverkko Oy:n 110 kV voimalinjan yhteystarpeet

Nurmi-Naistenlahti...Nuolen suunta osoittaa sen sähköaseman, johon voimalinjayhteys on tarpeen rakentaa, ei linjan tarkempaa sijaintia. Vaa-
dimme, että merkintä tehdään maakuntakaavan mukaisesti. Ihmettelemme merkinnän sijaintia keskuspuistoverkon läpi. Myöskään sähköase-
maa, johon linjan on tarkoitus mennä, ei kartassa ole.

Vastine

Merkintä on jo voimassa olevassa yleiskaavassa. Niin kuin merkinnän kuvauksessa lukee, merkintä osoittaa voimalinjan yhteystarvevälin kahden sähköaseman välillä. Linjan tarkempaa sijaintia ei ole määritetty. Sijaintia ei ole osoitettu yleiskaavassa keskuspuistoverkoston läpi, vaan se ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.

Ilmastonmuutos: hillintä ja sopeutuminen, luonnon monimuotoisuuden tukeminen ja viherympäristön kehittäminen: Uudistamme sekä OAS- että luonnosvaiheen mielipiteemme: *Kaupin urheilupuiston ja Petsamon lähiympäristön puusto ja metsävyöhykkeet ovat jo harvenneet rakentamisen (Kaupin pesäpallstadion, Kauppi Sport Center), latuverkostojen päivitystöiden, infratöiden (mm. kaukolämpötyö siirtolapuutarhan kohdalla) sekä lisääntyvien myrskyjen ja puutuholais-*

ten takia (Koljonpuisto, metsävyöhyke Koljontien ja urheilupuiston välissä). Kaadettaessa olemassa olevia puita niiden korvaaminen uudella puulla pitäisi olla ensisijainen vaatimus sekä yleisillä alueilla että vuokraomakotitonteilla. Kaadettaville puille pitäisi myös määrittää hinta tai taloudellisia tai muita velvoitteita, jolla saataisiin ohjattua työmaiden suunnittelua siten, että puuston säilyttäminen tai jopa puuston siirtäminen olisi kannattavampaa kuin kaataminen.

Vastine

Yleiskaavassa esitetään periaatteita olemassa olevan puuston säilyttämiselle ja puiden määrän lisäämiselle. Puiden kaatamiseen johtavat ratkaisut tehdään tarkemmassa suunnittelussa ja niissä käytetään tapauskohtaista harkintaa. Puiden huomioiminen on tavoitteena sisällyttää myös vireillä olevaan rakennusjärjestyksen uudistamiseen.

Kartta 1:n yleismääräyksessä kohta Siniviherrakenne: Ei riitä, että puistojen ja virkistysalueiden määrä säilyy, vaan olemassa olevien puistojen ja virkistysalueiden tulee säilyä. Mm. uudet asuinalueet vaativat uusia puistoja, jolloin puistojen määrän tulisi kasvaa. Lause "puiden määrää on pyrittävä lisäämään" tulee muuttaa velvoittavaksi eikä vain pyrkimykseksi.

Vastine

Ensisijaisesti yleiskaavan tavoitteena pyritään säilyttämään olemassa olevat puistot ja viheralueet. On myös tapauksia, joissa esimerkiksi meluista suojaviheraluetta voidaan käyttää rakentamiseen ja osoittaa suojaisempi viheralue toisaalle. Suunnitteluratkaisuissa käytetään tapauskohtaista harkintaa. Yleiskaavan yleismääräyksen mukaan nykyisillä toimitila-alueilla, jotka muuttuvat asumisen ja keskustatoimintojen alueiksi, viheralueiden määrää tulee lisätä. Koko kantakaupungin aluetta koskevan siniviherviherrakenne-määräyksen kaupunkipuita koskeva osio on uusi yleiskaavamääräys. Määräys velvoittaa lähtökohtaisesti säilyttämään olemassa olevat puut ja pyrkimään lisäämään puita. Pyrkimys olemassa olevien puiden säilyttämisestä ja puiden määrän lisäämisestä on merkittävä askel eteenpäin puiden huomioon ottamiseksi täydennysrakentamisessa.

Maanvaraisten puiden vaatiminen jokaiselle tontille on erinomainen määräys.

Vastine

Kaavaan tulee uutena velvoitteena olemassa olevien puiden lähtökohtainen säilyttäminen ja pyrkimys puiden lisäämisestä. Ne ovat iso edistys kaupunkipuiden huomioon ottamiselle kaupunkirakenteessa. Maavaraisia puita koskeva osa yleismääräyksestä poistuu kaavasta.

Keskuspuistoverkosto-merkinnässä vaadittu maanrakennustyön, puiden kaatamisen ja muiden näihin verrattavien toimenpiteiden luvanvaraisuus MRL 128§ mukaan ei ainakaan tähän mennessä ole toteutunut Kaupin urheilupuiston alueella tai sen ympärillä. Kaupin urheilupuiston asemakaavassa 8767 (voimaan 11.11.2022) on määräyksiä mm. liito-oravalle sopivan puuston säilyttämisestä ja istuttamisesta. Yleiskaavassa tulisi olla selkeä määräys täydennysistutuksen teolle tai latvuspeitteisyydelle Kaupin alueella.

Vastine

Vaiheyleiskaavassa keskuspuistoverkoston määräystä on täydennetty. Keskuspuistoverkosto on turvattu ja viherympäristön kestävyys tulee varmistaa. Kaavamääräys ohjaa kehittämään keskuspuistoverkostoa luonnonympäristöltään ja

lajistoltaan monimuotoisena. Lisäksi keskuspuistoverkoston kokonaisuus ja arvot on turvattu, silloinkin kun suunnitellaan pääkäyttötarkoitusta palvelevia toimintoja esimerkiksi urheilutoimintoja. Keskuspuistoverkoston määräys koskee koko kantakaupungin aluetta.

Määräyksen viittaus MRL 128 pykälään koskee asemakaavoittamattomia alueita kantakaupungin alueella, muutoin voimassa oleva asemakaava ohjaa alueen rakentamista.

Suojavyöhykkeen merkitseminen maakunnallisesti arvokkaan rakennetun ympäristön ympärille. Uudistamme OAS- ja luonnosvaiheen mielipiteemme: Pyydämme suojavyöhykkeen merkitsemistä Petsamon maakunnallisesti arvokkaan rakennetun ympäristön ympärille. Yleiskaavaan tarvitaan ohjausta tulevaa rakentamista varten (mm. Kaupin sairaalan alue), jottei tapahdu samaa kaupunkikuvakatastrofia, minkä parkkitalo ja kerrostalokortteli aiheuttavat Petsamon itäreunalla. Jonkinlainen suojavyöhykevaatimus puustolle - ja muulle rakentamiselle - tulisi saada yleiskaavaan.

Valmisteluvaiheen palautteessa s. 9 kaavoittaja on vastannut: arvoalueen kaavamääräystä on selitetty kaavaselostuksessa seuraavalla merkinnän kuvauksella: "Myös ympäröivien alueiden

maankäyttö saattaa vaikuttaa kulttuuriympäristön arvojen säilymiseen. Vaikutuksia arvojen säilymiseen tulee arvioida myös muutettaessa maankäyttöä arvoalueiden välittömässä läheisyydessä." Pelkkä arviointi ei suojele arvoalueita.

Vastine

Rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueiden ympärillä on suojavyöhyke, mutta sitä ei esitetä yleiskaavassa. Suojavyöhykkeiden leveyttä pohditaan tapauskohtaisesti asemakaavoituksen yhteydessä. Maakunnalliset arvoalueet on esitetty edellisessä vaiheyleiskaavassa rajauksiltaan yhteneväisinä maakuntakaavan aluerajauksen kanssa.

Hulevesien luonnonmukainen hoito: Mielestämme oas- ja luonnosvaiheessa esittämämme mielipiteet on otettu huomioon. Tonteilla tapahtuvaa hulevesien hoitoon tarvitaan konkreettisia esimerkkejä ja ohjausta, jotta kartta 4:n hulevesien hallinta toteutuisi vanhoilla omakotialueilla.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut: Uudistamme OAS- ja luonnosvaiheen mielipiteemme: *Kaupin vedenpuhdistuslaitoksen uimaranta tulisi merkitä uudeksi kaupunginosan uimarannaksi ja*

sitä tulisi kehittää hienovaraisesti. Palveluina tulisi olla kaupungin vesijohto/jätevesiverkostoon liitetyt wc:t, kunnolliset pukuhuonetilat ja kioski. Ranta tarvitsee selkeää viherrakentamisen kautta syntyvää erottelua parkkipaikan ja varsinaisen rannan välillä. Rannan laadukasta viherrakentamista tulisi tarkastella kokonaisuutena kytkien vesilaitoksen pihakokoonaisuus pehmentävästi ja suunnittelullisesti osaksi rantaa. Ranta-alue kaipaa esim. helteiden suojaksi muutamaa puuta.

Toivomme, että kartta 2:n OHJEELLINEN RANTOJEN LUONTOVIRKISTYSPALVELUIDEN KESKITTYMÄ -merkintä käytännössä tarkoittaa yo. pyytämiämme palveluita ja kehittämistä, vaikka merkinnäksi ei saadakaan uimarantaa.

Vastine

Yleiskaavan merkintä, ohjeellinen rantojen luontovirkistyspalveluiden keskittymä, tuo esille alueen kehittämispotentiaalin ja/tai kehittämistarpeen.

Alueen kehittämistarpeet on tunnistettu ja kaupungilla selvitetään kehittämistoimenpiteitä muun muassa pukuhuonetiloihin, WC-tiloihin sekä kasvilisyyteen ja puihin liittyen.

Keskusta-alue osa-aluekartta ja kartta2 Viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut, virkistysyhteys Kalevan puistotien pohjoispää: Kalevan puistotien pohjoisosan virkistysyhteys Kauppiin

on siirretty Kalevanpuistotien päähän ehdotuksessa, kiitos siitä.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Alasjärven itäpuoli, osa-alueiden kehittämistarpeet: Petsamon omakotiyhdistys vaatii, että Kauppi- Niihaman luontoalue tulee jättää kokonaan ja pysyvästi rakentamiselta rauhaan.

Vastine

Kaupungin asukasmäärän kasvu edellyttää myös viheralueiden ja virkistyspalveluiden kehittämistä käyttäjäpaineen ohjaamiseksi ja ympäristön kestävyyden turvaamiseksi. Alasjärven itäpuolella osa-alueella osoitetaan asemakaavoitettava aluekokonaisuus nykyisten hevostallien ja koirahallin alueelta. Tavoitteena on mahdollistaa nykyisten toimintojen ja alueen kehittyminen lähivirkistykseen, liikunnan sekä luonto- ja virkistyspalveluiden tarpeisiin luontoarvot huomioiden. Toimintoja kehitettäessä tulee turvata alueen luontoarvot, varmistaa virkistysreitistöjen jatkuvuus sekä huomioida eri virkistyskäyttömuotojen tarpeet ja turvallisuus.

Kauppi-Niihaman alue laajemmin on yleiskaavassa osoitettu keskuspuistoverkoston alueeksi. Vaiheyleiskaavassa keskuspuistoverkoston kaa-

vamääräystä on tarkistettu. Kaavamääräys edellyttää yhtenäisen keskuspuistoverkoston on turvaamista. Keskuspuistoverkostoa on kehitettävä luonnonympäristöltään ja lajistoltaan monimuotoisena viheraluekokonaisuutena. Alueen luontoarvot, maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot sekä ekologisen verkoston jatkuvuus on turvattava.

Leirintäaluemerkinnän poisto ehdotusvaiheessa Kauppi-Niihamasta on erinomainen muutos.

Vastine

Luontomatkailupalvelujen alueen merkintä on poistettu Alasjärven itäpuolelta.

Kekkosentien kattaminen: Uudistamme OAS- ja luonnosvaiheen mielipiteemme: Pyydämme tutkimaan Kekkosentien kattamismahdollisuutta virkistysalueeksi Petsamon alueen kohdalla. Keskusta-alueen tiivistäminen ja asukasmäärän lisääntyminen lisää puistojen ja virkistysalueiden tarvetta. Keskusta- alueella halutaan käyttää kaikki tyhjä tila rakentamiseen. Katetulle alueelle voisi tulla viherrakentamista ja urheilualueita (pelikenttiä) ja kevyttä rakentamista, esim. siirtolapuutarhan laajentaminen. Alue olisi helposti saavutettava ja voisi sisältää vapaa-ajanpalveluita sekä puistoa. Tammerkosken ylittävä Kekkosen-

tien siltahan on otettu puistokäyttöön. Kattaminen tulisi lähteä virkistysnäkökulmasta, ei potentiaalisesta rakennusnäkökulmasta.

Jos Kekkosen tie katettaisiin edes osaksi se palvelisi myös hiilineutraalisuustavoitetta ja sen vaikutus meluun ja ilmansaasteisiin olisi huomattava parannus ympäristölle.

Vastine

Kekkosen tien kattaminen on yksi tutkittava vaihtoehto virkistys- ja ekologisen yhteyden vahvistamiseksi tulevaisuudessa. Kattamisasiaa tulee tarkastella yhdessä liikenteen ja muun maankäytön kanssa. Petsamon länsipuolella keskustan strategisessa osayleiskaavassa on esitetty Kekkosen tien kohdalle Rauhaniementiestä itään asumisen ja virkistystien sekoittunut alue.

Oskari-karttapalvelussa Petsamon suojeluasema-kaavan voimaantulopäivä on eri kuin yleiskaavan kohteiden indeksoinnissa.

Vastine

Oikea vuosiluku korjataan kaavaselostukseen.

Valtuustokausittain tapahtuva yleiskaavan ajantasaisuuden tarkistaminen näyttää tarkoittavan

jatkuva kaavatyötä – edellisen valmistuttua aloitetaan seuraavan teko. Alueita otetaan osaksi erilaisten trendien mukaan, intressien, erillisohjelmien ja suunnitelmien sekä poliittisten tavoitteiden mukaan. Pitkäjänteisyys puuttuu.

Vastine

Vaiheyleiskaavassa esitetyt neljä tarkemman suunnittelun osa-aluetta on nähty tarpeelliseksi kyseisten alueiden ajankohtaisen suunnittelutilanteen vuoksi. Osa-alueilla voimaan jäävä yleiskaava edustaa pitkäjänteistä alueiden kehittämistä osana kantakaupungin kokonaisuutta. Nyt tehtävässä osa-alue-tarkasteluissa yleiskaavallinen ohjaus koskee alueiden kehittämisen laadullisia tavoitteita.

13. Muistutus

(Hiedanrannan kehitys oy)

Kaupunkivihreän kehittämisalue -merkintä:

Uusi merkintä on tavoitteiltaan hyvä ja kannatettava ja linjassa Hiedanrannalle asetettujen tavoitteiden kanssa. Hiedanrannan Kehitys Oy kuitenkin ehdottaa, että hulevesiratkaisujen toteuttamisen osalta ei yksilöitäisi yleiskaavatasolla tiettyjä toteutusratkaisuja, vaan viittaus luontopohjaisiin ratkaisuihin riittäisi.

Vastine

Kaupunkivihreän kehittämisalueiden kaavamääräyksestä on poistettu maininta hulevesien luontopohjaisista ratkaisuista kuten viherkaduista ja kasvikoista. Asia sisältyy jo koko kantakaupunkia ohjaavaan 4. kartan yleismääräykseen: "Hulevesien hallinta toteutetaan ensisijaisesti luonnonmukaisilla menetelmillä".

Ohjeellinen ekologinen yhteys -merkintä:

Lielahdenkadun itäpuolelle Lielahdenkadun ja Tehdaskartanonkadun risteyksen tuntumaan on lisätty ehdotusvaiheessa kokonaan uusi yhteysmerkintä. Merkintä on kuitenkin merkittävällä tavalla ristiriidassa alueelle suunnitellun tulevan maankäytön kanssa (Hiedanrannan yleissuunnitelma, KH 6/2020, kaavoitusohjelmat 2022-2024), ja merkinnän määräystekstin sisällöllinen tahtotila ja henki on epärealistisen kaukana Lielahdenkadun itäpuolen nykyisen ja suunnitellun maankäytön olosuhteista. Edellä mainituista syistä Hiedanrannan Kehitys Oy esittää merkintää kokonaan poistettavaksi Lielahdenkadun itäpuoliselta alueelta. Sen sijaan ohjeellinen virkistysyhteys -merkinnän määräysteksti ohjaa jo itsessään luonnon monimuotoisuuden tukemiseen, latvuspeitteisyyden yhtenäisyyteen ja luontoarvojen

varmistamiseen. Hiedanrannan Kehitys Oy katsookin, että ohjeellinen virkistysyhteys -merkintä antaa yksinään selkeämmät ja siten paremmat edellytykset varmistaa luontoarvojen turvaaminen ja kehittäminen Lielahdenkadun itäpuoliset olosuhteet ja maankäytön tavoitetila huomioiden.

Vastine

Asemakaavoitus on esittänyt yleiskaavaehdotusta laadittaessa, että Lielahdenkadun ja Tehdaskartanonkadun alueella ekologinen yhteys sekä virkistysyhteys voidaan toteuttaa tukeutuen katu- ja tonttipuihin ja edelleen kohti koillista tukeutuen puiston laajennukseen. Tähän tietoon nojaten säilytetään ekologinen yhteys kaavassa.

Esitystä perustellaan seuraavilla seikoilla: Vaiheyleiskaavaehdotuksen mukainen merkintä aiheuttaa kohtuuttoman ristiriitaiset lähtökohdat Lielahden itäpuolisen maankäytön asemakaavoitustyöhön, mikä on omiaan vaikeuttamaan asemakaavaprosessia tarpeettomasti.

Lisäksi Tampereen kaupungin vuonna 2023 kaavatyötä varten teettämässä luontoselvityksessä (Tehdaskartanonkadun varren asuin- ja palvelurakentamisen asemakaavan nro 8898 luontosel-

vitys, FCG) suhtaudutaan mm. liito-oravayhteyden olemassaoloon kriittisesti: ”Selvitysalueella ei havaittu liito-oravan papanoita eikä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Alueella ei ole maastotarkastelun perusteella lajille erityisen hyvin soveltuvaa elinympäristöä, vaikka alue onkin rajattu osana lajille soveltuvaa aluetta kantakaupungin liito-oravaselvityksessä (Tampereen kaupunki 2016). ”Liito-oravan mahdollisuus liikkua osoitettua yhteyttä pitkin arvioidaan olevan nykytilanteessa melko epävarmaa, sillä puuttomien kohtien leveys on paikoin yli 70 metriä ja puusto niiden reunoilla on paikoin melko nuorta.”

Ko. luontoselvityksessä todetaan myös, että alueen maankäyttöä suunniteltaessa säilytettäisiinkin alueella vähintään latvusyhteys.

Huomiona myös, että Lielahdenkadun ja Teivaalantien risteyksen pohjoispuolella on koulu- toimintojen takia umpiaita, joka aiheuttaa merkittävän esteen kaikkien maata pitkin kulkevien eläinten liikkumiselle.

Hiedanrannan Kehitys Oy:llä ei ole huomautettavaa karttojen 3 ja 4 merkinnöistä.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Hiedanrannan Kehitys Oy ehdottaa, että Vahvistettava puustoinen ekologinen yhteys -kaavamääräyksen tekstiin lisätään maininta, että yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta luonnonmukaiseen tai että se voidaan toteuttaa myös katuvihreän keinoin.

Vastine

Vahvistettava puustoinen ekologinen yhteys -määräyksen kuvauksessa asia on tunnistettu. Käytännössä tämä tarkoittaa, että yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta luonnonmukaiseen ja että yhteyksiä voidaan toteuttaa myös katuvihreän keinoin. Yleiskaavakartalla 2 olevan ohjeellisen ekologisen yhteyden määräyksen kuvaus sisältää muun muassa: ”Yhteyden luonne voi vaihdella luonnonmukaisesta viheralueesta rakennettuun puistoon tai kortteleiden piha-alueisiin” ja että ”myös katualueen puuistutukset ovat tärkeitä ekologisen verkoston toimivuudelle”.

Hiedanrannan Kehitys Oy pitää hyvänä, että jätehuollon kehittämisalue - merkintä on esitetty vaiheyleiskaavaehdotuksessa kumottavaksi Lielähti-Hiedanrannan alueella.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

14. Muistutus

(Tampereen seudun polkupyöräilijät ry)

Yhdistyksemme mielipide on, että varsinkin pyöräilyn seudullisen pääreitistön kaavamääräyksen tulisi ohjata nykyistä kunnianhimoisempaan suunnitteluun, ns. huipputasoon. Tampereen kaupunkiseudun kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämisohjelmaan 2.0 (2021) on kirjattu, että ”kuntakohtaisissa suunnitelmissa noudatetaan seudullisia periaatteita ja Väyläviraston ohjeita”, ja Tampereen pyöräliikenteen kehittämisohjelma 2030 määrittelee tavoitteeksi, että pyöräliikenteen pääreiteillä pyöräily on nopein liikku- mismuoto alle 3 kilometrin matkoilla. Ohjelman mukaisesti pyöräilyn halutaan Tampereella olevan sujuvaa, houkuttelevaa ja turvallista kaiken ikäisille liikkujille. Yleiskaavan tulisi heijastaa näitä kirjauksia. Käytännössä siis esimerkiksi pyöräliikenteen seudullisen pääverkon osalta tulisi olla keskustan kehää vastaava kaavamääräys: ”liikenteellinen toimivuus on turvattava kaikessa suunnittelussa.”

Vastine

Voimassa olevan yleiskaavan kaavamääräyksillä ohjataan pyöräliikenteen pääreitistön laadukasta kehittämistä. Väylien yksityiskohtaisissa suunnitelmissa on tärkeää tunnistaa reitin osuuden sijoit-

tuminen yhdyskuntarakenteessa ja huomioida pyöräilyn tavoitteiden lisäksi esimerkiksi kävelyn rooli keskustojen hitaan liikkumisen alueilla sekä siniviherrakenteen kehittämisen tavoitteet. Yleiskaavassa ei voida antaa yksityiskohtaista koko pääverkkoa koskevia kaavamääräyksiä.

Seudullisen pääreitistön kaavamääräyksessä mainitaan ”suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava alueiden ympäristöarvot turvaamalla riittävät tilavaraukset katuvihreän (mm. katupuut) säilymiselle ja kehittämiselle”. Katuvihreä ja katupuut ovat monellakin tavalla tärkeitä - myös pyöräreittien viihtyvyydelle - eikä niiden määrästä tulekaan tinkiä. Mutta ollaan ongelmallisella tiellä, jos katupuiden sijainti määrittää reittien linjaukset ja leveydet. Määräys johtanee kummallisiin tilanteisiin: useinkaan katutilaa ei remontoida kokonaisuutena, vaan keskitytään vain jalankulun ja pyöräliikenteen parantamiseen. Tällöin ajaututaan tilanteeseen, jossa vaadittu katuvihreä toteutetaan kompromisseina ainoastaan jalankulun ja pyöräliikenteen väyliin kun vieressä voi säilyä ylimitoitettu monikaistainen ajorata koskemattomana. Määräys katuvihreästä tulisikin koskea koko katutilaa ja kaikkien kulkumuotojen väyliä sekä katupuiden säilyttämisen lisäksi tulisi kehittää tapoja siirtää isoja katupuita.

Vastine

Pyöräliikenteen pääreitistön kehittäminen pohjautuu käsiteltävän jakson sijaintiin kaupunkirakenteessa sekä sijaintiin suhteessa olemassa oleviin tai kehitettäviin siniviherverkostoihin ja yhdyskuntateknisiin verkostoihin. Ratkaisut perustuvat tapauskohtaiseen suunnitteluun ja arviointiin, joihin vaikuttaa merkittävästi hankkeen raja- ja myös taloudelliset realiteetit. Kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämiseen varatuilla rahoilla ei ole mahdollista toteuttaa koko katualueen saneerausta.

Keskustan alueella on esitetty pieniä muutoksia pyöräverkostoon. Suurimmaksi osaksi nämä ovatkin perusteltuja tarkennuksia, ns. hienosäätöä ja vastaavat tilannetta, johon aiemmat suunnitteluratkaisut ovat tilannetta vieneet. Tammelassa itä-länsi-suuntainen pääreitti kuitenkin siirretään Pohjolankadulle. Ratkaisu on verkostollisesti hyvinkin perusteltu, mutta vaatii itse kadulle isoja muutoksia - tällä hetkellä katu lienee Tammelan pyöräilyviamielisintä katutilaa. Yleiskaava ei ota kantaa toteutusjärjestykseen, mutta näemme riskin: Kalevan puistotien pohjoisosan uudistamiseen on painetta mm. stadionin takia, käykö niin että heikennetään Kalevan puistotieltä yhteyttä nykyiselle reitille ilman että uusi on rakennettu?

Vastine

Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (LJS) ei ole esitetty muutosten aikataulua. Pyöräliikenteen verkon kehittämisen vaiheistus ohjelmoidaan hankekohtaisesti. Pohjolankadulla pyöräliikenteen olosuhteiden kehittämisen ajoitus on yhteensovitettava Tampereen henkilöratapihan kehittämiseen ja tilapäisiin joukkoliikennereitteihin.

Tampere on vahva joukkoliikennekaupunki. Yhdistyksemme tavoitteita joukkoliikenne tukee, usein pyörä on osa matkaketjua joukkoliikenteessä. Kuitenkaan tästä kaavasta ei välity kuva vahvasta visiosta, jolla joukkoliikennettä viedään eteenpäin. Merkintä ”kaupunkirakenteen kannalta merkittävä liikenteen kokoojakatu ja joukkoliikenteen laatukäytävä” herättää enemmän kysymyksiä kuin antaa vastauksia. Miten nämä kadut on valittu? Esimerkiksi miksi Kalevantie puuttuu verkostosta? Ympäripyöreä määritelmä jättää auki, mitkä ovat prioriteetit kehittämisessä? Mielestämme merkinnän tulisi esittää visio tulevaisuudesta ja ohjata näillä kaduilla nykyistä määrääystä vahvempaa prioriteettia joukkoliikenteelle. Tältä pohjalta pystyy rakentamaan esimerkiksi kaupunkipyöräverkostoa pitkäjänteisemmin.

Vastine

Joukkoliikennejärjestelmää tulee tarkastella kokonaisuutena, mikä muodostuu voimassa olevasta yleiskaavatilanteesta ja nyt vaiheleiskaavan päivityksistä. Joukkoliikennejärjestelmään kuuluvat lähijuna-asemavaraukset, raitiotiet, raitiotievarikot, joukkoliikenteen laatukäytävät, vaihtotermiinalit ja vaihtopysäkit. Kalevantie on osoitettu joukkoliikenteen laatukäytävä -merkinnällä voimassa olevassa yleiskaavassa. Vaiheleiskaavassa verkostoa täydennetään uusilla katujaksoilla.

Vaikka tällä kertaa yleiskaavassa ei tarkastella pyöräliikenteen verkostoa laajemmin, nostamme esiin Suolijärven ylittävän yhteyden merkinnän. Ajatus rakentaa silta Suolijärven yli yhdistämään Vuores ja Hervanta alkaa olla vuosi vuodelta kauempana. Vuoresta ei rakennettu tukeutumaan Hervannan palveluihin ja esimerkiksi kaa-vailut kuntarajan siirrosta antaa ymmärtää, että painopiste olisi jatkossakin enemmän etelän suunnassa. Sillan vaikutukset luonto- ja virkistysarvoihin olisivat merkittävät, samoin kustannukset olisivat korkeat - hanketta olisi kaikista näkökulmista nykyisin vaikea perustella. Samaan aikaan kuitenkin Lahdesjärvelle on rakennettu

lisää työpaikkoja ja kaupan rakennuksia sekä Peltolammin aluetta kehitetään. Hervanta on Tampereen isoin lähiö ja Lahdesjärvi-Peltolammi alueelle tarvitaankin ympärivuotinen yhteys, joka olisi lyhyempi ja suorempi kuin nykyinen Ruskontien kautta kulkeva. Tämän yhteyspuutteen ratkaisemiseksi tavoiteverkossa jo oleva Suolijärven ja Särkijärven välinen yhteys Opiskelijankadulle tulee nostaa pääreitiksi ja kiirehtiä sen toteutusta. Suolijärven ylittävän merkinnän poisto on sen jälkeen mahdollista.

Vastine

Myös Särkijärven ja Suolijärven välisellä käytävällä yhteyden toteuttaminen on vaikeaa luontoarvojen sekä yhteyden edellyttämän tilavarauksen laajuuden vaikutuksesta. Tilavarausta kasvattaa reitin sijoittuminen latuyhteyden rinnalle sivukaltevassa rinteessä.

15. Muistutus

(Litukan siirtolapuutarhayhdistys)

Litukanoja on merkitty Merkittävä uoma tai vesireitti -merkinnällä. Merkintä jatkuu yhtenäisenä Kaupin urheilupuiston kentän nro 4 luota Kekkosentielle asti, vaikka todellisuudessa oja on putkessa Kuntokadulta Litukan siirtolapuutarha-alueella olevalle Aroniatielle asti. Ko. välille on vastikään toteutettu uusi asuinkerrostalojen ja pysäköintilaitoksen korttelialue, joten uoman avaaminen putkitetulla välillä ei vaikuta olevan realistista tulevaisuudessakaan. **Siirtolapuutarhayhdistys ehdottaakin merkintää muutettavaksi kartoilla siten, että se poistettaisiin Kuntokadulta siirtolapuutarha-alueella olevalle Kirsikkatielle asti.** Siirtolapuutarhayhdistyksen toiveena olisi kehittää jo nykyisellään yleisessä virkistyskäytössä olevaa väliä Kirsikkatie-Aroniatie (polku ojan vierellä) turvallisemmaksi ja paremmaksi kulkureitiksi, mikä edellyttäisi myös ojan putkitusvaihtoehdon mahdollistamista tälle lyhyelle uomajaksolle.

Vastine

Litukanoja on yleiskaavan merkittävä uoma. Merkittävät uomat on määritelty koko kantakaupungin alueelle kaupungin hulevesiohjelmatyön sekä kantakaupungin yleiskaavan laadinnan yhteydessä. Merkittävänä uomina on esitetty yleiskaavan strategisella eli yleispiirteisellä tasolla tärkeitä uomakokonaisuuksia ja -reittejä, joilla on sijainnista riippuen arvoa esimerkiksi luonnonmukaisen hulevesienhallinnan ja/tai luontoarvojen kannalta sekä merkitystä etenkin ilmastonmuutoksen sopeutumiselle ja luontokadon ehkäisylle. Pitkät uomakokonaisuudet voivat sisältää lyhyitä putkitettuja osuuksia, joita ei ole mahdollista palauttaa avoimiksi. Samoin erityisen perustellusta syystä avoimen uoman putkittamista voidaan harkita kaupungin asiantuntijoiden toimesta.

Lausunnot ja niiden vastineet

Pirkanmaan ELY-keskus 3.5.2024

Tampereen vaiheyleiskaavatyö perustuu Tampereen kaupunginvaltuuston hyväksymään kaupunkistrategiaan. Tavoitteena on etsiä kaupunkija luonnonympäristön sekä liikenteen ratkaisuja, jotka tukevat ilmastonmuutokseen sopeutumista ja sen hillintää sekä edistävät luonnon monimuotoisuutta. Samalla pyritään turvaamaan viherakenne ja ekologisten yhteyksien säilyminen. ELY-keskus on korostanut, että ilmastonmuutokseen sopeutuminen on laaja haaste, joka vaatii huomioon ottamista kaikilla kaavatasoilla. Vaiheyleiskaava siihen valituilla teemoilla on hyvä askel oikeaan suuntaan kohti kestävämpää ja ilmastonmuutoksen huomioivaa ja valmistautuvaa Tampereen kaupunkia. Kaavalla vastataan osaltaan myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vaatimukseen huomioida ilmastonmuutoksesta aiheutuvat riskit, edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta elinvoimaisten arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä, edistää virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyyttä ja huolehtia viheraluever-

koston jatkuvuudesta. Vaihekaavassa ajankoh-
taisena nousee tarkasteluun siniviherrakenne
eli viheralueiden, puuston ja vesistöjen muodos-
tama kokonaisuus, jonka merkitys on myönteis-
ellä tavalla tunnistettu olevan avainasemassa
ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja varautu-
misessa. Vaihekaavan taustalle on tehty kiitettäv-
än laaja selvityspohja, joka tuottaa monipuolista
tietoa suunnittelun tueksi. On tärkeää, että nämä
selvitysten tulokset välittyvät mahdollisimman
pitkälti myös yleiskaavaratkaisuun ja tunnistetut
tavoitteet tulevat edelleen huomioiduksi yksityis-
kohtaisemmassa suunnittelussa. Kaavan liittyvät
ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarkaste-
lut erityisesti kuumuuden lieventämiskeinojen
osalta ovat ansiokkaita ja olisivat sovellettavissa
myös kansallisesti vastaavan tyyppiseen suun-
nitteluun. Siniviherrakenteen kokonaistarkastelu
sekä valuma-alueiden tunnistaminen yhtenä
taustalähtökohtana on niin ikään kiitettävä tapa
lähestyä ekosysteemejä kokonaisuutena.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Yleiskaavojen muodostama kokonaisuus

Suunnittelualueella ovat voimassa Kantakaup-
pungin yleiskaava 2040 (20.1.2020) sekä val-
tuustokauden 2017-2021 kantakaupungin vai-
heyleiskaava (9.6.2023) ja Keskustan strateginen
osayleiskaava (16.1.2019). Vaihekaavan 2021-
2025 myötä Tampereen kantakaupungin ja kes-
kustan yleiskaavojen kokonaisuus muodostuu
viidestä eri aikaan laaditusta yleiskaavasta sekä
näitä täydentävistä nyt vaihekaavan yhteydessä
laadittavista osa-aluekohtaisista suunnitelmista.
Tampereen kaupunki katsoo voimassa olevien
yleiskaavojen vastaavan hyvin kuluvan valtuus-
tokauden kaupunkistrategian tavoitteisiin. Yleis-
kaavoja ei näin ollen ole nähty tarpeelliseksi tar-
kistaa kokonaisuutena. Vaihekaavan nimeämistä
on nyt ehdotusvaiheeseen tarkistettu annetun
palautteen perusteella siten, että Kantakaupun-
gin vaiheyleiskaava – valtuustokausi 2021–2025
ohella ilmenee kyseessä olevan myös Keskustan
strategisen osayleiskaavan vaiheittainen muutos.
Ehdotusvaiheeseen on laadittu myös kaavayhdis-
telmä, joka yhdessä karttapalvelu katselumahdol-
lisuuden kanssa parantaa edelleen kaavan saa-

vutettavuutta. Vaihekaavassa käsiteltävät teemat ovat ajankohtaisia ja niiden edistäminen yleiskaavoituksen keinoin on erittäin myönteistä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan useista eri aikaan ja tarkkuudella sekä mittakaavaltaan toisistaan poikkeavista kaavoista muodostuu kuitenkin runsaan karttalehtimäärän ja päällekkäisten merkintöjen kanssa paikoin hankalasti tulkittava.

Vastine

Kaavakarttojen kokonaisuus muodostuu vaiheyleiskaavakartoista, kumottavien merkintöjen kartoista sekä vaiheyleiskaavan ja voimassa olevien yleiskaavojen yhdistelmäkartoista. Karttojen kokonaisuus on laaja. Toisaalta se tarjoaa eri osallisille mahdollisuuden tutustua oman tarpeensa mukaan niihin asioihin, jotka ovat hänelle ajankohtaisia ja tärkeitä.

Olemme pyrkineet laatimaan laajasta kaava-aineistosta selkeän ja tasapuolisesti erilaisia osallisia palvelevan kokonaisuuden. Osallisen on mahdollista tutustua sekä pdf-muotoiseen aineistoon että digitaaliseen aineistoon karttapalvelussa.

Valmistelu- ja ehdotusvaiheen pdf-kartoissa ja karttapalvelun kaavamerkintöjen kohdetiedoissa määräysten yhteydessä on kerrottu selitys kaavamääräyksen muutokselle. Selitys kuvaa, mikä kyseisessä

merkinnässä on muuttunut tai miksi merkintä on kumottu. Selitys auttaa osallista hahmottamaan, miksi kyseinen merkintä on vaiheyleiskaavakartalla tai kumottavien merkintöjen kartalla. Selitys antaa osalliselle myös lisätietoa siitä, onko kyseessä esimerkiksi vain kaavamääräyksen muutos vai alue-rajaukseen tai kohteen sijaintiin liittyvä muutos.

Yhdistelmäkartat esittävät voimaan tulevan yleiskaavakokonaisuuden. Yhdistelmäkarttoihin on yhdistetty voimaan jäävät merkinnät jo voimassa olevista yleiskaavoista ja vaiheyleiskaavan merkinnät. Yhdistelmäkartassa esitetään ainoastaan voimaan jäävät ja voimaan tulevat kaavamerkinnät sekä -määräykset. Näin osallinen saa tiedon siitä, millainen on yleiskaavatilanne Tampereella vaiheyleiskaavan 2021–2025 saadessa lainvoiman.

Laadittavissa yleiskaavamuutoksia vaiheittain vaikutuksia tarkastellaan vain kaavaan valittujen teemojen osalta. Ongelmallista tällöin on, että vaikutusten arviointi jää yleispiirteiseksi eikä sen perusteella ole kaikilta osin arvioitavissa aiheutavatko vaihekaavoissa tehtävät ratkaisut ristiriitoja suhteessa voimaan jäävien kaavojen kanssa tai mitkä ovat uusien ja päällekkäisten merkintöjen keskinäiset oikeusvaikutukset. Kaavojen yleispiirteisyys ja strategisuus asettaa haasteita

myös suuren mittakaavaaeron vuoksi asemakaavojen laatimiseen. Yleiskaavan ohjausvaikutukseen, saavutettavuuteen ja ymmärrettävyyteen on tarpeen edelleen tärkeää jatkossa kiinnittää huomiota. ELY-keskus katsoo, että yleiskaavat on tarpeen vaiheittaisen tarkistamisen sijaan ottaa päivitettäväksi kokonaisuutena viimeistään seuraavalla kierroksella.

Vastine

Seuraava kantakaupungin yleiskaava on tarkoituksenmukaista laatia kokonaisyleiskaavana.

Vaihekaavaan valittujen teemojen ja osa-aluekohtaisten suunnitelmien lisäksi yleiskaavaan tehdään nyt myös ajankohtaiseksi katsottuja yksittäisiä päivityksiä. ELY-keskus katsoo tämän yleisesti ongelmalliseksi erityisesti muutostarpeiden noustessa esiin kaavaprosessin kuluessa. ELY-keskus huomauttaa ehdotuksen nähtävillä olon ja lausuntokierroksen jälkeen tehtävien merkittävien muutosten edellyttävän kaavan asettamista uudelleen nähtäville.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Ilmastonmuutos ja sopeutuminen

On kiitettävää, että ajankohtaiset ilmastonmuutokseen sopeutumisen teemat on otettu yleiskaavassa työstettäväksi. ELY-keskus viittaa luonnosvaiheen lausuntoon ja korostaa edelleen haasteiden olevan kuitenkin myös laajempia kuin vaihekaavassa käsitellyt teemat. Sopeutumisen tarkasteluja on tarpeen edelleen jatkaa ja kytkeä toimenpiteitä entistä vahvemmin myös erityisesti erilaisiin infraratkaisuihin.

Kaupunkivihreä on sopeutumisnäkökulmasta kysymyksistä tärkein. Tältä kannalta viheralan turvaamiseen ja lisäämiseen on perustellusti osoitettu kaavaratkaisussa riittävä tavoitteellisuus. Huomattavaa on, että kaupunkivihreällä on merkitystä myös ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta, ja pinta-alan lisääminen on myös hiilinielujen kannalta tärkeää. Kaavan yleismääräyksessä onkin tuotu kiitettävästi esiin tarvittavia ilmastonäkökulmia, ja keskuspuistoverkoston säilymiseen on kiinnitetty erityistä huomiota. Olevan vihreän, myös etenkin puiden, säilyttämisen voisi vielä kuitenkin nostaa korostetusti esiin. Siellä, missä viherryttäminen ei esim. tiiviissä kaupunkirakenteessa muuten ole mahdollista, voisi kannustaa vihreän lisäämiseen erilaisin rakenteellisin ratkaisuin. Kaikki kaupunkivihreä auttaa osaltaan

tasoittamaan ilmastonmuutoksesta aiheutuvia äärevöityviä sääolosuhteita. Tulvariskitarkastelut ja mahdollisten viherkatukohteiden tunnistaminen ovat hyviä esimerkkejä kaavassa esiin tuoduista sopeutumis suunnittelun keinoista. Puustoa ja kasvillisuutta lisäämällä voidaan tutkimusten mukaan viilentää kaupunki-ilmaa jopa useita asteita: 16 % puustoisuus aikaansaa yhden asteen viilenemisen, 48 % puustoisuus jopa kolmen asteen viilenemisen (ks. Marano ym. 2022).

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Ekologisten yhteyksien osalta tulisi vielä tarkastella merkintää, joka nyt esitettyä sitovammin määrittäisi yhteyden jatkuvuuden ja laadullisuuden. Kytkeytyneisyys on kaupunkialueella haasteellinen, mutta hyvin merkittävä ekologinen tekijä. Yleiskaavatasoinen sitova viheryhteyksien turvaaminen loisi edellytykset rakentaa paitsi kaupunkiekologian, myös viihtyisyyden kannalta houkuttelevaa vihervyöhykkeistöä kaupunkiin. Yleiskaavassa olisi tarpeen tunnistaa yhteyksien nykyiset katkospaikat, ja antaa jatkosuunnitteluun ohjeistusta erityisesti näiden kohtien ratkaisemiseksi.

Vastine

Strategisen yleiskaavan ekologinen verkosto muodostuu ohjeellisten ekologisten ja virkistysyhteyksien sekä keskuspuistoverkoston muodostamasta kokonaisuudesta. Yleiskaavaan on lisätty, että virkistysyhteyksillä tulee olla yhtenäinen latvuspeite. Tämän myötä virkistysyhteydet tukevat entistä vahvemmin myös ekologista verkostoa. Yleiskaavan kartalle 2 on lisätty merkittävät uomat, joilla ranta-alueiden puuston latvuspeitteisyyttä tulee kehittää yhtenäiseksi. Tämä osaltaan vahvistaa ekologisen verkoston kytkeytyneisyyttä.

Ekologisen yhteyden määräys edellyttää turvaamaan yhteyden toimivuuden ja kytkeytymisen keskuspuistoverkoston. Toimivuus sisältää yhteyden jatkuvuuden ja laadun tavoitteet. Kartan 2 yleismääräys myös ohjaa turvaamaan viheralueverkoston, ekologisen verkoston ja virkistysverkoston jatkuvuuden, saavutettavuuden ja toimivuuden.

Yhteyksien ohjeellisuus mahdollistaa yhteyden toimivimman sijainnin määrittelyn tarkemmassa maankäytön suunnitteluvaiheessa. Tarkemmassa suunnittelussa voi esimerkiksi tulla mahdollisuus kokonaan uuteen sijaintiin toteutettavasta, nykyistä vahvemmassa yhteydestä.

Yhteyksien katkospaikkojen tunnistaminen on aloitettu yleiskaavatyön yhteydessä ja tämä auttaa tarkempaa suunnittelua. Strategisessa kaavassa pienipiirteisten katkospaikkojen osoittaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Merkintä on strategisella yleiskaavatasolla riittävän ohjaava ja koskee myös yksityisiä sekä rakennettuja alueita, joille sitovien yhteyspaikkojen osoittaminen on haastavaa.

Luonto

Kaupungin kasvava väkiluku, ilmastonmuutos, lisääntyvä liikenne sekä liikenneratkaisut luovat tilanteen, jossa viheralueiden säilyttäminen ja ekologisten yhteyksien turvaaminen on erittäin tärkeää. Kantakaupungin yleiskaavan vaiheyleiskaavassa on monin paikoin lisätty tai tarkennettu ekologisista yhteyksiä mitä ELY-keskus pitää positiivisena. Toisaalta yleiskaavassa voidaan tunnistaa hyvin nykyiset tarpeet ekologisille yhteyksille, mutta toisaalta kaavasunnittelussa tulisi olla myös valmius muuttaa suunnitelmia tilanteen muuttuessa. Etenkin viitasammakon ja maankäytön yhteensovittaminen on monissa paikoissa haasteellista. Eliölajit voivat siirtyä uusille alueille, mikä voi puolestaan lisätä tarvetta ekologisille

yhteyksille paikkaan missä tarvetta ei ole aiemmin tunnistettu. Yleiskaavan siniviherrakenne antaa kuitenkin hyvän pohjan myös tuleville viheryhteyksille.

Vastine

Ekologiset yhteydet, virkistysyhteydet sekä keskuspuistoverkosto osoittavat ekologisen rakenteen rungon yleiskaavatasolla. Ekologisten yhteyksien ohjeellisuus mahdollistaa täsmällisen suunnittelu-tiedon pohjalta toimivimman yhteyden osoittamisen asemakaavavaiheessa.

Ekologinen verkostoa on kehitetty vaiheyleiskaavassa ja kehitetään myös jatkossa. Kaavatyön lisäksi tehdään sisäistä siniviherrakenteen tyyppitelytyötä, jossa on mahdollista tarkentaa myös olemassa olevien ja tavoitteellisten yhteyksien sijainteja.

Vaiheyleiskaavan kuntarajat ylittävät ekologiset yhteydet ja virkistysyhteydet vaikuttavat suurimaksi osaksi huomiovan muiden naapurikuntien ratkaisut sekä maakuntakaavan ekologiset yhteydet. Kaupunki toi esiin kunnilta saamansa palautteen myötä, että tämän lisäksi kuntarajojen yli tapahtuvaa virkistyskäyttöpainetta tulee arvi-

oida Tampereen kaupunkiseudulla jokaisen Tampereen naapurikunnan osalta. Vireillä olevaan yleiskaavatyöhön liittyen em. arviointia ei tulla tekemään, mutta asiaa on tarkoitus edistää tulevilla valtuustokausilla. ELY-keskus pitää hyvänä, että myös virkistyskäyttöpaineita tultaneen arvioimaan kuntarajojen yli, mikä johtaa toivottavasti parempiin kaavaratkaisuihin kuntarajojen läheisyydessä.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Vesistöt

Vaiheyleiskaavakarttaan nro 4 on merkitty kaava-alueelle sijoittuvat pohjavesialueet Aakkulanharju, Epilänharju-Villillä A ja Epilänharju-Villillä B. Pohjavesialueiden kaavamääräyksessä on huomioitu pohjaveden suojelu ja hulevesien hallinnan periaatteet pohjavesialueilla. Määräystä on päivitetty Tampereen hulevesiohjelman (2023) pohjalta.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Hulevesien hallinnan määräykset on tehty Tampereen hulevesiohjelman sekä valuma-alue selvityksen mukaisesti, jossa on huomioitu hyvin sekä määrälliset, laadulliset että rakentamisen aikaiset haasteet. Valuma-alue tasoinen tarkastelu kaavaesityksessä on erinomainen lähestymistapa tuoda pinta- ja pohjavesiasiat selkeästi omana teemanaan osaksi kaavakokonaisuutta. Valuma-aluekohtaiset määräykset on kiitettävästi nivottu alueen erityispiirteisiin ja -tarpeisiin. Aluekohtaiset haasteet ja ongelmakohtat on tunnistettu ja niille haettu ratkaisuja sekä toteutumisväylää kaavamääräysten kautta, mikä tuo varmuutta alueiden pinta- ja pohjavesiasioiden kehittämiseen. Siniviherrakenteen turvaaminen ja parantaminen edistää niin luonnon monimuotoisuutta, ilmastonmuutokseen sopeutumista kuin vesienhoidollisia tavoitteita, yleistä viihtyvyyttä ja hyvinvointia unohtamatta.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kaavamääräyksissä voisi selkeämmin tulla esille yhteys vesipolitiikan puitesäädöksiin ja kansallisesta lainsäädännöstä (laki vesienhoidon ja merienhoidon järjestämisestä) tuleviin vesienhoidollisiin tavoitteisiin, jotka myös ohjaavat aluei-

den käyttöä. Kaavaesityksessä tulisi myös tarkentaa väärinymmärrysten välttämiseksi, mitä uomien avoimena pitämisellä tarkoitetaan.

Vastine

Yleiskaavan kartan 4 yleismääräyksen kuvausta on täydennetty vesipolitiikan puitesäädöksiin ja kansallisen lainsäädännön osalta. Merkittävien uomien määräyksen kuvausta on täsmennetty lausunnon pohjalta.

Kaavamääräyksessä Alasjärven alimman suositeltavan rakentamiskorkeuden lukemassa on huomioitu aaltoiluvara, mutta Kaukajärven korkeuslukemassa ei. Asiaa on avattu kuvauksessa, mutta tässä on väärinymmärtämisen riski kaavamääräyksen osalta. Aaltoiluvaran huomioimisen ilmoittaminen on kriittinen tieto alimmassa rakentamiskorkeudessa, joten tämä tulee ilmoittaa yksiselitteisesti. Kaavamääräykseen voisi lisätä myös Näsijärven ja Pyhäjärven vastaavat lukemat, sillä ne ovat merkittäviä järviä kaava-alueella.

Vastine

Yleiskaavan kartan 4 yleismääräykseen lisätään tiedot aaltoiluvarasta sekä Näsijärven ja Pyhäjärven alimmat suositeltavat rakentamiskorkeudet.

Vesihuolto

Lausunnossaan kaavan luonnoksesta 2.5.2023 ELY-keskus nosti esiin kaava-alueella toimivan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen päivitystarpeen. Tämän jälkeen asia on edennyt. Tampereen kaupungin alueen vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden päivitys oli lausuttavana loka-marraskuussa 2023. ELY-keskus antoi asiasta lausunnon 22.11.2023.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kaupan mitoitus

Vaiheyleiskaavaehdotuksessa C-1 (Täydentyvä keskusta) alueilta poistetaan kaupan kerrosalämäärät niiltä osin kuin alueet vastaavat voimassa olevan maakuntakaavan keskustatoimintojen alueita. Vaiheyleiskaavassa ainoastaan Kalevan C-1 alueella osoitetaan enimmäismitoitus (70 000 k-m²). Kaukajärven keskusta-alueen osalta viitataan maakuntakaavan taajamatoimintojen alueiden mitoitukseen. C-2 alueilta (uudistuva keskusta) vastaavasti poistuu kaupan mitoitus, lukuun ottamatta Turtolaa, jossa enimmäismitoitus on 35 00 k-m². Lisäksi vaihekaavan km-alueille annetaan paljon tilaa vaativaa kaupan osalta seuraavat kerrosalaa koskevat enimmäis-

määrät: Lahdesjärvi 150 000 k-m², Lielähti 100 000 k-m², Hankkio 40 000 k-m². Vaihekaavassa annetaan lisäksi yleismääräyksellä vähittäiskaupan suuysiköiden alarajat. Ratkaisua perustellaan nykyisen kaavan vanhentuneisuudella sekä vireillä olevan vaihemaakuntakaavan tavoitteilla, jossa suunnittelun lähtökohtana on myös mitoituksen poistuminen keskustatoimintojen alueilta. ELY-keskus huomauttaa, että kaupan mitoituksessa niiltä osin kuin se poistetaan kantakaupungin vaihekaavasta, tulee sovellettavaksi voimassa olevan maakuntakaavan mukainen enimmäismitoitus. Vaiheyleiskaavan kauppaa koskevien yleismääräysten muotoiluun on tarpeen kiinnittää jatkossa huomioita. Määräyksestä tulisi selkeästi ilmetä mihin yleiskaavan alueisiin kaupan laatua ja alarajaa koskevat määräykset kohdentuvat, huomioiden tässä myös tilanne, jossa keskusta-alueita erikseen koskevat mitoitus osin poistuvat. ELY-keskus kiinnittää huomiota myös C-1 alueen määräykseen, jossa viitataan Kaukajärven mitoituksen kohdalla maakuntakaavan taajamatoimintojen mitoitukseen. Yleiskaavassa määräykset tulee antaa yksiselitteisesti sen sijaan, että viitataan maakuntakaavaan.

Vastine

Kaavaselostuksessa on perusteltu voimassa olevasta maakuntakaavasta poikkeavat ratkaisut. Ratkaisua tukeva kaupan selvitys on tehty ja se on vaiheyleiskaavan lähtöaineistona. Vaiheyleiskaava hyväksytään sen jälkeen, kun ratkaisun mahdollistava vaihemaakuntakaava on hyväksytty. Kaavoja on valmisteltu rinnakkain.

Kaukajärven osalta viitataan maakuntakaavassa esitettyihin seudullisen suuysiköiden alarajoihin, joita saa sijoittaa vain maakuntakaavan keskusta-alueille ja km-alueille. Alarajat on myös sisällytetty voimassa olevan yleiskaavan ja vaiheyleiskaavan yleismääräykseen. Täydentyvä keskusta-alueen kaavamääräystä tarkennetaan seuraavasti: ”Aluetta kehitetään täydennettävänä keskustatoimintojen alueena. Täydentämisen tulee edistää toimintojen monipuolisuutta ja keskustojen elinvoimaisuutta. Kaukajärven keskusta-alueelle ei saa sijoittaa seudullisia vähittäiskaupan suuysiköitä. Vähittäiskaupan kerrosalan enimmäismitoitus Kalevassa on 70 000 k-m².”

Vaiheyleiskaavan aineistoon ei liity kattavaa palveluverkon tai kaupan selvitystä. Ehdotusvaiheen ratkaisun perusteita on erityisesti kaupan ohjauksen kannalta jatkossa tarpeen täydentää. Yleiskaavaa laadittaessa on tarpeen riittävän vaikutusten arvioinnin keinoin varmistaa, että ratkaisut edistävät tasapainoista palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat edelleen kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset. Keskeistä tässä myös huomioida, että palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä. Kaava laadittaessa tulee myös arvioida, ettei kaavalla tavoiteltu alueidenkäyttö aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen.

Vastine

Yleiskaavan ratkaisu keskusta-alueiden kaupan ohjauksen suhteen noudattaa kaupan osalta vireillä olevaa vaihemaakuntakaavaa, joka päivittää nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kaupan ohjaamisen osalta. Keskusta-alueille sijoittuva kauppa on kestävä yhdyskuntarakenteen mukaista ja saavutettavuus kestävillä kulkumuodoilla on toteutettavissa.

Osa-aluekohtaiset suunnitelmat

Nyt laadittavassa vaihekaavassa yleiskaavatason suunnittelutarkkuuden riittävyyteen pyritään vastaamaan laatimalla tarkemmat suunnitteluperiaatteet neljälle osa-alueelle: Keskustaan, Lielahiti-Hiedanrannan alueelle, Tesoman asemanseudulle ja Alasjärven itäpuolelle. ELY-keskus pitää myönteisenä voimakkaasti muuttuvien alueiden suunnitteluperiaatteiden ottamista tarkasteluun. Vaihekaavaehdotuksen osa-aluekohtaisten suunnitelmien tarkkuustaso vaihtelee riippuen alueilla tarkasteluun valituista teemoista ja osa-alueen erityispiirteistä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunnittelu jää edelleen hyvin yleispiirteiseksi ja strategisluonteiseksi, eikä välttämättä vastaa kaikilta osin riittävällä tavalla tarpeeseen yhteensovittaa suunnittelukysymyksiä ja ohjata asemakaavoitusta. ELY-keskus huomauttaa myös edelleen, että yksityiskohtaisemman suunnittelun pohjaksi laadittavilla kehittämissuunnitelmilla ei ole oikeusvaikutusta eikä niillä ole mahdollista korvata yleiskaavoitusta eikä maankäyttö- ja rakennuslain mukaista tarvetta laatia riittävät selvitykset, vaikutusten arvioinnit ja järjestää osallistumismenettelyt.

Vastine

Strategista yleiskaavaa tarkemmalle ohjaukselle on nähty tarve maankäytön muutosalueilla. Vaihekaavan osa-aluekohtaisilla kehittämisperiaatekartoilla on tarkennettu keskeisten suunnittelukysymysten yhteensovittamista. Kaikkea tarvittavaa suunnittelua ei ole tarkoituksenmukaista liittää osaksi kaavaprosesseja, suunnittelu kaavaprosessin ulkopuolella on tärkeää yhteensovittavien kysymysten esiin tuomista varten. Yleiskaavan joustavuus mahdollistaa kaavan toteuttamisen pitkällä aikavälillä.

Keskusta

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavaehdotuksessa esitetään maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt vastavasti kuin kaavan luonnosvaiheessa. ELY-keskus katsoo vaihekaavojen muodostaman kokonaisuuden kattavan tällä täydennyksellä selvitysten valossa tiedossa olevat maakunnallisesti, että valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt. ELY-keskus kiinnitti vaihekaavan luonnosvaiheessa huomiota tarpeeseen ulottaa paikallisesti arvokasta rakennettua ympäristöä koskevat

aluetasoiset merkinnät myös keskusta-alueelle. Vuoden 2012 selvitystä on nyt päivitetty ja kaavaehdotuksessa on osoitettu myös paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Tämä täydennys vahvistaa kulttuuriympäristön yhteismitallista ja kokonaisvaltaista huomiointia ja mahdollistaa osaltaan näiden tavoitteiden välittymisen asemakaavoitukseen.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Luonnosvaiheen vastineessa kaupunki mainitsee keskustan asemakaavojen ajantasaisuutta koskevan selvityksen valmistuvan kaavan ehdotusvaiheeseen mennessä. ELY-keskus katsoo selvityksen tarpeelliseksi yleiskaavan laatimisessa huomion otettavaksi tausta-aineistoksi. Asemakaavojen ajantasaisuutta koskeva selvitys on tarpeen liittää saataville osaksi vaihekaava-aineistoa.

Vastine

Asemakaavojen ajantasaisuutta koskeva selvitys on valmistunut. Toimitetaan selvitys erikseen ELY-keskukselle ja Pirkanmaan maakuntamuseoon.

Korkea rakentaminen

ELY-keskus on kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa todennut, että päivitetty korkean rakentamisen selvitys on hyvä ja tarpeellinen. Korkean rakentamisen selvitystä voi olla tarpeen päivittää mahdollisesti useastikin edelleen, kun asemakaavojen ja hankkeiden toteutumisen kautta kertyy uutta tietoa. Akuuteimpana kysymyksenä ELY-keskus näkee melun, tärinän ja runkomelun teemojen sisällyttämisen suunnitteluohjeisiin. Viimeaikaisissa asemakaavahankkeissa on keskusteltu myös linnustotörmäysriskeistä ”jalusta ja torni” -mallisissa ratkaisuissa. Myöhempien päivityksen yhteydessä tulee pohdittavaksi myös selvityksen tarkasteluiden laajentaminen koskemaan koko kantakaupunkia.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kaavaselostuksessa on avattu korkean rakentamisen hankkeiden ennen asemakaavoitusta tapahtuvaa arviointia. ELY-keskus näkee arviointikäytännön mahdollisena tukitoimena, mutta tuo esiin tähän liittyviä haasteita. Oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja asemakaavan välillä on suuri mitta-kaavaero ja yleiskaava on tyypiltään strateginen.

Kaupunginosakohtainen suunnittelu ja vaikutustenarviointi jää näin ollen varsin ohueksi. Oleellisia reunaehtoja kuten meluntorjuntaratkaisut ja uudishankkeiden alta purettavaksi ajateltujen rakennusten suojelukysymykset jäävät lopullisesti tarkasteltavaksi vasta oikeusvaikutteista asemakaavaa laadittaessa.

Vastine

Strategisessa kaavassa osoitetaan korkealle rakentamiselle suositellut sijainnit. Hankkeiden vaikutusten arvioinnit voidaan tehdä vasta tarkempien hankesuunnitelmien yhteydessä. Korkean rakentamisen selvityksen päivityksessä 2022 on määritelty tarkasteluita ja suunnitteluasiakirjoja, joita asemakaavojen yhteydessä on laadittava, ja yleiskaavan selostuksessa on viitattu selvitykseen tältä osin.

ELY-keskuksen lausuntoon annetun vastineen mukaan keskustan korkeaan rakentamiseen liittyen on kaavan vaikutusten arviointiin lisätty arviointi valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin, joihin korkea rakentaminen saattaa vaikuttaa. Tämä arviointi on tarpeen vielä täydentää kaava-aineistoihin ja toimittaa ELY-keskukselle.

Vastine

Arviointi täydennetään kaavaselostukseen vaikutusten arviointiin.

Tammerkosken sillat

ELY-keskus on kaavaluonnoksesta antamassaan vastineessa pyytänyt täydentämään kaavaselostusta ja vaikutusten arviointia selvitysten perusteella, sillä selvityksessä osoitettuja siltoja ei oltu osoitettu yleiskaavaluonnoksessa. Toisaalta ELY-keskus on suhtautunut siltojen osoittamiseen yleiskaavassa varauksella, sillä niiden toteuttamiseen voi asemakaavatasolla liittyä kynnyskysymyksiä. Kaavaehdotukseen on täydennetty oleelliset siltaselvityksessä tunnistetut sillat yhteystarpeina ja tuotu esiin rakennetun kulttuuriympäristön muodostama reunaehto. ELY-keskus pitää tätä etenemistapaa hyvänä. Kaavaehdotukseen nostettujen yhteystarpeiden alueilla on vireillä asemakaavoitus, jossa reunaehtoja parhailaan tutkitaan. Tammerkoski on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä ja asia sisältyy maankäyttö- ja rakennuslain 18 § mukaiseen ELY-keskuksen valvontatehtävään.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kaupunkivihreä ja ekologiset yhteydet

Keskustan alueelle vaihekaavassa on rajattu kaksi uuden määräyksen mukaista kaupunkivihreän kehittämisaluetta ja tähän liittyen osaluonnon kehittämismääräys edellyttää puuston latvuspeitteisyyden, kerroksellisen kasvillisuuden ja viherpeitteisen vettä läpäisevän maanpinnan määrää lisäämistä nykytilanteeseen verrattuna. Myös katuvihreän määrää tulee määräyksen velvoitteen mukaisesti lisätä ja hulevesiratkaisut tulee toteuttaa ensisijaisesti luontopohjaisina ratkaisuin kuten viherkatuina ja kasvikkatoimialueina. Edelleen myös ekologisten yhteyksien osalta annettavalla määräyksellä pyritään turvaamaan tärkeät yhteydet merkittävien eliölajien liikkumisen ja luonnon monimuotoisuuden säilymisen ja kaupunkivihreän vahvistamisen kannalta sekä varmistamaan myös yhteyden toimivuus ja kytkeytyminen keskuspuistoverkostoon. Nämä merkinnät ja määräykset ovat osaltaan edistämässä kaavan keskeisen tavoitteen mukaisesti kaupunkiluonnon monimuotoisuutta ilmastomuutokseen sopeutumista ja sekä myös osaltaan viihtyisyyttä. Myös keskuspuistoverkosto-merkinnän määräykseen tehtävät lisäykset viherrakenteen turvaamisesta, ilmastomuutokseen sopeutumisesta ovat hyviä vaihekaavassa tehtäviä lisäyksiä. Edelleen myös keskuspuisto määräyksen liittyvän kuvauksen tarkentamisella pyritään täsmentä-

mään tavoitteita luonnonmonimuotoisuuden ja vieraslajien torjumisen sekä erityyppisten luontoarvojen, kuten paahdeympäristöjen huomioiminen osalta. Merkintöjen kuvauksiin sisällytetyt tavoitteet eivät ole kuitenkaan oikeusvaikutteisia. ELY-keskus kannustaa tarkastelemaan edelleen mahdollisuuksia nostaa määräysten kuvauksissa esitetyt tavoitteet varsinaisten kaavamääräysten yhteyteen.

Vastine

Merkittään tiedoksi. Kaupunkivihreän kehittämislueiden määräystä selkeytetään siten, että määräyksestä jätetään pois päällekkäinen kaavaohjaus. Määräystä muutetaan myös siten, että maavaraisia viherpeitteisiä alueita tulee pyrkiä lisäämään. Uutena lisäyksenä Tampereen yliopistollisen keskussairaalan alueella ratkaisut tulee toteuttaa pääkäyttötarkoituksen edellyttämällä reunaehdoilla.

Kaupunkipuiden säilyttämistä ja lisäämistä koskeva yleismääräys on myös uusi määräys yleiskaavassa. Kaupunkipuilla on merkittävä rooli ilmastomuutokseen sopeutumisessa kaupunkiympäristöissä. Maavaraisia puita koskeva osa yleismääräyksestä poistuu kaavasta. Muokattu määräys on kuitenkin iso askel eteenpäin kaupunkipuiden huomioon ottamiseksi ja määräystä tullaan tarvittaessa tarkastelemaan tulevilla yleiskaavakierroksilla.

Viherverkoston yhteyksien täsmällinen sijainti ja leveys tullaan ratkaisemaan vasta tarkemmassa suunnittelussa asemakaavoituksen yhteydessä, jolloin toteutuminen jää epävarmuutta verkoston jatkuvuuden ja laadullisten vahvistamistarpeiden kannalta etenkin asemakaavoituksen muodostuessa usein pienialaisista suunnitelmista. Tästäkin näkökulmasta tiiviissä ja edelleen tiivistyvässä kaupungissa kaupunkivihreän, viher- ja virkistysalueverkoston koskevia merkintöjä ja määräyksiä on tärkeää edelleen kehittää yleiskaavoja päivitettäessä. Ilmastomuutoksen sopeutumisen kannalta tulisi harkita esimerkiksi lämpösaarekeilmiön ehkäisemistä koskevan määräyksen sisällyttämistä yleiskaavaan.

Vastine

Merkittään tiedoksi. Lämpösaarekeilmiön (sekä osaltaan monen muun haasteen kuten kaupunkitulvien) torjumiseksi kaavassa on uutena merkintänä kaupunkivihreän kehittämisalueet, joilla tulee saada lisää latvuspeitteisyyttä ja kerroksellista kasvillisuutta. Kaupunkipuiden säilymiseen ja lisäämiseen tähtäävä koko kantakaupunkia koskeva yleismääräys on myös uutta yleiskaavaohjausta. Vaihekaavassa täsmennetyt muut siniviherrakennetta koskevat määräykset (kuten velvoitteet virkistysyhteyksien ja merkittävien uomien yhtenäisestä latvuspeitteisyydestä) tukevat ekologisen rakenteen vahvistumisen lisäksi myös ilmastomuutokseen sopeutumista.

Osaltaan kaupunkivihreää koskevia tavoitteita on mahdollista myös edistää asemakaavoituksessa sovellettavalla viherkertoimella. Tämä voisi myös olla jo yleiskaavatasolla asetettuna tavoitteena edistämässä. WHO:n suosituksen mukaan kaupunkivihreän osuutena tulisi tavoitella vähintään 9m²/asukas, mikä ei toteudu tällä hetkellä keskusta-alueella. Tämäkin korostaa tarvetta kaikin mahdollisin keinoin yleiskaavassa tehtävin ratkaisuin edistää kaupunkivihreän osuuden kasvattamista.

Vastine

Tonttikohtainen viherkerroin on jo käytössä keskustan alueen asemakaavoissa. Tampereen kaupunki on määritellyt kriteerit viherkertoimen käytölle asemakaavahankkeissa. Yksi kriteereistä on, että asemakaava-alueelle kohdistuu yleiskaavan viherverkon tavoitteita. Tampereen kaupunki on lisäksi mukana liitännäispartnerina ARVO-hankkeessa pilotoimassa kehitettävää alueellista viherkerrointyökalua. Keskustan alue on valittu yhdeksi pilottikohteeksi.

Yleiskaavoitus tuottaa lisäksi viherrakenteen seurantatietoa kaupungin työn tueksi. Kaavoitettujen viher- ja virkistysalueiden (ei sisällä suojaviheralueita) määrä keskustan alueella on tällä hetkellä 17–22 m²/asukas. Tampereen maanpeiteaineiston

pohjalta laskettu viherpeitteisen alueen määrä on keskusta-alueilla (keskustan itäinen ja keskustan läntinen seuranta-alue) yhteensä 36 m²/asukas.

Lielahden-Hiedanranta

Lielahden-Hiedanranta alueelle osoitetaan vaihekaavassa C-2 (Uudistuva keskusta) merkintä. Tästä lähtökohdasta alueella tavoitellaan nykyisellään puuttuvaa keskustamaista rakennetta ja ympäristöä. Muutos tarkoittaa laajojen alueiden uudelleen rakentamista. Tavoitteena on, että Lielahden-Hiedanrannan alue kasvaa kestävästi asukas- ja työpaikkamäärän lisääntyessä sekä palvelutarjonnan laajentuessa. Tämän on tunnistettu edellyttävän riittävän täsmällistä kaavallista ohjausta sekä myös maapoliittisia keinoja tapahtuvaa edistämistä. Tavoitteen edistämiseksi vaihekaavakokonaisuuden merkintöjen ja määräysten ohella Lielahden-Hiedanrannan alueelle esitetään tarkemmat osa-aluekohtaiset kehittämisperiaatteet. Kaavan ehdotusvaiheessa osa-aluekohtaiset kehittämisperiaatemerkinnot sekä määräykset kohdistuvat kaupan palveluihin, mutta myös virkistys- ja ekologisiin yhteystarpeisiin. Alueen kehittämistä ohjeistetaan osa-alue suunnitelmassa myös yleismääräyksin. Nyt ehdotusvaiheessa kaavaratkaisut esitetään vyöhykemäisinä ja yleispiirteisemmin verrattuna kaavaluonnokseen.

Vastine

Merkittään tiedoksi.

Keskeisimpänä muutoksena ehdotuksessa on Lielahden alueen kaupan kerrosneliömetrimäärien muutos. Kartan 5 yleismääräyksestä kaupan kerrosneliömetrimäärät on poistettu. Myös yhdyskuntarakenne karttalehdeltä 1 Keskustatoimintojen alueelta (C-2) Lielahden-Hiedanranta kaupan kerrosalamäärät on poistettu. Lielahden km-merkinnällä osoitetun alueen kerrosalaa koskeva määräys esitetään nyt kaavaehdotuksen karttalehdellä 1, jossa km- määräys sallii Lielahden tilaa vaativaa kauppaa 100 000 k-m². Yleiskaavoitusta ohjaavan maakuntakaavan mitoituksista poikkeamista perustellaan yleiskaavan vanhentuneisuudella ja vaihemaakuntakaavaluonnoksen mukaisuudella. ELY-keskus katsoo tavoitellun muutoksen edellyttävän yleiskaavatasolla yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Erityisesti alueen kaupan palveluiden muutoksen osalta vaikutusten arviointia on tarpeen täydentää kaavaselvitykseen. Kaupan määräysten osalta on tarpeen ottaa huomioon mitä lausunnossa edellä kohdassa ”Kaupan mitoitus” on todettu.

Vastine

Vaiheyleiskaavan selostuksessa on perusteltu voimassa olevasta maakuntakaavasta, kaupan ohjauksen osalta, poikkeavat ratkaisut. Ratkaisua tukeva Lielahdi-Hiedanrannan kaupan selvitys on toiminut vaiheyleiskaavan lähtöaineistona. Vaihekaava on vireillä olevan vaihemaakuntakaavan mukainen, jonka hyväksyminen on aikataulutettu keväälle 2025. Vaiheyleiskaava on tarkoitus viedä hyväksyttäväksi tämän jälkeen.

Ekologiset yhteydet ja luontoarvot

Vaihekaavan osa-alue suunnitelmassa osoitetaan Lielahdi-Hiedanrannan alueelle viherkadun ja virkistys- ja ekologisten yhteyksien tarpeet. Tätä täydentää hyvin (yhdyskuntarakenne karttalehdellä) osoitettu kaupunkivihreän kehittämisalue ja tähän liittyvän kaavamerkinnän velvoitteet: ”Puuston latvuspeitteisyyden, kerroksellisen kasvillisuuden ja viherpeitteisen vettä läpäisevän maanpinnan määrää on lisättävä nykytilanteeseen verrattuna. Katuvihreän määrää tulee lisätä. Hulevesiratkaisut tulee toteuttaa ensisijaisesti luontopohjaisina ratkaisuin kuten viherkatuina ja kasvikkatoina”. Nämä muodostavat sopeutumisen kannalta hyvän lähtökohdan alueen kehittämisessä ja niillä edistetään myös hyvin osaltaan alueella tunnistettuja kuumenemisen aiheuttamia haittavaikutuksia sekä osaltaan myös luon-

non monimuotoisuutta. Edelleen voimakkaan muutoksen alaisessa rakenteessa asemakaavotuksessa tehtävin ratkaisuin on tärkeää varmistaa näiden sopeutumisen tavoitteiden huomioon ottaminen.

Vastine

Merkittään tiedoksi. Kaupunkivihreän kehittämisalueiden määräystä selkeytetään siten, että määräyksestä jätetään pois päällekkäinen kaavaohjaus. Tavoite hulevesien luontopohjaisista ratkaisuista kuten viherkaduista ja kasvikkatoista sisältyy jo koko kantakaupunkia ohjaavaan 4. kartan yleismääräykseen: ”Hulevesien hallinta toteutetaan ensisijaisesti luonnonmukaisilla menetelmillä”. Määräystä muutetaan myös siten, että maavaraisia viherpeitteisiä alueita tulee pyrkiä lisäämään.

Koko kantakaupunkia koskevan siniviherviherrakennemääräyksen kaupunkipuita koskeva osio on uusi yleiskaavamääräys. Määräys velvoittaa lähtökohtaisesti säilyttämään olemassa olevat puut ja pyrkimään lisäämään puita. Pyrkimys olemassa olevien puiden säilyttämisestä ja puiden määrän lisäämisestä on merkittävä askel eteenpäin puiden huomioon ottamiseksi täydennysrakentamisessa.

ELY-keskus toi esiin kaavan luonnosvaiheessa Lielahden alueella laajemmin tarpeen kiinnittää erityisesti huomiota keskuspuiston ja siihen

kytkeytyvän ekologisen verkoston ja yhteyksien toimivuuteen ja jatkuvuuteen niin alueen sisällä kuin jatkuvuuteen ympäröiville alueille. Edelleen olemassa olevat yhteydet ympäröiville alueille ovat heikot etenkin puustoisten yhteyksien osalta. Paasikiventie yhdessä junaradan ja muun rakentamisen kanssa estää ja rajoittaa ekologista yhteyksiä Epilänharjun suuntaan ja näille yhteyksille on kehittämistarvetta esimerkiksi istutuksin tai viime sijaisena keinona parantamistoimenpiteenä liito-oravan kannalta hyppypuun. Paasikiventien tiesuunnittelu kytkeytyy osaltaan Lielahdi-Hiedanrannan alueen kehittämiseen ja tässä yhteydessä on tärkeää huomioida ekologisten yhteyksien ja virkistysyhteyksien parantaminen Lielahden ja Hiedanrannan alueilta Epilänharjun alueelle.

Vastine

Lielahden alueelle on lisätty ohjeellisia ekologista sekä virkistysyhteyksiä. Ylöjärven Vihattulan ja Teivaalan suuntaan ekologista verkostoa on vahvistettu lisäämällä kuntarajalle kaksi uutta ekologista yhteyttä. Ohjeellisten ekologisten yhteyksien ja virkistysyhteyksien kehittämistavoitteita tuodaan esille vaiheyleiskaavan kaavamääräyksissä. Alueelle on myös osoitettu uusina määräyksinä viherkatu ja kaupunkivihreän kehittämisalue. Kehittämistavoitteita välitetään alueeseen kohdistuvaan asemakaav-

voitukseen ja muuhun suunnitteluun, kuten Paasikiventien tiesuunnitteluun. Lielähti-Hiedanrannan osa-alueen kaavakartalla on osoitettu vahvistettava puustoinen ekologinen yhteys sekä kaksi virkistysyhteystarve-merkintää Paasikiventien yli. Yhteyksien sijainnit ja laatu on määritetty asemakaavoituksen ja viheralueet- ja hulevedet yksikön kanssa.

Lielähti-Hiedanrannan alueen pohjoisosissa on runsaasti viitasammakon elinympäristöjä. Alueelle on valmistumassa alueen hankkeita ja viitasammakon elinympäristöä yhteensovittava suunnitelma, jossa on aikataulutettu ja ennakoitu eri rakentamisen vaiheet siten, että haitallisia vaikutuksia voidaan välttää. ELY-keskus pitää hyvänä, että viitasammakon ja maankäytön yhteensovittamisen selvitys on tekeillä. Se toivotavasti pystyy ohjaamaan maankäyttöä ja alueen kaavasunnittelua siten, ettei viitasammakon elinalue kärsi.

Vastine

Merkittään tiedoksi.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Lielähti-Hiedanrannan alueen kehityksen ohjaus edellyttäisi esitettyä kehittämisperiaatesuunnitelmaa

yksityiskohtaisempaa yleiskaavallista yhteensovittavaa suunnittelua, kun otetaan huomioon aluekeskukseen kohdistuvat voimakkaat muutostavoitteet sekä tarve myös ohjata alueen asemakaavoitusta kokonaisuutena. Yksityiskohtaisempaa yleiskaavatason suunnittelua puoltaa mm. tarpeet ohjata alueen ja myös kaupunkiseudun palveluiden tasapainoista kehittymistä sekä liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen ja tässä raitiotien tarpeiden huomioiminen. Alueeseen liittyy myös luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston tarpeita.

Vastine

Vaiheyleiskaavassa tuodaan esiin tarkemmalla suunnittelutasolla huomioitavat tavoitteet. Lielähti-Hiedanrannan alueen maankäyttö tulee kehittymään hyvin pitkän ajan kuluessa. Muuttuvan maankäytön alueella on paljon yksityistä maanomistusta, jolla on erilaiset tavoiteaikataulut kehittää kiinteistöjä. Kehittämisperiaatteiden avulla varmistetaan tavoiteltu lopputulos vaihteittain muuttuvalla alueella. Yleismääräyksen mukaan suunnittelua on tehtävä riittävän suurissa kokonaisuuksissa, jotta yleiskaavan tavoitteita pystytään tuomaan tarkemmalle tasolle. Aluevaraus-osayleiskaavan vanheneminen ja joustamattomuus eivät tue sujuvaa maankäytönprosessia.

Tesoma

ELY-keskus katsoo Tesoman osa-alueen suunnitelman laatu- ja muutostavoitteineen pääosin perustelluksi. Alueen maankäytön kehittäminen joukkoliikenneyhteyksien varrella ja palvelujen läheisyydessä vastaa hyvin kestävän yhdyskuntarakenteen tavoitteisiin. Kehittämisperiaatteet kävelyn ja pyöräilyn yhteyksineen parantavat palvelujen saavutettavuutta edelleen sekä edistävät kestävän liikkumisen valinnan mahdollisuuksia. Tesoman osa-alesuunnitelma määrittelee alueen täydennysrakentamisen alueet tyypeittäin ja mahdollistaa muutoksen toteuttamisen vaihteittain laajempina kokonaisuuksina. Alueella säilytetään nykyiset viheralueet ja vahvistetaan ekologisia yhteyksiä sekä puustoisuutta. Uusi viherkatumerkintä osaltaan tuo lisää monipuolista, viihtyisää ja vihreää kaupunkiympäristöä alueelle. Osa-aluekohtaiseen suunnitelmaan on siinä tehtyjen ratkaisujen ohella liitetty myös ilmastomuutoksen sopeutumisen kannalta tarpeellisia kaavamääräyksiä huomioiden myös tässä myös tarve vahvistaa pohjaveden muodostumista alueella. Osa-aluekohtaisen suunnitelman yleispiirteisyyden vuoksi jatkosuunnittelussa asemakaavoja laadittaessa on tärkeää kytkeä alueen yleisten katu- ja puistoalueiden sekä viheryhteyksien suunnittelu osaksi alueen vaiheittaista kehittämistä. Tässä on edel-

leen tärkeä huomioida viihtyisyyden ohella mm. hulevesiratkaisujen- sekä viherryttämisen keinot, mikä on myös keskeistä kuumuuden hallinnan kannalta tiivistyvässä rakenteessa.

Vastine

Merkitään tiedoksi. Osa-alueen yleismääräys ohjaa toteuttamaan jatkosuunnittelun laajemmissa kokonaisuuksissa, jolloin muun muassa uudet katu-, virkistys- ja ekologiset yhteydet voidaan paremmin huomioida osana kokonaisuutta.

ELY-keskus pitää myönteisenä osa-aluekartan määräyksiä, jotka edellyttävät täydennysrakentamisen toteuttamista monipuolisina asumisen alueina. Jatkossa olisi hyvä edelleen pohtia yleiskaavamääräyksiä, jotka edistäisivät erilaiset kohderyhmät huomioiden niin muuttuvien osa-alueiden kuin koko Tampereen alueella asuntotuotannon monipuolisuutta.

Vastine

Tampereen kaupungilla on oma prosessinsa asemakaavavaiheessa monipuolisen ja tasapainoisen asuntojakauman arviointiin.

Kaavaselostuksen mukaan junaradan viereiset melulle altistuvat alueet on todettu soveltuvan hyvin mm. liikuntapalvelurakentamiseen.

Osa-alueen kaavaratkaisussa alueen yksityiset liikuntapalvelut korvautuvat asumisen, liike- ja toimitilojen täydennysrakentamisella. Liikuntapalveluiden riittävyttä on tarpeen arvioida jatkossa, huomioiden niiden mitoittamisessa alueen sekä laajemmin läntisen Tampereen asukasmäärän lisääntyminen.

Vastine

Yleiskaavassa varmistetaan toimitilan syntyminen keskustatoimintojen alueille ja keskeisiin joukkoliikenteen solmupisteisiin.

Alasjärven itäpuolinen alue

Osa-alueen kehittämisperiaatesuunnitelman (karttalehti 5) aluerajausta on kaavaehdotukseen tarkistettu pienemmäksi, siten että rajausta kattaa vain pieneltä osin maakuntakaavaan virkistysalutta, eikä suunnittelualue enää ulotu kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen mukaiselle alueelle. Yleiskaavaratkaisulla mahdollistetaan nyt alueen nykyisten toimintojen ja alueen kehittäminen lähivirkistystyksen, liikunnan sekä luonto- ja virkistyspalveluiden tarpeisiin luontoarvot huomioiden. Osa-aluekohtaisella suunnitelmalla ohjataan alueen tulevaa asemakaavoitusta siten, että osoitetaan kehittämisen periaatteet seudullisten urheilu- ja virkistystoimintojen tarpeisiin sekä huomioidaan viheryhteydet sekä alueen tunnis-

tetut luontoarvot tarkentaen edelleen maakuntakaavan mukaista virkistysaluetta koskevia tavoitteita. ELY-keskus pitää ehdotusvaiheessa esitettyä osa-alueen suunnitelmaa kehittämisperiaatteiltaan hyvänä ja aluekokonaisuuden arvojen kannalta perusteltuna. Alasjärven osalta ELY-keskus toi aiemmin luonnosvaiheen lausunnossa erityisesti esille mm. rm-3-alueet, jotka sijoituivat osin myös alueelle, jossa on kohtalaisesti lahoppuuta ja lahoppuujatkumoa. ELY-keskus pitää myös tästä näkökulmasta ehdotusvaiheen mukaista kaavaratkaisua hyvänä. Alasjärven itäpuolen luontoselvityksessä on todettu liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, jotka sijoittuvat vaiheyleiskaavan keskuspuistoverkoston alueelle. Selvityksen mukaiset lisääntymis- levähdyspaikat on tarpeen huomioida edelleen jatkosuunnittelussa.

Vastine

Osa-aluetta laajemmalle alueelle laaditut luontoselvitysten tiedot ovat alueen muun suunnittelun ja hoidon toteutuksen käytettävissä.

Elinkeinot

Kaava-aineistoon liittyy elinkeinoelämän visio-työ. Luonnosvaiheessa annettu raportti koskeva kaavapalaute on käsitelty erillisessä palauteraportissa, jota Tampereen kaupunginhallitus on käsitellyt kokouksessaan 25.9.2023. ELY-keskus

pyytää, että palaute ja siihen annettu vastine täydennetään myös kaavaluonnoksen vastineraporttiin. ELY-keskus on tulkinut, että elinkeinoraportti on kaavan taustaselvitys ja antanut palautteensa kaavoitusta ajatellen. Elinkeinoelämän visiotyön palauteraporttiin on siirtynyt ELY-keskukselta jonkin verran myös sellaista palautetta, jolla on merkitystä kaavoituksen kannalta.

Vastine

Päivitetty selvitys on kaavan liiteaineistona. Elinkeinoalueiden vision palauteraportti täydennetään kaava-aineistoon.

Kantakaupungin vaiheyleiskaavatyössä ovat tällä kaudella keskiössä ilmastonmuutokseen sopeutuminen, viherympäristö sekä virkistystoiminnot. ELY-keskus näkee kyseisten teemojen tarkastelun elinkeinoelämän toiminnan kannalta tarpeellisenä. Virkistysalueiden ja -yhteyksien riittävyys ja laadukkuus asettaa reunaehdoja yritysalueiden laajentumiselle. Yritysalueiden merkittävä tiivistyminen puolestaan edellyttää akuutisti huomion kiinnittämistä hulevesien hallintaan sekä lämpösaarekeilmiön hillitsemiseen.

Vastine

Kaupunkivihreän kehittämisalueiden pinta-alasta kaikkiaan 65 % sijoittuu yleiskaavan palvelujen ja

työpaikkojen sekoittuneelle alueelle sekä työpaikkojen ja elinkeinojen alueelle. 30 % kehittämisalueista sijaitsee keskustatoimintojen alueella.

ELY-keskus pitää elinkeinoalueiden kannalta hyvänä, että Tampereen hulevesiohjelman 2023 linjaukset on tuotu oikeusvaikutukselliseen kaavaan. ELY-keskus näkee tarpeellisenä, että hulevesien hallinta välittyisi myös asemakaavatasolle. Monet Tampereen elinkeinoalueiden asemakaavoista ovat jo melko vanhoja ja hulevesien ohjaamisen osalta puutteellisia. ELY-keskus on kiinnittänyt asiaan huomiota esimerkiksi tarkastaessaan Myllypuron teollisuusalueen useita poikkeamislupapäätöksiä.

Vastine

Myllypuron alueen hulevesiohjauksen suhteen vanhentuneet asemakaava-alueet ovat rakennuskielossa nimenomaan hulevesien ohjaamistarpeen vuoksi.

Liikenne

Maantiet ja liikenne

Pirkanmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuriavastuualue (Pirkanmaan ELY-keskus L-vastuualue) katsoo, että Pirkanmaan ELY-keskuksen luonnosvaiheen 28.4.2023 lausunnossa

esiin nostetut liikennettä ja maantieverkkoa koskevat seikat tulee edelleen huomioida alueidenkäytön suunnittelussa.

Pirkanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue korostaa vielä, että Tampereen kaupungin alueidenkäytön kehittämisessä on tärkeää huomioida liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen mukaisten valtakunnallisesti merkittävien pääväylien; valtateiden 3, 9 ja 12; toimivuus, turvallisuus ja kehittämismahdollisuudet. Liikenteellisen merkityksensä perusteella kaikki em. valtatiet kuuluvat pääväylien luokittelun mukaiseen palvelutasoluokkaan I, joilla on turvattava pitkämatkaisen liikenteen hyvä ja tasainen matkanopeus, liittymien määrä on rajoitettu ja liittymät eivät saa merkittävästi haitata pääsuunnan liikennettä. Kantatie 65 ja maantie 3495 merkittävinä, etenkin Tampereen sisääntuloliikennettä välittävinä väylinä täydentävät em. pääväyläverkkoa. Lähtökohtaisesti alueidenkäytön liikenne on hoidettava pääväyliltä ja muilta liikenteellisesti merkittäviltä maanteiltä korkeatasoisten liittymien kautta ja alueiden sisälle on muodostettava kattava rinnakkaiskatuverkosto.

Alueidenkäytön kehittämisäikatauluissa, mm. Lielähti-Hiedanrannan alueella (vt 12 ja kt 65) sekä valtateiden 3 ja 9 vaikutusalueilla, on huomioitava epävarmuus maantieverkon merkittä-

vien parantamishankkeiden toteuttamisaikatauluista. Pirkanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue korostaa vielä, että usein alueidenkäytön kehittäjillä on merkittävä vastuu myös maantieverkon parantamistoimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa.

L-vastuualue katsoo, että kestävät kulkumuodot on kattavasti tuotu esiin kaavamerkinteinä ja yleismääräyksinä koko kantakaupungin yleiskaavakokonaisuudessa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

ELY-keskuksen L-vastuualue nostaa vielä uudestaan esiin viher-, keskuspuisto- ja ekologisten ym. verkostojen sekä myös virkistys- ja kävely- ja pyöräily-yhteyksien kehittämisen haasteet vilkkaiden ja leveiden liikenneväylien ympäristöissä, mikä voi edellyttää vaikean tai lähes mahdottoman toteutettavuuden vuoksi kompromisseja esimerkiksi liikenneväylien ja em. verkostojen risteämisten ratkaisuissa. Lähtökohtaisesti liikenneväylien kehittämisen yhteydessä tavoitteena on tieympäristön parantaminen, saavutettavuuden parantaminen ja estevaikutuksen vähentäminen sekä myös ekologisten yhteyksien turvaaminen ja parantaminen.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Tampereen keskustassa Keskustan kehän lisäksi tulee huomioida Rantatunnelin varareitin riittävä liikenteellinen toimivuus varareitiksi määriteltujen katujen suunnittelussa ja rakentamisessa. Yleiskaavassa on varaus Rantaväylän tunneliin toteutettavasta Näsikallion maanalaisesta eritasoliittymästä, josta kaavamääräyksen mukaan voidaan toteuttaa yhteydet pysäköintiverkostoon ja katuverkkoon. Tämänhetkinen tunnelin liittymäratkaisu perustuu Näsikallion eritasoliittymästä maan pinnalle johtavaan Amuritunneliin. Rantaväylän eritasoliittymästä tulee siis olla myös yhteys maan päälle, ei pelkästään maanalaiseen pysäköintiin. Jos ratkaisua on tarve muuttaa, tulee myös vaatimukset Rantaväylän tunneliin liittymisen osalta selvittää ja varmistaa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

L-vastuualue pitää hyvänä suhteellisen tarkkarajaisen melu- ja ilmanlaatuselvitystarpeen harjanta-alueen karttamerkinnän korvaamista yleis-

määräyksellä, koska lähes poikkeuksetta koko kantakaupungin alueella etenkin liikenteestä johtuvat melu ja muut päästöt aiheuttavat selvitystarpeita sekä laadukasta alueidenkäytön suunnittelua haittojen ehkäisemiseksi. Myös hulevesien hallinnan yleismääräystä L-vastuualue pitää hyvänä. L-vastuualue korostaa kuitenkin, että alueidenkäytön hulevesiä ei saa viivytettynäkään johtaa maanteiden kuivatusjärjestelmiin. Tämä on huomioitava uusien ja kehitettävien alueiden lisäksi mm. lumen- ja maa-aineksen vastaanotto-alueiden kuivatuksen suunnittelussa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Jatkotoimet

ELY-keskus esittää valmiutensa ehdotusvaiheen viranomaisneuvotteluun osallistumiseen.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Pirkanmaan liitto 13.5.2024

Pirkanmaan liitto toteaa, että Tampereen koko kantakaupungin alueen kattavassa vaiheyleiskaavatyössä on pohdittu ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä monipuolisesti ja laajaan selvitysaineistoon nojautuen. Liitto on jo kaavatyön luonnosvaiheessa katsonut, että kattavaan selvitystietoon perustuvat yleiskaavamerkinnot ja -määräykset edistävät ansiokkaalla tavalla luontoarvojen säilymistä ja ilmastokestävää suunnittelua. Laadukkaan elinympäristön, terveellisten elinolojen ja kaupungin asukkaiden hyvinvoinnin kannalta olisikin tärkeää, että nyt tehdyn vaiheyleiskaavan selvityksiä hyödynnettäisiin ja kaavatyön tulokset ja päätelmät otettaisiin kokonaisvaltaisesti huomioon kaikissa kaupunkialueen suunnittelu- ja kehittämishankkeissa ja niiden toteutuksissa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Pirkanmaan liiton näkemyksen mukaan vaiheyleiskaavaehdotuksen laadinnassa on pyritty vastaamaan liiton kaavaluonnoksesta antamaan palautteeseen. Selostukseen on lisätty selventävät teemakartat siniviherrakenteesta ja kaupungin keskusta-alueelle on esitetty myös paikallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Vaiheyleiskaavaehdotuksessa on lisäksi Lielahden Hiedanrannan osa-alueelta ja muilta keskustatoimintojen alueilta poistettu kaupan määrän ohjaus, jolle perusteeksi todetaan Pirkanmaan vaihemaakuntakaavaluonnoksessa esitetty, uudistuneeseen lainsäädäntöön nojaava suunnitteluratkaisu. Liitto korostaa, että tämänhetkisen tavoiteaikataulun mukaan kaupan osalta päivitetty vaihemaakuntakaava viedään maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyyn marraskuussa 2024.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kaavaehdotuksessa on esitetty Lielahden Hiedanrannan osa-alueelta kumottavaksi Lielahden km-alueen nykyinen kaupan määräys ja osoitetaan vuonna 2021 laaditun kaupan selvityksen pohjalta uudeksi kaupan kerrosalamääräksi 100000 k-m². Liitto kuitenkin huomauttaa, että selvityksessä esitetty kaupan mitoitus perustuu tavoitevuoteen 2050, kun Kantakaupungin yleiskaavan aikajänne ulottuu vuoteen 2040 asti.

Vastine

Hiedanrannan kasvu ja muutos tulee tapahtumaan pitkän ajan kuluessa. Vaiheyleiskaava ottaa huomioon alueen nopeamman kehittymisen muun muassa raitiotien rakentumisen ja kaupungin kasvun kiihtymisen vuoksi. Lielahden aluekeskus muuttuu vaihteittain asumispainotteisemmaksi ja vähittäiskaupalta poistuu pinta-alaa. Hiedanrantaan tavoitellaan keskustamaisia monipuolisia palveluja ja osa-alueella mahdollistetaan korvaavien kaupallisten palvelujen sijoittuminen.

Teknisluonteisina tarkistuksina liitto esittää, että vaiheyleiskaavan c-1-kaavamerkintää koskevasta määräyksestä poistetaan Kaukajärven keskusta-alueen osalta viittaus maakuntakaavan mukaiseen mitoittamiseen, ja kaupan mitoitusperiaatteet todetaan suoraan kaavamääräyksessä. Lisäksi yleiskaavan yli 4000 k-m² kokoisia vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevassa yleismääräyksessä tulisi ohjauksen ulkopuolelle rajata keskustatoimintojen alueiden lisäksi myös km-alueet.

Vastine

Täydentyvä keskusta -alueen kaavamääräystä tarkistetaan seuraavasti: "Aluetta kehitetään täydennettävänä keskustatoimintojen alueena. Täydentämisen tulee edistää toimintojen monipuolisuutta ja keskustojen elinvoimaisuutta. Kaukajärven keskusta-alueelle ei saa sijoittaa seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Vähittäiskaupan kerrosalan enimmäismitoitus Kalevassa on 70 000 k-m²."

Vaiheyleiskaavan yleismääräystä tarkistetaan seuraavasti: "Keskustatoimintojen alueiden ja km-alueiden ulkopuolelle ei saa sijoittaa yli 4 000 k-m² suuruisia vähittäiskaupan suuryksiköitä ja myymäläkeskittymiä."

Pirkanmaan liitto puoltaa Tampereen kantakaupungin vaiheyleiskaavan 2021–2025 ja Keskustan strategisen osayleiskaavan vaiheittaisen muutoksen kaavaehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin ohjeistuksin.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Pirkanmaan maakuntamuseo 6.5.2024

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Kaavaa varten on laadittu Tampereen keskustan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys (Sitowise, 2024). Selvityksessä on sekä koottu yhteen keskusta-alueen aiempien rakennetun ympäristön selvitysten tietoja että tunnistettu myös uusia arvokohteita ja alueita. Kaavakartalle 3 (Kulttuuriperintö) on täydennetty tuoreiden selvitysten perusteella paikallisesti arvokkaiksi todettuja aluekokonaisuuksia sekä muokattu rakennetun ympäristön arvoalueiden suojelumääräyksiä. Kulttuuriympäristön arvojen säilyttäminen on huomioitu kartan 3 lisäksi muidenkin karttojen tietyissä kaavamääräyksissä, mitä maakuntamuseo pitää erittäin myönteisenä. Pirkanmaan maakuntamuseo kiittää Tampereen kaupunkia

keskusta-alueen selvitysaineiston ajantasaistamisesta ja sen perusteella muokatusta kaavaratkaisusta ja toteaa, että se kohentaa merkittävästi keskusta-alueen arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön suojelutilannetta. Keskustan paikallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen selvityksen yhteydessä arvioitiin kaupungin sisäistä käyttöä varten myös keskustan asemakaavojen ajantasaisuutta niiden rakennettua ympäristöä koskevien suojelumääräysten osalta.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaavaluonnoksen jälkeen arkeologisia selvityksiä on täydennetty laatimalla Tesoman asemaseudun alueen arkeologinen inventointi (Heilu Oy, 2023). Inventointiraportti on toimitettu Pirkanmaan maakuntamuseolle arviointia varten, ja maakuntamuseo on lähettänyt inventoinnin teki-jälle kommentit raportista. Tesoman alueella ei ole inventoinnin täydentämisen tarvetta. Alueelta löydettiin yksi uusi arkeologinen suojelukohde, kipinäaita (Vanamonpolku, muu kulttuuriperintökohde, s65), joka on lisätty kaava- aineistoon asianmukaisesti.

Alasjärven itäpuolen osa-alueella on myös tehty arkeologinen inventointi kenttäkaudella 2023 (Vaiheyleiskaavan 2021–2025 arkeologinen inventointi Alasjärven itäpuolesta/Heilu Oy). Maakuntamuseo on kommentoinut inventointia ja sen raporttia tutkimuksen tekijälle ja esittänyt raporttiin täydennyksiä. Täydennetty inventointi-raportti on toimitettu Pirkanmaan maakuntamuseolle. Inventoinnissa ei kaavaehdotuksessa esitetystä Alasjärven osa-alueelta havaittu merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä tai muista arkeologisista kulttuuriperintökohteista. Näin ollen maakuntamuseolla ei ole kaavaehdotuksen Alasjärven osa-alueesta huomautettavaa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa Pirkanmaan maakuntamuseo huomautti muutokin arkeologisen inventoinnin täydennystarpeesta. Se on yhä ajankohtainen lausunnon liitteeseen 1 merkityissä kohteissa, koska arkeologisen kulttuuriperinnön kaavamerkintöjen osalta kaavan tulee perustua ajantasaisiin inventointitietoihin. Inventoitavien kohteiden luetteloa on ajantasaistettu mm. Alasjärven osa-alueen

läheisyydestä v. 2023 inventoinnin jälkeen tehtyjen uusien metallinetsinlöytöjen osalta. Inventoinnin tilaamisen, laadun ja raportoinnin osalta maakuntamuseo viittaa kaavaluonnoksesta antamansa lausuntoon 150/2023. (Lausuntoon liittyy Liite 1, jossa listattu arkeologisen täydennysinventoinnin tarkistuskohdetta 15 kpl)

Vastine

Voimassa olevan yleiskaavan yleismääräyksen mukaan kulttuuriympäristöjä (muun muassa arkeologiaa) koskeva selvitystarve arvioidaan asemakaavahankkeiden yhteydessä yhteistyössä museoviranomaisen kanssa. Selvitystarve tulee arvioida erityisesti, mikäli asemakaavassa muutetaan alueen nykyistä käyttötarkoitusta.

Kaavakartassa 2 (Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut) osa Ohjeellinen virkistysyhteys -merkinnöistä sijoittuu kiinteän muinaisjäännöksen Kalkku Mustavuoren (mjtunnus 1000002010) linnoituslaitteiden ja niiden suoja-alueen päälle kohteen pohjois- ja eteläreunalla, mistä maakuntamuseo huomautti aiemmassa lausunnossaan (150/2023). Koska merkintä on ristiriidassa muinaismuistolain 1 ja 4 §:n kanssa, maakuntamuseo toistaa, että vielä toteuttamatta olevat reitin osat

tulee siirtää selvästi muinaisjäännösalueen Oskari-karttapalvelun mukaisen rajauksen ulkopuolelle. Vaikka kyse on ohjeellisesta merkinnästä ja reitin tarkka sijainti ratkaistaan asemakaavotuksessa, vaiheyleiskaavassa rauhoituskohteen päälle sijoitettu kajoavan maankäytön merkintä ei ole perusteltavissa antaessaan väärän viestin alueen maankäytön mahdollisuuksista.

Vastine

Yleiskaava on yleispiirteinen ja se osoittaa tavoitteet virkistysyhteyksien toteuttamiseksi sekä muinaisjäännösten turvaamiseksi ja huomioimiseksi.

Ohjeellinen virkistysyhteys -merkintä on sijainniltaan ohjeellinen, uusien yhteyksien osalta merkintä osoittaa yhteystarpeen. Tarkemman suunnittelun yhteydessä ratkaistaan virkistysyhteyden täsmällinen sijainti ja määritellään yhteyden luonne. Yhteyden luonne voi vaihdella leveydeltään ja laajuudeltaan rakennetusta puistokadusta, puistomaiseen kaupunkipuistoon ja luonnonmukaiseen metsäiseen viheralueeseen. Kaavamääräyksen mukaisesti tarkemmassa suunnittelussa tulee varmistaa kulttuurihistorialliset arvot. Tarkempaa yhteensovittavaa suunnittelua ei tehdä yleiskaavassa.

Kiinteiden muinaisjäännösten Niihama Soukko (1000002003) ja Kuokkamaa (1000049304) osalta em. merkintä on hyväksyttävissä, mikäli reitit sijoitetaan riittävälle etäisyydelle suojelukohteista ja asiasta neuvotellaan maakuntamuseon kanssa reittien tarkemman suunnitteluyhteydessä. Kiinteiden muinaisjäännösten Lappi (1000006459), Kalevankangas (1000020982), Arranmaanoja (1000041696) 1, Multivuori (1000037225), Hiihentie Multivuori 2 (1000042733), Järvensivu (1000046230), Huringin pelto (1000018649) ja muu kulttuuriperintökohteiden Härmälänoja (1000024588), Makkarajärvi (1000042753) ja Juvela (1000040528) osalta ohjeellinen virkistysyhteys -merkinnän sijoittuminen kohteiden alueelle tai niiden välittömään läheisyyteen on mahdollinen niiltä osin kuin reitit sijaitsevat jo olemassa olevilla kulkureiteillä. Reittien luonteen muuttumisesta tulee neuvotella maakuntamuseon kanssa. Toteutumattomat reitinosat tulee siirtää riittävän etäälle muinaisjäännöskohteiden aluerajausten ulkopuolelle.

Vastine

ks. edellinen

Kaavakartoille 3 ja 5 on lisätty osa luonnosvaiheessa puuttuneita arkeologisista suojelukohteista ja korjattu virheellisiä suojelustatuksia. Karttojen 3 ja 5 merkinnöissä ja karttaa koskevissa kohdeluetteloissa (s. 79-80) on vielä ainakin seuraavat korjausta vaativat asiat:

- Kohdeluettelossa virheelliset nimet: SM62 on Pyyntikin kirkkopuisto (1000024613), SM63 Tammerkoski 9 (1000023810), SM64 Frenckelin paperitehdas (1000018817), s74 Kaupinajanlahti 2 (1000046125) ja s8 Lielahden rustholli 2 (1000029485).
- Kohteen s30 Järvensivu suojelustatus on kiinteä muinaisjäännös; kaavamerkintä korjataan SM:ksi kartalla ja luettelossa.
- Lisätään puuttuva historiallinen asuin- ja markkinapaikka Tammerkoski (Koski) (1000047131), muu kulttuuriperintökohde (s-merkintä).
- Lisätään puuttuva kulkuväylä Pyhällönpuiston tie (5100000639), muu kulttuuriperintökohde.
- Lisätään puuttuva historiallinen asuinpaikka Jalkasaari (1000048147), muu kulttuuriperintökohde.
- Lisätään kohde Tammerkoski 11 (1000051059), muu kulttuuriperintökohde.

- Lisätään kohde Finnimäki 2 (1000046169), muu kulttuuriperintökohde.
- Kohteen SM22 kaavamerkintä poistetaan: kyseessä on muinaisjäännösrekisteristä poistettu kohde Mäkikatu 43.
- Poistetaan kohde s38 Tampere-Kangasala-tie.
- Kohde s33 Ristinarkku (Takahuhti) ei ole muinaisjäännösrekisterissä erillisenä suojelukohteenä, eikä sitä ole tarpeen merkitä kaavaan; kohde SM42 Takahuhti on merkitty oikein.

Aineisto tulisi kaikin puolin tarkastaa ja korjata. Puuttuvien kohteiden paikkatiedot saa Pirkanmaan maakuntamuseon Siiri-tietopalvelusta ([siiri.tampere.fi](https://www.kyppi.fi)) tai Museoviraston tietopalvelusta <https://www.kyppi.fi>.

Vastine

Tarkistetaan ja korjataan kohteiden merkinnät maakuntamuseon lausunnossa esittämällä tavalla.

Muinaisjäännöskohde-merkinnän määräystekstistä on syytä poistaa kohta: ”Vesialueiden muuttuvan käytön yhteydessä on arvioitava vedenalaiseen kulttuuriperintöön liittyvien selvitysten tarpeellisuus yhteistyössä museoviranomaisen kanssa”. Lauseen tulisi sisältyä arkeologista kulttuuriperintöä koskevaan yleismääräykseen.

Vastine

Voimassa olevan yleiskaavan yleismääräyksessä todetaan jo, että vesialueiden muuttuvan käytön yhteydessä on arvioitava vedenalaiseen kulttuuriperintöön liittyvien selvitysten tarpeellisuus yhteistyössä museoviranomaisen kanssa, ja että selvitystarvetta arvioitaessa on huomioitava myös arkeologisen tiedon jatkuva täydentyminen. Maininta poistetaan muinaisjäännöskohteiden kaavamääräyksestä.

Arkeologisten kohteiden kaavamääräysten kuvauksista on syytä poistaa viittaus Pirkanmaan maakuntamuseon selvityksiin, sillä selvityksiä ovat tehneet myös muut toimijat. Olennaista on se, että muinaisjäännöskohde-merkinnällä esitetään muinais-muistolain nojalla rauhoitetut kohteet ja vastaavasti muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden merkintä perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin.

Vastine

Tarkistetaan arkeologisten kohteiden kaavamääräysten kuvaus maakuntamuseon lausunnossa esitetyllä tavalla.

Korjattu kaavaehdotus selvitysaineistoinen tulee toimittaa Pirkanmaan maakuntamuseoon mahdollista lausuntoa varten.

Vastine

Korjattu kaavaehdotus käsitellään ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa. Osallistujien huomiot korjatusta ehdotuksesta kirjataan neuvottelun muistioon.

Väylä 14.5.2024

Yleiskaavaehdotukseen on sisällytetty lähijuna-asemia koskeva merkintä ”Tutkittava ohjeellinen lähijuna-asema”. Merkinnän määräykseksi on annettu ”Lähijunaliikenteen asema, jonka ratatekninen, liikenteellinen ja taloudellinen toteuttamiskelpoisuus tulee tutkia osana seudullista lähijunajärjestelmää”. Kyseisellä merkinnällä on osoitettu yleiskaavan suunnittelualueelle sijoittuvat Amurin ja Ranta-Tampellan lähijuna-asemat. Väylävirasto on kaavaluonnoksesta 1.6.2023 jättämässään lausunnossa ottanut kantaa mainittujen lähijuna-asemien toteuttamiskelpoisuuteen laadittujen selvitysten pohjalta. Kaavaehdotuksen yhteydessä ei mainittujen lähijuna-asemien toteutettavuuden osalta ole tuotu uutta tietoa. Väylävirasto pitäytyy edelleen kaavaluonnoksesta jätetyssä lausunnossaan, eikä muuta sen osalta kantaansa kyseisten uusien lähijuna-asemien haasteellisuuteen laadittujen selvitysten perusteella.

Vastine

Henkilöliikenteen asemien kaavamääräyksen kuvauksessa todetaan, että aseman ratatekninen toteutettavuus tulee selvittää ennen seisakkeen ja siihen liittyvän maankäytön jatkosuunnittelua. Merkitään tiedoksi Väyläviraston lausunto Amurin ja Ranta-Tampellan seisakkeista.

Lempäälän kunta 19.4.2024

Kestävä liikkuminen

Vaiheyleiskaavaehdotuksessa osoitetut joukkoliikenteen laatukäytävät ovat Tampereen sisäisiä ja niiden jatkumista naapurikuntiin ei ole osoitettu kaavassa. Tampere toimii kaupunkiseudun keskuskaupunkina ja siten myös seudun työssäkäynnin ja asioinnin keskuksena. Lempäälä pitää tärkeänä, että suunnittelussa tulee ottaa huomioon kaupunkiseudun muihin kuntiin ulottuvat joukkoliikenteen laatukäytävät sekä seudulliset pyöräilyn pääreitit, jotta voidaan kehittää kestäviä ja sujuvia liikkumismuotoja kuntarajat ylittävästi.

Sääksjärven asemasta tulee seudullisesti merkittävä joukkoliikenteen vaihtopysäkki, mikä vaikuttaa joukkoliikennelinjaston muotoutumiseen laajemmalla alueella. Nopeat junayhteydet siirtävät bussiliikennettä valtatieltä takaisin Lempääläntielle/Tampereentielle, joten sen merkitys tulevaisuudessa tulee jälleen kasvamaan uudelle asemalle suuntautuvan bussiliikenteen pääreittinä ja joukkoliikenteen laatukäytävänä. Myös yhteydet Vuoreksen ja Hervannan suunnista Sääksjärven asemalle tulevat tarpeellisiksi ja kehitettäviksi uuden aseman myötä. Kyseisten reittien varret ovat tulevaisuudessa potentiaalista joukkoliikenteen kehittämisvyöhykettä täydennysrakentamisineen.

Vastine

Sääksjärven suuntaan liikennöinti kehittyy uuden lähijunaseisakkeen kautta. Sääksjärven ja Automiehenkadun välille tulee jäämään joukkoliikennepalvelua, joka syöttää niin Lempäälän puolella Sääksjärven junaseisakkeeseen kuin Lakalaivan raitiotiepysäkille. Joukkoliikenteen toimintaedellytykset ovat jo nykyisellään Lempääläntiellä hyvät ja niitä kehitetään Tampereen kaupungin omissa prosesseissa.

Tampereentien ja Lempääläntien seudullista pyöräliikenteen pääreittiä kehitetään osuus kerrallaan, ja parhaillaan on käynnissä esisuunnitelman laatiminen Sääksjärven ja Multisillan välisellä osuudella yhdessä Lempäälän ja Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa.

Sääksjärven seisakkeen suunnalta voidaan Vuores ja Hervanta kytkeä linja-autoliikenteellä toisiinsa. Linja-autoliikenteen kehittäminen ei silti tarkoita, että Ruskontietä tulisi merkitä joukkoliikenteen laatukäytäväksi, etenkin kun tie on Pirkanmaan ELY-keskuksen hallinnoima.

Kaupunkiseudullisessa pääpyöräreitistön suunnittelussa on tunnistettu mahdollisuus radan varren pyöräilybaanan toteuttamiselle 2050 mennessä. Jotta hanke olisi mahdollista tulevaisuudessa toteuttaa tulee sille tehdä varaus yleiskaavassa, jottei muilla hankkeilla vaaranneta sitä.

Vastine

Pyöräliikenteen pääreitistöä ei ole päivitetty nyt vireillä olevassa valtuustokauden vaiheyleiskaavassa. Radanvarren pyöräreittien toteuttaminen on esitetty ajoittuvan vuosien 2030 ja 2050 väliin, ja ne päivitetään seuraavaan yleiskaavaan.

Sääksjärvellä on tunnistettu tarvetta Sääksjärven vesistön kiertävälle ulkoilureitille, joka tällä hetkellä katkeaa radan varressa kuntarajaan. Lempäälä kannustaa tämän ulkoilureitin kehittämiseen niin, että saataisiin yhtenäinen järven kiertävä reitti kuntalaisten käyttöön.

Vastine

Yleiskaavallinen virkistysyhteys Lempäälän suuntaan on katsottu toteuttamiskelpoiseksi Tampereen puolella Ratasillantien kautta. Rata-alue aiheuttaa Särkijärven rannalla rajoittavia reunaehtoja yleiskaavallisen virkistysyhteyden toteuttamiselle.

Hulevedet

Vuores, Hervantajärvi sekä osa Lahdesjärvestä ja Hervannasta kuuluvat Höytämönjärven valuma-alueeseen. Alueella on tehty ja tullaan tekemään suuria maankäytön muutoksia. Lempäälän kuntaan on tullut useita yhteydenottoja, joissa on tuotu esille Koipijärven ja Höytämönjärven vesien tilan heikentyminen (mm. rehevöityminen). Kuormitusta järviin on vesistötutkimustulosten perusteella tapahtunut mm. Vuoreksen alueen rakentamisen yhteydessä. Valuma-aluekohtaiseen määräykseen on sisällytetty laadullisen käsittelyn tarpeen tunnistaminen. Jotta voidaan varmistua siitä, että Höytämönjärven ja Koipijärven vesien tila ei jatkossa heikenny, tulisi valuma-aluekohtaiseen määräykseen lisätä, että Höytämönjärveen ja Koipijärveen johdettavien hulevesien osalta on edellytettävä riittävää hulevesien laadullista hallintaa.

Vastine

Kiitämmetiedoista. Valuma-alueääräykset perustuvat Tampereen kaupungin hulevesiohjelmassa (hyväksytty Yhdyskuntalautakunnassa 24.10.2023) esitettyihin valuma-aluekohtaisiin periaatteisiin. Höytämönjärven valuma-alueääräys sisältää nykyisellään hulevesien laadun huomioon ottamisen. Valuma-alueelle sijoittuu vaiheyleiskaavassa myös lukuisia merkittäviä uomia, joiden kaavamääräys velvoittaa säilyttämään uomat avoimina ja kehittämään uomien lähiympäristöä niin, että puuston latvuspeitteisyys muodostuu yhtenäiseksi. Koko kantakaupunkia koskeva yleismääräys edellyttää, että hulevesien hallinta tulee hoitaa ensisijaisesti luonnonmukaisilla menetelmillä. Nämä määräykset osaltaan turvaavat myös Höytämönjärven valuma-alueella sijaitsevien vesistöjen tilaa. 1.1.2025 voimaan tulleen kuntarajan muutoksen myötä Tampereen kaupunkiin liitetty alue Höytämönjärven valuma-alueesta tulee osaksi kantakaupungin yleiskaavaa tulevilla kaavakierroksilla.

Tampereen puoleinen Arranmaanoja on merkittävä laskuoja Sääksjärven veden pinnan korkeuden ja tulvahaittojen kannalta. Uoman osalta on todettu padotusta ja Sääksjärven korkean vesipinnan aiheuttamasta haitasta / vaarasta rantakiinteistöille on tehty useita valituksia. Uomaan voi jatkossa liittyä selvitys- ja toimenpidetarpeita (muuta kuin avoimena säilyttämistä tai avoimeksi palauttamista). Asian huomioon ottamista ja sisällyttämistä mainintana Härmälänojan valuma-aluetta koskevaan määräykseen tulisi tarkastella.

Vastine

Merkittävien uomien määräyksen kuvauksen mukaisesti määräys ei estä uoman ja lähiympäristön välttämätöntä kunnossapitoa. Arranmaanojan haasteet ovat kaupungilla tiedossa. Uoman vetokykyä ylläpidetään normaalein kunnossapitoimin kaupungin hallinnoimilla alueilla. Suuri osa Sääksjärven valuma-alueesta sijaitsee Lempäälän kunnan puolella, joten tulvimiseen vaikuttaa myös Lempäälän maankäytön muutokset ja toteutetut huleveden hallintatoimet. Tampereella toteutetaan systemaattisesti päävaluma-aluekohtaisia yleissuunnitelmia.

Huomiona, että Sääksjärven osayleiskaavan hulevesiselvityksen (2024) mukaan Lempäälän puolelle sijoittuva Sääksjärven valuma-alue ulottuu pieneltä osin myös Tampereen puolelle Vuoresvuoren kohdalla.

Vastine

Tampereen hulevesiohjelmassa ja kantakaupungin vaiheyleiskaavassa on esitetty päävaluma-alueet (3. jakovaihe) ja niiden määräykset. Sääksjärven valuma-alue sisältyy pienempänä kokonaisuutena Härmälänjoen valuma-alueeseen ja määräykseen. Hulevesiohjelman mukaisesti tehtävien päävaluma-aluekohtaisten yleissuunnitelmien yhteydessä selvitetään mahdollisuudet puhdistaa ja viivyttää hulevesiä Tampereella sijaitsevalla valuma-alueella.

Muuten Lempäälän kunta pitää vaiheyleiskaavaehdotusta hyvin valmisteltuna ja maankäytölliset ja liikenteelliset ratkaisut yhdistyvät hyvin Lempäälän kunnan suunnitelmien ja alueiden kanssa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Nokian kaupunki 25.4.2024

Tampereen kantakaupungin vaiheyleiskaavatyön ilmastomuutokseen sopeutumisen ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen tavoitteet on huomioitu suunnitelmassa ja ovat tärkeitä kasvavalla kaupunkiseudulla.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Nokian joukkoliikenteen laatukäytävien kehittäminen tulee huomioida suunnitelmassa. Kaupunkirakenteen kannalta merkittävä liikenteen kokoojakatu ja joukkoliikenteen laatukäytävä -merkintää tulisi jatkaa Nokian rajalle asti.

Vastine

Nokiantie muuttuu Pirkanmaan ELY-keskuksen hallinnoimaksi tieksi Ratakiskonkadun kohdalla. Tampereen kaupunki ei ota kantaa yleiskaavassa muiden toimijoiden ylläpitämiin väyliin.

Raideliikenteen pysäkkien määrää ja matka-aikaa tulee tarkastella kokonaisuutena liikenteen sujuvuutta heikentämättä.

Vastine

Vaiheyleiskaavassa ei ole tarkasteltu lähijunaliikenteen pysäkkien kokonaisuutta. Voimassa olevassa yleiskaavassa osoitetut merkinnät ovat tulevaisuuden pysäkkivaroituksia, joita tullaan tarkastelemaan kokonaisuutena osana seudullisen lähijunaliikenteen kehittämistä.

Moottoritien liikenteen sujuvuutta Nokian ja Tahmelan välillä ei saa heikentää. Olemassa olevaa Tesoman valtatie eritasoliittymää tulee kehittää edelleen eritasoliittyminä.

Vastine

Liittymä on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa eritasoliittymäksi ja kehitettäväksi liittymäksi. Kaavamääräyksen kuvauksessa tarkennetaan "Tesoman valtatie liittymän kehittäminen liittyy Raholan vedenpuhdistamon alueen kehittämiseen. Liittymää tulee kehittää kaupunkimaisemmaksi ja ottaa huomioon Raholan vedenpuhdistamon alueen tuleva kehittäminen ja kytkeytyminen Tesoman aluekeskukseen."

Kangasalan kaupunki 30.4.2024

Kangasalan kaupunki kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa, että vaiheyleiskaavassa on monipuolisella tavalla tarkasteltu ja määritelty tavoitteet viheralueverkoston ja vapaa-ajan kohteiden kehittämiseksi sekä ilmastomuutokseen sopeutumiselle.

Tampereen viheralueverkoston rungon muodostava keskuspuistoverkosto ulottuu monin paikoin Kangasalan rajalle saakka. Keskuspuistoverkoston laajuuteen ei vaiheyleiskaavassa ole tehty muutoksia. Kangasalan kaupunki näkee positiivisena tarkennuksen, jolla ekologisen verkoston jatkuvuutta on vahvistettu täydentävällä yhteydellä Kangasalan vastaisella rajalla Ojalan itäpuolella sekä rajan läheisyydessä Holvastissa. Merkinnät ovat yhdenmukaisia Kangasalan puolen verkoston kanssa ja vahvistavat osaltaan ekologisia yhteyksiä kuntarajan yhteydessä.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kangasalan kaupunki näkee positiivisena, että virkistysalueiden saavutettavuuteen on kiinnitetty huomiota kaavassa. Kangasalan kaupunki on tuonut esiin, että kuntien raja-alueilla voisi olla tarkoituksenmukaista tarkastella virkistyskäyttöä myös kuntarajan ylitse. Tämän teeman osalta on nähtävissä vielä kuntien yhteisen suunnittelun tarvetta. Esimerkiksi Tampereen Ojala ja Kangasalan Lamminrahka muodostavat uuden kaupunginosakokonaisuuden kuntarajalle ja on tunnistettavissa tarpeita yhteiselle virkistysverkoston ja -palveluiden kehittämiseksi. Nykyisellään Kangasalan puolella kulkee muun muassa seudullisesti merkittävä Kaarinanpolun retkeilyreitti, jolle ei Ojalan suunnasta ole osoitettu yhteyttä.

Vastine

Lintukalliontien kautta ja Ojalan eteläpuolelta on osoitettu ohjeelliset virkistysyhteydet, jotka yhdistyvät Kangasalan virkistysverkostoon ja sen myötä myös Kaarinanpolkuun.

Joukkoliikenteen osalta Kangasalan kaupunki näkee positiivisena Kaukajärven ja Kangasalan rajan välille, Juvankadulle lisätyn joukkoliikenteen laatukäytävän. Kasvun ja elinvoiman vyöhykettä on laajennettu Kauhakorvenkadun ympärille Hervannan ja Kangasalan rajan välillä. Ohjatessaan

tehokkaamman maankäytön kehittämistä vyöhykemerkintä mahdollistaa myös työpaikkavaltaisemman toiminnan suuntaamista alueelle ja joukkoliikenteen kehittämisen edellytysten parantamisen. Kangasalan puolella joukkoliikennekäytävää ja tehokkaampaa maankäyttöä on tarkoitus osoittaa Saarenmaan osayleiskaavalla Saarenmaantien varteen. Saarenmaantien, Juvankadun ja Kauhakorvenkadun liittymäalueeseen liittyy lisäksi toinen Saarenmaan osayleiskaavan raitiotien kehittämisen vaihtoehtoista. Kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen laajennus Kauhakorvenkadun ympäristöön nähdään erittäin positiivisena.

Vastine

Merkitään tiedoksi. Kauhakorvenkadun vyöhyke perustuu bussiliikenteen kehittämiseen.

Risso-Alasjärvi-sähkölinalle on asetettu kehittämistavoitteeksi maakaapeloinnin tutkiminen. Tavoite on positiivinen ja luo mahdollisuuksia maankäytön tiivistämiselle tulevaisuuden Koilliskeskus-Lamminrahkan raitiotielinjauksen varrella.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kangasalan kaupunki on käynnistänyt osayleiskaavan laatimisen Ruutanan-Tarastenjärven-Aseman alueelle. Saarenmaan osayleiskaava on ohjelmoitu käynnistettäväksi uudelleen ja edistettäväksi ripeästi hyväksymiskäsittelyyn. Ruutanan-Tarastenjärven-Aseman kaava-alue rajautuu Tampereen rajaan Kantakaupungin vaiheyleiskaavan koillisosassa ja Saarenmaan osayleiskaava kaakkoisosassa. Virkistysyhteyksien ja vihervetkon lisäksi yhteistyö- ja suunnittelutarpeita muodostuu muun muassa liikenneverkon, valuma-alueiden ja vesiuomien osalta.

Kangasalan kaupunki esittää kaupunkien välisen yhteistyön jatkamista kuntarajan tuntumaan sijoittuvien suunnittelukohteiden sekä seudulliseen virkistysverkkoon liittyvien teemojen osalta.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Ylöjärven kaupunki 29.4.2024

Ylöjärven kaupunki kiittää luonnosvaiheeseen antamansa lausunnon huomioimisesta kaavaehdotuksen laatimisessa. Vaiheyleiskaavan suunnittelualue rajautuu luoteiselta osaltaan Ylöjärven kaupungin rajaan, jolla sijaitsevat Ylöjärven alueet ovat Kolmenkulman teollisuus- ja työpaikka-alue, Vuorentaustan asuinalue, Ylöjärvenharjun virkistysaluekokonaisuus (mm. Teivon harju ja raviurheilualue), Vihattulan pientaloalue, Ryydynlahti ja Siivikkalanlahti (vesialueet). Vaiheyleiskaavan kartalla yhteistä rajaa mantereella on noin 8 km ja vesialueella noin 7 km. Tampereen kanta-kaupungin vaiheyleiskaavatyössä huomioitavia vaikutusalueelle sijoittuvia Ylöjärven kaupungin seuraavia suunnitelmia: Ylöjärven kaupunki laatii parhaillaan seuraavia Tampereen kaupungin rajaan rajautuvia kaavoja:

- Kolmenkulman teollisuusalueen osayleiskaava (mahdollinen rinnakkaistietarve Tampereen suuntaan läntisen kehän länsipuolella)

- Vuorentaustan asemakaava (sisältää Mastontien – Myllypuronkadun uuden yhteyden)
- Teivo-Mäkkylä -osayleiskaava (sisältää Teivon uuden alakeskuksen ja noin 5 000 uutta asukasta noin 1-3 km etäisyydellä Nauhatehtaan alueelta ja Lielahdesta)

Ylöjärven kaupunki pitää tärkeänä yhteistyön jatkamista Mastontien kytkemiseksi Myllypuronkadulle. Mastontie-Myllypuronkatu -lähialueella voisi myös Tampereen puolella olla potentiaalia osana kasvun vyöhykettä. Vuorentaustan asemakaavoituksessa huomioidaan seudullinen pyöräilyreitti sekä rajan suuntainen ulkoilureitti.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Päärataa koskevia Tampereen kantakaupungin vaiheyleiskaavatyössä huomioitavia Ylöjärven aineistoja tai hankkeita ovat:

- Lielahdi-Lakiala -kaksoisraiteen yleissuunnitelma ja ympäristövaikutusten arviointi valmis-
tuvat vuoden 2024 aikana
- v. 2024 valmistuvat myös Ylöjärven raakapuu-
kuormausta paikan esiselvitys ja Ylöjärven henki-
löliikenne paikan esiselvitys
- valmistaudutaan Lielahdi-Ylöjärvi-raitiotien han-
kesuunnitelmavaiheeseen 2025–2026
- Tampereen kaupunkiseudun ratakapasiteetti-
selvitys laadittiin talvella 2022- 2023 (Väylävi-
raston julkaisu 26/2023).

Ylöjärven kaupungin tavoitteena keskustassa on pääradan junaseisake Asemantien päässä, nykyi-
sen puuterminalin sijalla. Kaupunkiseudun rata-
kapasiteettiselvityksen (2023) mukaan tarkaste-
lunvaihtoehdossa 1 Ylöjärvelle voisivat pysähtyä
muutamat kaukojunat ja tarkasteluvaihtoeh-
dossa 2 Ylöjärvellä voisi toteutua lähijunaliikenne
tunnin vuorovälillä, mikäli Tampereen henkilöra-
tapiha -hanke on valmistunut.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut

Ylöjärven kaupunki pitää hyvinä ratkaisuuina ja tavoitteina, että Lielahdi-Hiedanranta on mer-
kitty kaupunkivihreän kehittämisalueeksi ja että
asukkaiden virkistysalueet sijaitsevat kävelyetäi-
syydellä. Asukaskyselyn mukaan mieluisimmat
viherialueet ovat helposti saavutettavia ja lähellä
(max 300 m päässä) olevia luonnonmukaisia lähi-
virkistysalueita, kaupunkipuistoja ja rantareittejä.
Uusia yhteystarpeita on osoitettu Lielahdesta
Epilänharjun suuntaan. Uusi ohjeellinen virkistys-
yhteys on osoitettu myös Lielahdesta Vihattulan
suuntaan Nietostien kohdalla, minkä otamme
huomioon Teivo-Mäkkylä-osayleiskaavan viimeis-
telyssä. Kuntarajalla sijaitseva maakuntakaavan
itä-länsi-suuntainen viheryhteystarve on niin
ikään huomioitu Teivo-Mäkkylä-osayleiskaavan
viheryhteyksissä.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kuten vastineessa todetaan, Tampereen kau-
punkiseutu kasvaa voimakkaasti. Kaupunkien
yhteistä kasvun ohjausta tehdään kaavoituksen
ja joukkoliikennesuunnittelun seutuyhteistyöllä ja
muun muassa MAL-sopimusten avulla. Pidämme
hyvän yhteistyön jatkumista tärkeänä asiana.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Tampereen kaupunki

Ympäristönsuojelu 22.4.2024

Ympäristönsuojelun aikaisemmin kaavaluonnoksesta antama lausunto on huomioitu pääosin hyvin kaavaehdotuksessa. Kartan 1 asemakaavoitettuja puistoja ja virkistysalueita koskevan yleismääräyksen täydennys luonnon monimuotoisuuden lisäämisen tavoitteella on hyvä lähtökohta jatkosuunnittelulle ja tukee kaupungin luonnon monimuotoisuusohjelman tavoitteita.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Ohjeellinen ekologinen yhteys

Kaavamääräystä on tarkistettu huomioimaan erityyppiset ekologiset yhteydet. Yhteyksiä on lisätty useita mm. keskustan alueelle ja myös pohjois-eteläsuuntaisiin yhteyksiin. Näitä muutoksia voi pitää pääpiirteittäin hyvinä. Yhteyksien tyypittelyä voisi kehittää, se on edelleen hyvin yleispiirteinen ja jättää paljon vastuuta tulkinnasta tarkempaan suunnitteluun. Ekologiset yhteydet ovat laajoja kokonaisuuksia, jotka ovat paikoin tavoitteellisia yhteyden ollessa nykytilanteessa heikko tai katkennut. Haasteellisia tarkemmalle suunnittelulle ovat jatkossa erityisesti sellaiset yhteydet, jotka ovat tyypiltään sekä puustoisia

että avoimia. Varsinkin yhtenäisen puustoisien yhteyden pitkäjänteinen rakentaminen nykyisellään puustoltaan heikommille alueille voi määräyksen monitulkintaisuuden vuoksi vaarantua, kun tarkempaa suunnittelua ja määräyksen tulkintaa tehdään pienialaisissa hankkeissa. Lisäksi tulkintaa vaikeuttavana voi pitää, ettei yhteyden tyyppiä näe suoraan kaavakartasta.

Vastine

Ekologisten (sekä ekologista verkostoa tukevien virkistysyhteyksien) tyypittelyä jatketaan. Samalla yhteydellä voi olla kohteesta riippuen useita tavoitteita, kuten puustoinen ja avoin (esimerkiksi puustoinen liito-oravayhteys merkittävän pellon tai niityn reunassa), tai avoin ja siniyhteys. Jatkettavassa tyypittelyssä jaotellaan yhteyksiä olemassa oleviin ja tavoitteellisiin yhteyksiin. Tyypittely tukee asemakaavatyötä. Yksityiskohtien osoittaminen strategisessa yleiskaavassa ei ole mahdollista. Yhteyden tyyppi on nähtävissä Oskari karttapalvelussa.

Matkailupalveluiden alue/ leirintäalue

Ympäristönsuojelu pitää leirintäalueen säilymistä Härmälän alueella hyvänä ratkaisuna.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Kaupunkihiljaiset alueet

Ympäristönsuojeluyksikkö toistaa näkemyksensä, että kaupunkihiljaisten alueiden tulisi näkyä yleiskaavakartalla 2 aluemerkinä. Perusteluna tälle on se, että Khi-merkinnän ollessa vain kohdemerkintä, ei alueen laajuus ja ulottuvuudet käy kartalta ilmi. Osa alueista on kuitenkin repaleisia tai hyvin laajoja, ulottuen kartalla jopa yli 4,5 kilometrin päähän merkinästä. Khi-merkintä voi tämän vuoksi hyvin helposti jäädä huomiotta suunnittelutyössä, etenkin kun tieto alueesta tulee Oskari-karttapalvelussa esiin vain Khi-tekstin kohdalla. Aluemerkin tuoma visuaalinen selkeys ja helppo käytettävyys varmistaisivat sen, että alueet huomioitaisiin asemakaavoituksessa ja otettaisiin todennäköisesti paremmin huomioon kaikessa muussakin kanta-kaupungin alueella tapahtuvassa suunnittelu- ja kehitystyössä, tehtiin sitä sitten kaupunkiorganisaatiossa tai sen ulkopuolella. Pelkkänä kohdemerkintänä on alueiden huomiotta jäämisen riski osassa kohteista hyvin suuri. Kaavaselostuksen sivun 13 (Kaupunkihiljaiset alueet) kartalta käy ilmi, että kaupunkihiljaiset alueet eivät tällä hetkellä ole suuren osan asukkaista saavutettavissa arjessa. Liikkuminen ja oleskelu rauhallisessa ja laadukkaassa ääniympäristössä tulisi kuitenkin mahdollistaa kaikille. Esimerkiksi lasten, liikunta-

rajoitteisten ja vanhusten mahdollisuudet siirtyä halutessaan rauhallisemmille alueille ovat rajalliset. Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaavan asemakaavoitettuja puistoja ja virkistysalueita koskevan yleismääräyksen ääniympäristön laatua koskevat tavoitteet sekä keskuspuistoverkoston määräykseen edellä ehdotettu lisäys ääniympäristön laadun huomioon ottamisesta tähtäävät hiljaisten alueiden saavutettavuuden paranemiseen koko kaupungin alueella. Monilla kaupungin alueilla tilanne on kuitenkin vielä haasteellinen. Jatkossa on syytä edelleen selvittää erityisesti näiden alueiden keskuspuistoverkoston ääniympäristöjen parantamismahdollisuutta sekä pienempien puistojen ja virkistysreittien roolia osana ääniympäristöltään miellyttävien alueiden verkostoa. Tutkittaessa lähilaivaliikenteen pysähtymis-/käyntilaituria Hatanpään Arboretumin alueelle tulee varmistaa, että laiturin käyttö ei vaikuta heikentävästi kyseisen alueen arvoon kaupunkihiljaisena virkistysalueena.

Vastine

Kaupunkihiljaiset alueet osoitetaan vaiheyleiskaavassa informatiivisesti kohdemerkinnällä. Merkintä perustuu selvitykseen Tampereen kantakaupungin hiljaisista alueista (2022), jossa on esitetty alueiden

tarkemmat aluerajaukset. Hiljaisia alueita arvioidaan meluselvityksen yhteydessä viiden vuoden välein.

Yleiskaavassa osoitetun kohdemerkinnän lisäksi, keskuspuistoverkoston määräys edellyttää, että suunnittelussa tulee varmistaa keskuspuistoverkoston alueiden ja reittien merkitys osana kaupunkihiljaisten alueiden verkostoa.

Vaiheyleiskaavassa kaupunkihiljainen virkistys- tai luonnonsuojelualue -merkinnällä on osoitettu keskuspuistoverkoston alueella ja luonnonsuojelualueilla olevia laajempia, kaupunkihiljaisia virkistysaluekokonaisuuksia. Vaihekaavan valmistelun tueksi laadittujen siniviherrakenteen tyypittelyanalyysien perusteella kantakaupungin asukkaista 22 prosentilla kaupunkihiljainen alue sijaitsee puolen kilometrin etäisyydellä kodista. Noin puolella asukkaista kaupunkihiljainen alue on kilometrin etäisyydellä, 83 prosentilla kahden kilometrin ja 98 prosentilla kolmen kilometrin etäisyydellä. Selvitystarpeena on tunnistettu kaupunkihiljaisten reittien selvittäminen.

Ohjeellinen uusi tai kehitettävä pienvene- tai lauttasataman määräyksen mukaisesti suunnittelussa tulee yhteensovittaa lähiympäristön muu maan-

*käyttö, rantojen virkistyskäyttö ja -reitistöt sata-
matoimintojen kanssa sekä huomioida luonto-,
maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Kaupunkihiljaiset alueet ovat keskeinen ympäristöarvo, joka
tulee huomioida tarkemmassa suunnittelussa.*

Ohjeellinen uusi tai kehitettävä pienvene- tai lauttasatama

Merkeillä tulisi erotella soveltuvat satama ja lautta- alueet erikseen. Satama ja lauttatoimintojen aluevaraukset vaativat tarkempaa selvitystä mm vesikasviselvitysten osalta jo tässä suunnitteluvaiheessa erityisesti koska kohteita on lisätty. Ympäristönsuojelu katsoo, että Santalahden sataman kehittäminen nykyisessä sijaintipaikassa on ongelmallista, koska sataman yhteydessä oleva veneiden talvisäilytyspaikka sekä iso osa sataman rakenteista sijaitsevat pohjavesialueella. Pohjavesialueen suojelun takia satamarakenteet tulee pyrkiä sijoittamaan/sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Erityyppisten satamien luonne tulisi erotella ja selkeästi osoittaa ne satama-alueet, joihin vilkkaampi virkistyskäyttötoiminta halutaan suunnata ja mitkä satama-alueet taas tulee säilyttää rauhallisina alueina. Esimerkiksi kaupunkihiljaisten alueiden läheisyydessä olevat satama-alueet tulisi selkeästi rajata vain sellaiselle

toiminnalle, joka ei aiheuta jatkuvaluonteista haittaa tai muuta merkittävää häiriötä ympäristölleen. Häiriötä aiheuttavia toimintoja voivat olla esimerkiksi vesijettien vuokraus ja saunalauttojen sijoittaminen. Tutkittaessa uuden sataman tai laiturin sijoittamisen edellytyksiä asemakaavan tai asemakaavan muutoksen yhteydessä tulee kiinnittää erityistä huomiota myös satamien ja laitureiden lähiympäristön häiriintyviin kohteisiin. Lähiasukkaat saattavat esimerkiksi kokea häiritseviksi sataman jätteiden vastaanottojärjestelyt, jotka on kuitenkin toteutettava merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 9 luvun edellyttämällä tavalla.

Vastine

Kaavamääräys edellyttää, että uuden tai kehitettävän pienvene- tai lauttasataman sijoittamisen tai kehittämisen edellytykset tulee tutkia tarkemmin tarkemman suunnittelun yhteydessä. Suunnittelussa tulee yhteensovittaa lähiympäristön muu maankäyttö, rantojen virkistyskäyttö ja -reitit satamatoimintojen kanssa sekä huomioida luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Kaavamääräyksen kuvaukseen on kirjattu satamien kehittämistavoitteita sekä kehittämisessä

huomioitavia asiakokonaisuuksia. Kantakaupungin ohjeelliset uudet tai kehitettävät pienvene- tai lauttasatamat on jaettu kehittämistavoitteiden perustella neljään kokonaisuuteen: seudulliset vesiliikenteen solmukohdat (Mustalahti ja Laukontori), merkittävät satamat (Halkoniemi, Niemenranta, Hiedanranta, Santalahti, Naistenlahti, Härmälänsaari ja Viinikanlahti), pienemmät satamapalveluiden keskittymät (Rauhaniemi, Rahola, Viikinsaari), lähilaivaliikenteen pysäkkilaiturit (Rosendahl-Pyy-nikki ja Hatanpään Arboretum).

Satamien ja niiden palveluiden kehittäminen on tarkemmassa suunnittelussa yhteensovittava alueiden luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen kanssa. Kehittämisessä tulee lisäksi huomioida pohjavesialueet ja tunnistetut kaupunkihiljaiset alueet.

Kartan 4 hulevesien hallintaa koskevaa yleismääräystä tulee tarkentaa niin, että yleisten alueiden rakentamisen aikaisesta hulevesien hallintasuunnitelmasta tulee pyytää ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto, ei ympäristöviranomaisen lausunto.

Vastine

Tarkennetaan yleismääräys lausunnon mukaisesti.

Luonnokseen on lisätty Lumen vastaanotto-kohde Kolmenkulmassa merkinnällä E-lv. Ympäristönsuojelu katsoo, että selkeyden vuoksi luonnokseen olisi syytä merkitä myös Kolmenkulman maan vastaanotto ja -kierrätys -kohde merkinnällä E-mv sekä lisäksi vastaavat merkinnät Ruskoon, jossa on sekä lumen vastaanottokohde että maan vastaanotto ja -kierrätyskohde.

Vastine

Vaiheyleiskaavaehdotukseen on osoitettu uutena merkintänä Kolmenkulman lumenvastaanotto -kohdemerkintä. Kolmenkulman maan vastaanotto ja -kierrätys sekä Ruskossa olevat lumen vastaanotto ja maan vastaanotto ja -kierrätysalueet on jo huomioitu kohdemerkinnöillä voimassa olevassa yleiskaavassa.

Uutena merkintä vaihekaavan 4. kartalle tulee lisätä rantojen alimmat rakentamiskorkeussuositukset niiden vesistöjen rannoille, joille Pirkanmaan ELY-keskus on korkeuden määrittänyt. Tiedot Alasjärven ja Kaukajärven alimmista suositeltavista rakentamiskorkeuksista tulee lisätä.

Alasjärven osalta korkeus sisältää aaltoiluvaran, mutta Kaukajärven kohdalla korkeus ei sisällä aaltoiluvaraa. Lisätietona voi esittää: Pyhäjärvi Alin suositeltu rakentamiskorkeus N2000 +78,27 + aaltoiluvara. Näsijärvi; Alin suositeltu rakentamiskorkeus N2000 +96,63 + aaltoiluvara.

Vastine

Pyhäjärven ja Näsijärven alimmat suositeltavat rakentamiskorkeudet ovat kaupungin rakennusjärjestyksessä, mutta lisätään myös yleiskaavaan. Alasjärven ja Kaukajärven alimmat rakentamiskorkeudet ovat kartan 4 yleismääräyksessä: "Alasjärven alin suositeltava rakentamiskorkeus on N2000 +104,20 metriä. Kaukajärven alin suositeltava rakentamiskorkeus on N2000 +89,61 metriä."

Lielahdi-Hiedanranta

Yleiskaavaluonnoksen määräyksissä ei mainita melu- tai ilmanlaaturiskejä lainkaan. Paasikiventien liikennemäärät ovat jo nykytilanteessa suuria ja niiden ennustetaan kasvavan tulevaisuudessa. Katupöly, pakokaasut ja melu aiheuttavat terveyshaittoja asuttaessa vilkasliikenteisten väylien vaikutusalueella. Mikäli asutusta tai muita herkkiä kohteita, kuten päiväkoteja tai alakouluja

suunnitellaan Paasikiventien läheisyyteen, on liikennesuunnittelulla, kortteliratkaisuilla, massoitelulla ja muilla keinoilla pyrittävä parantamaan kohteen melutilannetta ja ilmanlaatua ja vähentämään asukkaiden altistumista päästöille. Mikäli korttelit rakentuvat vaiheittain, on varmistettava herkkien kohteiden melusuojaus myös tilanteessa, jossa Paasikiventien varren korttelit eivät ole vielä rakentuneet.

Vastine

Alueen melu- ja ilmalaaturiskit on otettu huomioon vaiheyleiskaavan yleismääräyksissä. Kartalla 4 olevan yleismääräyksen mukaan "Asemakaavoituksen ja muiden hankkeiden yhteydessä on selvitettävä tarve melu- ja ilmanlaatuselvityksille." Vaiheyleiskaavaehdotuksen osa-alueiden kehittämisperiaatekartalle 5 on lisätty suoraan Lielahdi-Hiedanrannan osa-aluetta koskeva seuraava yleismääräys: "Alueen rautatie- ja ajoneuvoliikenteestä aiheutuvia melu-, värinä- ja runkomeluhaittoja tulee vähentää alueen suunnittelussa toimintojen ja rakennusten sijoittelun ja massoitelun avulla, rakenteellisin ratkaisuin ja meluestein. Meluntorjuntaratkaisuihin on huomioitava sekä kehittyvä maankäyttö että olemassa oleva asutus."

Ympäristönsuojelu uudistaa kantansa, että Hiedanrannan Possiojan kohdalle merkitty vahvistettava puustoinen viheryhteys tulee säilyttää siniviheryhteytenä ja merkitä vahvistettava siniviheryhteys määräyksellä. Laaditut yleissuunnitelmat eivät ole MRL mukaisia suunnitelmia ja Possioja on todettu paikallisesti tärkeäksi kosteikoksi.

Vastine

Possiojan alueen suunnittelu on ollut vireillä jo vuodesta 2017, jolloin järjestettiin Hiedanrannan yleinen arkkitehtikilpailu ja jonka jälkeen alueelle laadittiin yleissuunnitelma asemakaavoituksen pohjaksi. Yleissuunnitelma hyväksyttiin jatkosuunnittelun pohjaksi kaupunginhallituksessa 8.6.2020. Yleissuunnitelman ratkaisu lähtee siitä, että Possioja laitetaan putkeen ja sen päälle tulee kokoojakuu. Katua ohjataan kehittämään yleiskaavan määräyksillä puustoiseksi yhteydeksi Näsijärven rannan ja Hiedanrannan keskuspuiston välille.

Ympäristönsuojelu tuo vielä lopuksi esille sen, että luontokadon ehkäiseminen, kaupunkivihreän ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen eivät ole olleet yhtä vahvasti osana kantakaupungin

yleiskaavan 2040 tavoitteita ja sen valmisteluai-
neistoa. Vaikka kantakaupungin vaiheyleiskaavan
luonnoksessa on em. asiat pyritty huomioimaan
aiempaa tarkemmin ja kaavan valmistelussa on
sinivihervestoston laatuun, riittäviin verkostoi-
hin ja sinivihreän lisäämiseen liittyviä tavoitteita,
mahdollistaa voimassa oleva kantakaupungin
yleiskaava 2040 edelleen noin n. 400 hehtaarin
tällä hetkellä metsäisien alueiden maankäytön
muutokset rakennetuksi alueiksi (mm. Ojlassa,
Kaupissa, Ruotulassa, Aitovuorella, Pärinmaalla,
Hallilassa.) Näiden alueiden muuttaminen met-
sästä rakennetuksi alueiksi muuttaa myös vir-
kistysmahdollisuuksia sekä vaikuttaa luonnon
monimuotoisuuteen ja kaupunkivihreän koko-
naismäärään. Asiaa ei liene mahdollista tarkas-
tella osana tämän vaiheyleiskaavan selvityksiä,
mutta maankäytön pitkän aikavälin suunnitte-
lussa olisi tärkeää tunnistaa näiden rakennetta-
viksi aiottujen metsäisten alueiden maankäytön
toteutumisen mahdollinen heikentävä vaikutus
mm. virkistyskäyttöön, luonnon monimuotoisuu-
teen ja kaupunkivihreän kokonaismäärään kau-
pungin alueella.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) 12.4.2024

Tukesilta ja pelastusviranomaiselta on hyvä pyy-
tää lausunto myös uusia kemikaalikohteita tai
-aluevarauksia kaavoitettaessa. Tukes suosittelee
tontille, jolle suunnitellaan sijoitettavaksi laajamit-
tainen kemikaalilaitos, kaavamerkinnäksi T/kem
tai kaavamääräyksissä mainintaa kaavan soveltu-
vuudesta kemikaalilaitokselle. Tukes arvioi lupa-
käsittelyssään laitoksen sijoittamisen edellytykset
huomioiden mahdollisten onnettomuuksien seu-
raukset ja ulottumisen laitosalueen ulkopuolelle.

Vastine

*Tampereen yleiskaavassa ei osoiteta uusien kemi-
kaalilaitosten sijainteja. Asemakaavoitus- ja ympä-
ristölupaprosesseihin kuuluu lausuntopyyntö
mainituilta tahoilta, kun asia koskee kemikaalikoh-
teita tai -aluevarauksia.*

Olemassa olevat Tukesin valvontakohteet on
huomioitu kaavoituksessa. Koska kohteet eivät
ole jatkossa enää kartalla vaan niiden huomiointi
kaavoituksessa on korvattu yleismääräyksellä, on
tärkeää, että kaavoittajat tiedostavat muutoksen
ja kemikaalilaitosten vaikutukset kaavoituksessa
tulee huomioitua.

Vastine

*Asemakaavoittajia on ohjeistettu muutoksesta.
Kaupungin omaa paikkatietoa olemassa olevista
valvontakohteista ja niiden konsultointivöhyk-
keistä pyritään pitämään ajantasalla.*

Alueelle sijoittuu maakaasuputkistoja, joilla on
vaikutusta kaavoitukseen ja rakentamiseen. Maa-
kaasun korkeapaineiset siirtoputkistot ovat löy-
dettävissä Gasgridin karttapalvelusta.

Vastine

*Merkitään tiedoksi. Nämä huomioidaan lähtötie-
toina kaavoituksessa.*

Tukesin sivuilta löytyy lisätietoa aurinkosähköjär-
jestelmistä ja turvallisuudesta, vedyn käsittelyn
ja varastoinnin turvallisuudesta sekä tuotantolai-
toksen sijoittamisesta.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Fingrid Oyj 19.4.2024

Edellisen lausuntomme jälkeen on valmistunut Fingrid Oyj:n Lahdesjärvi-Melo -voimajohtohankkeen ympäristöselvitys (www.fingrid.fi/kantaverkko/rakentaminen/hankkeet/lahdesjarvi-melo/). Hanke käsittää Fingridin 23 kilometriä pitkän 110 kilovoltin voimajohtoon uusimisen Tampereen Lahdesjärveltä Pirkkalan kautta Nokian Meloon kulkevalla osalla. Hankkeen yhteydessä uusitaan Multisillan ja Lahdesjärven väliltä noin 3 kilometriä pitkä voimajohto-osuus yhden tai kahden virtapiirin 110 kilovoltin voimajohtolla (osuus A-B). Toteutus on riippuvainen alueverkon sähkönsiirron kehityksestä ja valittavasta tekniikasta. Kaavanlaatija voi harkita, että onko kaavamerkintöjä syytä päivittää hankkeen etenemisen vuoksi tässä vaiheessa.

Vastine

Merkitään tiedoksi. Yleiskaavamerkintöjä ei ole tarpeen päivittää tässä vaiheessa.

Maankäytön suunnittelussa tulee turvata uusien voimajohtojen toteutusmahdollisuudet. Erityisesti Kangasalan suunnan sähköntarpeessa on tunnistettu merkittävää kasvua tulevaisuudessa, joten voimajohtoihin kohdistuu kehitystarpeita ja mahdollisesti tarvetta toteuttaa kokonaan uusia voimajohtoja. Kehittyvän maankäytön alueella voimajohtojen ja Kangasalan sähköaseman läheisyyteen rakentaminen vaatii yhteensovittamista ja yhteistyötä sähköverkon toimijoiden kesken (ml. Fingrid ja Elenia).

Fingridillä ei ole muuta päivitettävää yleiskaavayhdistelmän kantaverkon voimajohtoja ja sähköasemia koskeviin tietoihin. Strategisen tason yleiskaavan muuhun sisältöön ei ole tarvetta ottaa kantaa tässä tapauksessa. Energiahuollon toimintojen sovittaminen yhteen muun maankäytön kanssa on luontevaa tehdä tarkemmassa suunnittelussa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Pirkanmaan hyvinvointialue 21.4.2024

Kulttuuriperintö

Vaiheyleiskaavaehdotuksessa on kartalla 3 kohdemerkintä ”Kantasairaala, voimalaitos ja asuinrakennukset M12”. A ja B rakennuksen nykyiset suojelupäätökset on tehty ilman, että tietoja rakennuksen käyttökelpoisuudesta ja teknisestä kunnosta huomioitiin asemakaavan valmistelussa”. Kohdemerkintä M12 pitää poistaa koko alueelta. Pirkanmaan hyvinvointialueen yliopistolaisen keskussairaalan sairaalatontti tulee palvella vain erikoissairaanhoidtoa ja sen kehittämistarpeita. Suojelua alueella ei missään tapauksessa saa lisätä. Kohdemerkintä tulee muuttaa, ”Yliopistollinen sairaala, kampusalue”.

Vastine

TAYS:n alueelle osoitettu merkintä rakennetusta kulttuuriympäristöstä pohjautuu maakuntakaavaan eikä merkintää voi yleiskaavassa sivuuttaa. Alueelle laadittavissa asemakaavoissa arvioidaan alueen suojelutarve tai sen poistuminen.

Kaupunkivihreän kehittämisalue

Vaiheyleiskaavaehdotukseen on lisätty uutena merkintänä Kaupunkivihreän kehittämisalue.

Vaatusu viheralueiden lisäämiseen ei voi koske sairaarakampuksen nykyistä ja suunniteltua uudisrakentamisen ydinaluetta, koska se rajoittaa kohtuuttomasti tontin käyttöä sen pääkäyttötarkoitukseen. Tavoite lisätä vettä läpäisevän maanpinnan määrää nykytilanteeseen verrattuna, on kohtuuton vaatimus ja ristiriidassa tontin pääkäyttötarkoitukseen nähden. Nykyistä tonttia on kehitetty pitkäjärteisesti voimassa olevan asemakaavan hule-9 vaatimusten mukaisesti. Vuodesta 2015 asti, sairaala-alueen uudisrakennusten hulevedet on valmisteltu liitettäväksi viivästettynä hulevesiverkostoon ja tulvavesipumppaamoon, josta vedet johdetaan hallitusti pois alueelta. Tontilla on paljon maanalaisia kriittisiä infrarakenteita, maanalaisia tunneleita ja tekniikkaa ja ne eivät salli riskiä imeyttää vettä maaperään. Suunnitteilla on esimerkiksi maanalainen hiukkaskiihdytin lääketuotantoa varten. Hulevedet tulee johtaa pois alueelta mahdollisimman tehokkaasti pääosin pumppaamalla ne alueelle tehdyn hulevesipumppaamon kautta tontin ulkopuolelle. Kaupunkivihreän kehittämisalue -merkintä pitää poistaa Tampereen yliopistollisen

sairaalan tontilta. Merkintä aiheuttaa rajoitteita toiminnan kehittämistarpeille ja merkittävän riskin kriittiselle infralle. Toimija tiedostaa viherympäristön merkityksen alueella ja pyrkii toteuttamaan viherympäristöjä hankkeiden sallimissa puitteissa. Esimerkkinä tästä pääsisääntöjännin ratkaisut ja aikuispsykiatrian hanke.

Vastine

Kaupunkivihreän kehittämisalue on esitetty uutena merkintänä ja määräyksenä yleiskaavaluonnoksessa keväällä 2023. Yleiskaavaehdotukseen kaupunkivihreän kehittämisalueiden määräykseen on lisätty lause: "Tampereen yliopistollisen keskussairaalan alueella ratkaisut tulee toteuttaa pääkäyttötarkoituksen edellyttämällä reunaehdoilla".

Ehdotus uudeksi aluemerkinnäksi vaiheyleiskaavan merkinnäksi. *Yliopistollinen sairaala, kampusalue.* Yliopistollisen sairaalan kampusalue on Pirkanmaan vaativan erikoissairaanhoidon, Tampereen yliopiston lääketieteen tiedekunnan, lääketieteen tutkimuksen ja niihin liittyvän yritystoiminnan tärkein keskittymä. Kampusalue on hyvinvointialueen väestön terveyden, turvallisuuden ja huoltovarmuuden kulmakivi, joka tarjoaa välitöntä erikoissairaanhoidoa 540 000 ja Pirkanmaan asuk-

kaalle. Alueella vastataan lisäksi noin miljoonan asukkaan erityisvastuualueen (ERVA) yliopistosairaalaratasoisesta erikoissairaanhoidosta, jota keskussairaaloissa ei pystytä tuottamaan. Nykyisellään alue on kansainvälisesti arvostettu lääketieteellisen tutkimuksen vaativan erikoissairaanhoidon keskittymä, joka on tulosta Tampereen yliopiston ja Tampereen yliopistollisen sairaalan pitkäjänteisestä työstä Pirkanmaan parhaaksi.

Terveystieteiden tutkimuskeskus (Terveystieteiden tutkimuskeskus) on ollut keskeinen toimija terveydenhuollon häiriötön toiminta edellyttää useiden tukitoimintojen toimintakykyä ja monimuotoista infrastruktuuria, jota turvataan yhteistyössä muiden huoltovarmuussektorien kanssa. Terveystieteidenhuollossa on erityisesti turvattava sairaaloiden ensihoidon ja päivystys-, leikkaus- ja teho-osastojen, diagnostiikan, laboratoriotutkimusten ja kuvantamisen toiminnot. Alueen suunnittelu on tehtävä ihmisten hengen ja terveyden näkökulmasta ja varmistettava, että huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet mahdollistetaan, ja ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä. Asemakaavan pitää mahdollistaa tehokas sairaalarakentaminen, jossa toimintojen sijainnit sekä lyhyet ja nopeat siirtymät voidaan huomioida.

Vaiheyleiskaavan osa-alueiden kehittämisperiaatteita pitäisi tarkistaa niin, että sairaala-alue merkitään aluemarkintana yhdeksi kehitettävistä osa-alueista yllä esitetyllä yleismääräyksellä. Vaihdoetoisesti vaiheyleiskaavan kartan 1 yhdyskuntarakenne tarkastelua pitäisi laajentaa kattamaan myös yllä käsiteltyjä kysymyksiä ja sairaala-alueen kehittämistä ohjata yllä esitetyllä merkinnällä.

Vastine

Alue merkitään uudella kohdemarkinnalla "Tampereen yliopistollinen keskussairaala", jonka kaavamääräys on: "Sairaalakokonaisuutta kehitetään ja rakennetaan terveydenhuollon palveluille."

Raitiotie Oy 18.4.2024

Raitiotie -kaavamääräyksissä todetaan, että erityistä huomiota tulee kiinnittää pysäkkien ja niiden ympäristön jalankulkuyhteyksien sujuvuuteen, esteettömyyteen ja viihtyisyyteen. Tässä yhteydessä myös pyöräilyn yhteydet ja sujuvuus pysäkillä voisi mainita.

Vastine

Raitiotien ja ohjeellisen raitiotien kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ei ole päivitetty vireillä olevassa vaiheyleiskaavassa. Merkitään asia tiedoksi seuraava liikennejärjestelmän yleiskaavallista päivityskierrosta varten.

Asemakeskuksen kaavamerkintään liittyen tilannekatsauksena mainittakoon, että hanke etenee ja tämänhetkisen tiedon mukaan uusi raitiovaunupysäkki asematunnelissa avataan liikenteelle 2030-luvun alussa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Härmälänrannan kohdalla olevan vaihtopysäkin merkin voisi kaavakartalta poistaa. Raitiotie- ja bussiliikenteen yhteistä vaihtoterminaalia suunnitellaan Pirkkala-Linnainmaa -allianssissa Partolan alueelle.

nitellaan Pirkkala-Linnainmaa -allianssissa Partolan alueelle.

Vastine

Vaihtoterminaalin kaavamääräyksen kuvauksessa todetaan, että seudullista joukkoliikennejärjestelmää palveleva terminaali voidaan Härmälän osalta toteuttaa Pirkkalaan Partolan puolelle. Merkintää ei poisteta.

Kaavaselostuksen sivulla 90 on kuvattu raitiotie-kaavamerkinnän taustaa ja raitiotien kehittämishankkeen etenemistä. Tekstiä on hyvä päivittää. Pirkkala-Linnainmaa -ratahaaran hankesuunnitelma on hyväksytty Tampereen ja Pirkkalan valtuustoissa 24.4.2023. Ratahaaralla on parhaillaan käynnissä toteutussuunnittelu, allianssin kehitysvaihe. Valtuustot asettivat huhtikuussa 2023 tavoitteeksi, että Pirkkala-Linnainmaa -raitiotiestä tulisi olla suunnitteluvalmiuden osalta mahdollista päättää rakentamisesta loka-kuussa 2024.

Vastine

Lisätään raitiotien kaavamääräyksen kuvaukseen: "Pirkkala-Linnainmaa-ratahaaran hankesuunnitelma on hyväksytty Tampereen ja Pirkkalan valtuustoissa 24.4.2023."

Yleiskaavayhdistelmäkartalla raitiotien ratahaara Hiedanrannasta Lielahden läpi Ylöjärven kunta-rajalle on esitetty osin keltaisella raitiotien kaavamerkinnällä ja osin valkopohjaisella raitiotien ohjeellisella kaavamerkinnällä. Koko Lielahti-Ylöjärvi -raitiotien ratahaarasta on laadittu tarkentava yleissuunnitelma, joka on hyväksytty helmikuussa 2023 Tampereen kaupunginhallituksessa ja Ylöjärven kaupunginvaltuustossa. Suosittelemme, että koko Lielahden osuus olisi esitetty keltaisella raitiotien kaavamerkinnällä.

Vastine

Raitiotien ja ohjeellisen raitiotien kaavamerkintöjä ei ole päivitetty vireillä olevassa vaiheyleiskaavassa. Merkitään asia tiedoksi seuraavaa liikennejärjestelmän yleiskaavallista päivityskierrosta varten.

Kaavaselostuksessa sivulla 58 kohdassa Kaleva-Hakametsä sanamuotoa ”raitiotien tulo alueella vahvistaa” voisi tarkentaa niin, että alueella on jo raitiotie, jota on liikennöity elokuusta 2021 lähtien. Selostuksessa sivulla 62 vaihtotermiinaali -kohdassa lukee seuraavaa: ”Taysin alueelle tulee väliaikainen vaihtotermiinaali raitiotien rakentamisen ensimmäisen vaiheen jälkeen” Tämä Kaupin kampuksen vaihtotermiinaali on ollut toiminnassa elokuusta 2021 alkaen. Sama lause toistuu selostuksen sivulla 64.

Vastine

Päivitetään täydentyvä keskusta (c-1) kaavamääräyksen kuvaukseen: ”Alueella on vireillä lukuisia asumisen ja kaupan palveluiden hankkeita, joita alueen raitiotie vahvistaa ja tukee.”

Jätetään vaihtotermiinaalin kaavamääräyksen kuvauksesta Taysin alueen väliaikaiseen vaihtotermiinaaliin viittaava lause pois.

Esitimme aiemmassa lausunnossamme Tampereen raitiotien seudullisen laajenemisen mahdollisen aikataulun. Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimus ja uusi yhtiöjärjestys on hyväksytty Tampereen kaupunginhallituksen konsernijaostossa sekä Pirkkalan ja Ylöjärven valtuustoissa ja Kangasalan kaupunginhallituksessa maaliskuussa 2023. Osakassopimuksen liitteenä on Tampereen raitiotien uusien ratahaarojen kehittämis aikataulu, joka perustuu raitiotien seudullisessa yleissuunnitelmassa (2021) arvioituun ratahaarojen rakentamisjärjestykseen ja rakentamisen ajoittumiseen.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

Ehdotusvaiheen asukastilaisuudet

Vaiheyleiskaavaehdotusta esiteltiin nähtävillä olon aikana yhteensä neljässä asukastilaisuudessa, jotka pidettiin kaavan osa-alueita käsittelevien sijaintien mukaisesti. Tilaisuuksien tarkoituksena oli saada asukkaita mukaan kaavatyöhön ja kuulla heiltä näkemyksiä ja palautetta osa-alueita koskeviin suunnitelmaratkaisuihin. Vaiheyleiskaavan luonnosvaiheen palautteessa toivottiin asukastilaisuuksiin etäosallistumismahdollisuutta. Ehdotusvaiheessa asukastilaisuudet järjestettiin hybriditilaisuuksina, joissa asukkaille tarjottiin mahdollisuus osallistua paikan päällä tai etäyhteydellä Microsoft Teamsin kautta. Tilaisuuksista tiedotettiin kaupungin verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa, tapahtumakalenterissa ja mainospaikoilla sekä Aamulehdessä 21.3.2024 ja Tamperelaisessa 27.3.2024.

Asukastilaisuuksien ajat ja paikat:

- Tesoman asemanseutu: 2.4.2024, klo 17:30–19:30, Tesoman hyvinvointikeskus, monitoimitila Lysti
- Tampereen keskusta: 4.4.2024, klo 17:30–19:30, Tampereen linja-autoasema, esittelytila Siluetti
- Lielahden kirjasto: 10.4.2024, klo 17:30–19:30, Lielahden kirjasto, monitoimitila Tuike
- Alasjärven itäpuoli: 11.4.2024, klo 17:30–19:30, Koilliskeskuksen kirjasto, monitoimitila Kivi

Asukastilaisuuksien sisältö

Asukastilaisuuksissa oli varattu tunti kaavaehdotuksen esittelylle ja tunti yhteiselle keskustelulle. Kaavaehdotuksesta esiteltiin koko kaava-aluetta koskevat pääteemat, joita olivat ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut. Lisäksi esiteltiin osa-aluekohtaiset kehittämisperiaatteet, jotka liittyivät muun muassa kävelyn ja pyöräilyn reitteihin, ekologisiin ja virkistysyhteyksiin, virkistys- ja liikuntapalveluiden kehittämiseen sekä kaupan suuryksiköiden ohjaamiseen. Pääteemoista ja kehittämisperiaatteista esiteltiin myös luonnosvaiheessa saatujen mielipiteiden, lausuntojen ja muun palautteen yhteenvedot.

Tilaisuuksissa käytiin myös läpi kaavatyön aikana Keskustan strategiseen osayleiskaavaan, kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen, joukkoliikenteen laatuikätyviin ja kaupan ohjaamisen määräyksiin tehtävät päivitykset sekä yhdyskuntalautakunnan 19.3.2024 kaavaehdotuksesta hyväksymät päätöspönnöt. Päätöspönnöt koskevat Tampereen yliopistollisen keskussairaalan aluetta ja Eteläpuiston alueiden määräyksiä, ja ne tullaan sisällyttämään lopulliseen hyväksyttävään kaavaehdotukseen.

Asukastilaisuuksiin osallistui yhteensä 103 henkilöä, joista 89 paikan päällä ja 14 etäyhteyksin. Eniten osallistujia keräsivät Tesoman (35) ja Alasjärven (32) tilaisuudet. Osallistujat kannattivat kaavaehdotuksen sisältämistä määräyksistä erityisesti kaupunkipuiden turvaamista ja viher- ja virkistysalueiden säilyttämistä. Lisähuomiota he toivoivat kiinnitettävän muun muassa hulevesien aiheuttamiin ympäristökuormituksiin sekä viher- ja virkistysalueiden saavutettavuuteen. Kaavaluonnosvaiheessa paljon kritiikkiä saaneen Alasjärven matkailualuevarauksen poistuminen kaavaehdotuksesta sai alueen asukkailta runsaasti kiitosta.

Nostoja asukastilaisuuksissa annetusta palautteesta:

- Kaupunkipuita tulee suojella nykyistä vahvemmin
- Viher- ja virkistysalueet tulee säilyttää ja niiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta parantaa eri kulkumuodoilla
- Tesomajärven, Tohloppiin, Ryydynlahteen ja Alasjärven valuvien hulevesien ympäristökuormituksen torjuntaan tulee osoittaa vahvempia toimenpiteitä
- Keskustan strategisen osayleiskaavan korkean rakentamisen vyöhykerajat ovat vaikeaselkoisia

- Kulttuuriympäristön pistemäiset merkinnät kaavaehdotuksessa ovat epähavainnollisia ja harhaanjohtavia
- Alasjärven matkailupalvelujen aluevarausten poistuminen kaavaehdotuksesta oli toivottu muutos
- Kaupungin kaavatyöskentely ja asukasvuorovaikutus on parantunut merkittävästi viime vuosikymmenten aikana.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Kaupunkisuunnittelussa joudutaan varautumaan ilmastonmuutoksen seurauksena yleistyiin sään ääri-ilmiöihin, kuten helleaaltoihin ja rankkasateisiin. Sopeutumista edistetään turvaamalla vaiheleiskaavassa vesistöjen, viheralueiden ja puiden muodostama kokonaisuus. Tämä siniviherrakenne helpottaa kaupungin sopeutumista ilmastonmuutoksen tuomiin muutoksiin.

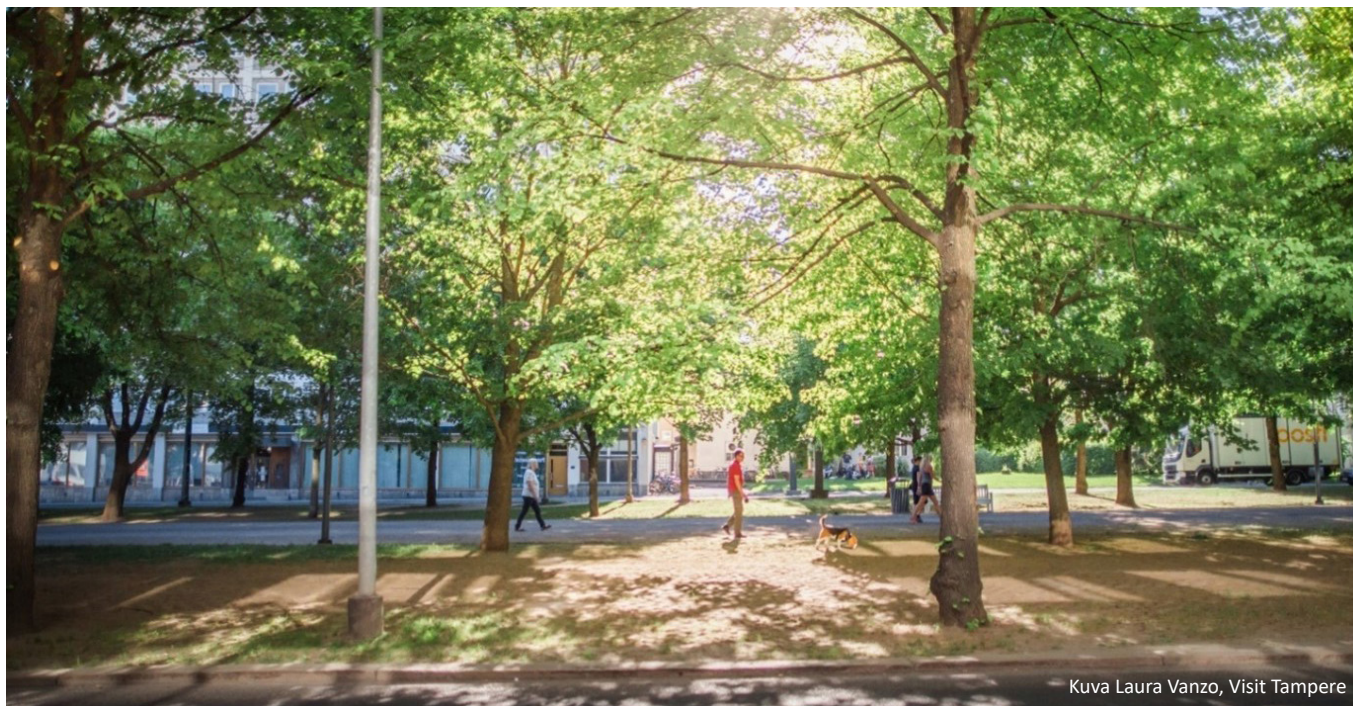
- Siniviherrakenteen turvaaminen kantakaupungin alueella auttaa torjumaan sään ääri-ilmiöitä, parantamaan luonnon monimuotoisuutta ja pienilmaston laatua sekä hallitsemaan hulevesiä luonnonmukaisesti.
- Olemassa olevia puita on pyrittävä säilyttämään ja lisäämään. Jokaisella tontilla tulee olla maanvaraisia puita, ja hulevesien hallinta tulee toteuttaa luonnonmukaisilla menetelmillä (ehdotusvaiheen

jälkeen maavaraisia puita koskeva osa yleismääräyksestä on poistunut kaavasta). Kaavassa pysyy uutena veloitteena olemassa olevien puiden lähtökohtainen säilyttäminen ja pyrkimys puiden lisäämisestä. Tämä on iso edistys kaupunkipuiden huomioonottamisessa kaupunkirakenteessa.

- Uusia kaupunkivihreän kehittämisalueita on tunnistettu 13, joilla lisätään puuston latvuspeitteisyyttä ja kerroksellista kasvillisuutta sekä pyritään lisäämään läpäisevää viherpeitteistä maanpintaa.
- Tesoman asemaseudulla ja Lielähti-Hiedanrannassa kehitetään alueita useamman tontin koko-

naisuuksina huomioiden katu- ja puistoalueet sekä viheryhteydet.

- Keskustassa ja Lielähti-Hiedanrannassa asukaspysäköinti osoitetaan pääosin keskitettyihin pysäköintilaitoksiin, mahdollistetaan maavaraisen kasvillisuuden istuttaminen sekä monimuotoisuuden lisääminen. Asukaspysäköinti keskitetään pysäköintilaitoksiin.
- Keskustassa veden ja ranta-alueiden saavutettavuutta ja virkistyskäyttöä parannetaan, jotta niiden viilentymismahdollisuudet paranevat.

Kuva Laura Vanzo, Visit Tampere

Kaupunkipuut ovat keskeinen ja kustannustehokas keino sään ääri-ilmiöiltä suojautumiseen kaupunkiympäristössä.

Seuraavaan on koottu asukastilaisuuk- sissa saatuja palautteita ilmastonmuu- tokseen sopeutumisen teemasta:

Tesoman asemanseudun asukastilaisuus

- Kaupunkipuita tulee lisätä ja suojata. Nykyisin niitä kaadetaan liian usein ja helposti, kun uutta rakennetaan.
- Entisen koulun alueelle rakennettavien talojen työmailta uhkaa valua hulevesiä Tesomajärveen. Niille toivotaan vahvempia toimenpiteitä, jotta järven tila ei heikkene.

Keskustan asukastilaisuus

- Puiden suojelu on hyvä asia, mutta ristiriidassa keskustan kaupunkirakenteen voimakkaan tiivistämisen ja pihakansien rakentamisen kanssa. Puita kaadetaan niiden tieltä, eivätkä puut voi kasvaa pihakansien päällä, joiden pinnalla on vain ohut maakerros.

Lielähti-Hiedanrannan asukastilaisuus

- Puiden arvoa tulee nostaa. Papusenkadulta kaadettiin puita viime kesänä, vaikka ne sijaitsivat kaupungin maalla. Niistä tulisi antaa kunnon vahingonkorvausvaatimukset.

Alasjärven itäpuolen asukastilaisuus

- Alasjärveä ympäröivät kuusikot ovat herkkiä, ja niissä esiintyy jo kirjanpainajatoukkia. On iso vaara, että niitä joudutaan kaatamaan sairastuneina ja kuivuneina, jolloin alueen maisemakin muuttuu merkittävästi.
- Niihaman ratsastuskeskukselta on huomattu valuvan hulevesiä kahta ojauomaa pitkin Alasjärveen kuten myös toiselta ratsastuspaikalta Toritunjärveen.
- Myös loma-asuntojen, tulevan raitiotien sekä golf-kentälle sijoittuvan uuden asuinalueen rakentaminen aiheuttavat hulevesiuhkaa Alasjärvelle.

Kaavasuunnittelijoiden huomioita annettuihin palautteisiin:

Yleiskaavatyössä on tunnistettu tarve ohjata maankäytön suunnittelussa olemassa olevan puuston säilyttämistä. On tärkeää varmistaa koko suunnitelu- ja toteutusketjun osalta yhtenevät tavoitteet ja pyrkimykset. Puiden huomioiminen on tavoitteena sisällyttää myös vireillä olevaan rakennusjärjestyksen uudistamiseen. Kaupunkipuille on myös määritetty rahallinen arvo, jota käytetään, jos niille aiheutetaan vahinkoa tai jos rakennusyhtiö haluaa siirtää ne työmaan tieltä. Tätä arvoa pyritään nostamaan.

On myös tunnistettu, että kaupunkirakenteen tiivistäminen ja pihakannet heikentävät maavaraisten

puiden turvaamista ja lisäämistä. Vaiheyleiskaavalla tavoitellaan tähän kehitykseen jarrua, vaikka se on haastavaa. Tavoitetta kuitenkin edistetään ja se lähtee realisoitumaan kaavan tullessa voimaan. Nykyisiltä kansilta ei kuitenkaan tulla vaatimaan perusrakenteen muuttamista. Yleiskaavan ehdotusvaiheessa yleismääräyksen mukaan, jos tontilla on maavaraisuutta, lähtökohtana on säilyttää vähintään kaksi puuta (ehdotusvaiheen jälkeen maavaraisia puita koskeva osa yleismääräyksestä on poistunut kaavasta). Kaavassa pysyy uutena veloitteena olemassa olevien puiden lähtökohtainen säilyttäminen ja pyrkimys puiden lisäämisestä. Tämä on iso edistys kaupunkipuiden huomioonottamisessa kaupunkirakenteessa.

Hulevesiasiat selvitetään aina asemakaavoja laadittaessa. Rakentamisen aikana irtoaa pintamaata, joka voi hulevesien mukana päätyä vesistöön. Tämä on kaavoituksessa hyvin tunnistettu ja etenkin ranta-alueilla se huomioidaan suunnittelussa. Yleiskaavan kartassa 4 edellytetään rakentamisen aikaista hulevesien hallintaa. Kaupungin viheralueet ja hulevedet -yksikkö tekee myös töitä asian puolesta.

Uimarantoja koskevassa selvityksessä Alasjärven osalta on todettu, että ratsastuskeskuksella ei ole vaikutusta Alasjärven uimarannan veden mikrobiologiseen laatuun. Myöskään Toritunjärvellä ei ole havaittu merkittäviä haittoja. Kaupungin ympäristönsuojelu ja ympäristönterveys seuraa veden

laatua. Tavoitteena on, että rakentamiseen liittyvät hulevesiasiat ratkaistaan kattavammin alueen asemakaavoituksen yhteydessä. Silloin mietitään myös kunnallistekniikkaa. Ruotulan golf-kentälle tulevan asuinalueen ja Alasjärven väliin on suunniteltu niin sanottua sadepuutarhaa, johon hulevedet kerätään.

Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut

Vaiheyleiskaavan toinen pääteema, viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut, keskittyy siniviherrakenteen vahvistamiseen. Laadukas ja monimuotoinen siniviherrakenne mahdollistaa terveelliset ja viihtyisät elinolot. Kaavaehdotukseen sisältyvä yleismääräys turvaa vihervestoston jatkuvuuden, saavutettavuuden ja toimivuuden. Samalla se ohjaa luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden kehittämistä sekä viher- ja virkistysalueiden saavutettavuutta kävellen, pyörällä ja julkisella liikenteellä.

Yleiskaavalla varmistetaan keskuspuistoverkoston ja viherympäristön kestävyys säilyminen. Kanta-kaupungin ekologista verkostoa ja virkistysyhteyksiä on täydennetty, erityisesti keskustan alueella. Vaiheyleiskaavan tavoitteena on myös edistää kaupunkihiljaisten virkistys- tai luonnonsuojelualueiden saavutettavuutta. Lisättyjä kaupunkihiljaisia alueita ovat Linnainmaa-Leinola sekä Haukiluomanpuisto.

Merkittävien uomien verkostoa on kaavaehdotuksessa täydennetty uusilla yhteyksillä ja aiempien sijainteja on tarkennettu pienvesiselvityksen, hulevesiohjelmityön ja kaupungin asiantuntijatyön pohjalta. Uomat pyritään säilyttämään avoimina ja palauttamaan putkitetut osuudet avoimiksi. Lisäksi pyritään säilyttämään ja kehittämään uomien ympäristöjä latvuspeitteiltään yhtenäisinä.

Uutena merkintänä kaavaan on lisätty kahdeksan ohjeellista rantojen luontovirkistyspalvelujen keskittymää, joka perustuu rantojen virkistyspalveluselvitykseen.

Selvityksessä muodostettiin kokonaiskuva kantakaupungin ranta-alueiden nykytilasta ja tunnistettiin niiden virkistyskäytön kehittämispotentialia sekä reunaehtoja.

Myös uimarantojen ja satamien kaavamerkintöjä ja kehittämistavoitteita on tarkistettu. Uusia ja kehitettävissä satamakohteita on seitsemän. Pyykin Rosendahlin ja Hatanpään arboretumin kohteissa tutkitaan mahdollisuuksia lähilaivalikenteen laiturin kehittämiseksi.

Kuva Laura Vanzo, Visit Tampere

Monimuotoinen ja laadukas siniviherrakenne mahdollistaa asukkailla virkistysmahdollisuuksien lisäksi viihtyisän elinympäristön ja terveelliset elinolot.

Seuraavaan on koottu asukastilaisuuk- sissa saatuja palautteita viherympäris- tön ja vapaa-ajan palvelujen teemasta:

Tesoman asemanseudun asukastilaisuus

- Puut ovat tärkeitä viihtyisyyden kannalta, mutta käytännössä niitä ei säilytetä. Pikku-Tohlopin ympärille luvattiin jättää metsikköä, mutta sekin kaadettiin. Samoin Tesoman kirkon parkkipaikan satavuotiset männyt kaadettiin.
- Tohlopin suolla kulkeva polku on asukkaille tärkeä virkistyskohde. Sen puusilta ei vain ole täysin saavutettava esimerkiksi rollaattorin kanssa.
- Uimahallin läheisen pienkerrostaloalueen paikalla ollut iso viitasammakopopulaatio tuhoutui, kun asiaa ei selvitetty aluetta rakennettaessa.

Keskustan asukastilaisuus

- Kaavaehdotuksen perusajattelu kaupunkiluonnon ja -puistojen turvaamisesta on hyvää.
- Härmälänoja ei hahmottunut uomakartalta.
- Pyynikin Rosendahlin ranta on haurasta ja haavoittuvaa harjun helma-aluetta sekä suositettu kävelyreitti. Laivalaiturille tulisi etsiä toinen kohta.

Lielähti-Hiedanrannan asukastilaisuus

- Ryydynoja toivotaan avattavan uomaksi. Vesi laskee siinä nykyisin savivellinä Ryydynlahteen, joka rehevöityy aina kesäisin.
- Kantatie 65:n perusparannus kasvattaa estevaikutusta jalankulkijoille ja pyöräilijöille Epilän suuntaan. Myös rautatien varteen tarvittaisiin jalankulun ja pyöräilyn yhteys, jotta Nokian moottoritien yli pääsisi kuin baanaverkostoa pitkin.
- Hyviä vierasvenesatamia tarvitaan Tampereelle lisää, kuten Ruovedellä ja Virroilla. Sellainen sopisi vaikka Hiedanrantaan.

Alasjärven itäpuolen asukastilaisuus

- Niihaman virkistysalueiden saavutettavuutta tulisi parantaa etenkin kävelemällä, pyöräilemällä ja joukkoliikenteellä. Uudelta raitiotieltä tulisi olla selkeät opasteet ja merkinnät virkistysreiteille, jotta myös luontomatkailijat löytävät ne helpommin.
- Ihmiset tulevat myös tulevaisuudessa autoilemaan alueille, joten heille tulisi olla riittävästi pysäköintipaikkoja. Etenkin ratsastustapahtumien aikaan nykyinen paikoitus ei riitä.
- Toritunkadulta valtatie 9:n ali Niihamaan kulkevalle virkistysreitille toivotaan perusparannusta.

Kaavasuunnittelijoiden huomioita annettuihin palautteisiin:

Nykyinen matala kynnys puiden kaatamiseen on tunnistettu. Vaiheyleiskaavalla puita pyritään suojelemaan vahvemmin sekä ilmastomuutokseen sopeutumisen että elinympäristöjen viihtyisyyden pohjalta.

Kaupungin tiedossa tai laji.fi -palveluissa ei ole havaintoja viitasammakosta Tesoman uimahallin ympäristöstä yli kilometrin säteellä.

Härmälänoja on merkitty uomakartalla. Uoma kulkee Pirkkalan ja Tampereen rajalla ja erottuu sen vuoksi kartalla hieman heikosti. Härmälänojan sijaintia tarkennettiin, ja uomassa on tunnistettu eroosiovaurioita suuren hulevesimäärän vuoksi. Oja on myös huomioitu valuma-aluekohtaisessa määräyksessä, jotta hulevesisuunnittelua tehdään niin, etteivät sen virtaamat lisäänty. Ryydynojan avaaminen kokonaisuudessaan on haastavaa alueen pinnanmuotojen takia.

Lähilaivaliikenteen laitureille on tunnistettu tarve ja nyt tutkitaan, voisivatko ne toimia Rosendahlassa ja Hatanpäällä. Rosendahlassa ei kuitenkaan ole kyse vanhan uimalaitoksen kohdasta, joka on kulttuurisesti arvokas.

Kaupungilla on oma retkeilyn kehittämisohjelma, jonka mukaisesti toteutetaan muun muassa virkistysalueiden reitistöjä. Muun muassa reitien opastusta kehitetään, mikä parantaa niiden saavutettavuutta. Vertaissuunnittelu-hankkeessa on jo tunnistettu porttikohtia, joista alueelle tullaan sisään. Tietoa on myös välitetty raitiotien suunnittelijoille.

Kaavan yleismääräyksen mukaan Alasjärven alueen pysäköintitarve tulee ratkaista kokonaisuutena, joten myös autoilijat tullaan huomioimaan alueen kehittämisessä.

Toritunkadun alikulku on tunnistettu Niihaman virkistysalueen itäisenä porttikohtana ja huomioitu kehitettävänä virkistysyhteytenä. Kehittämistä katsotaan tarkemmin asemakaavavaiheessa, mutta viemme viestiä eteenpäin, jos asialle voitaisiin jo tehdä jotakin.

Osa-alueiden asukastilaisuudet

Tesoman asemanseutu

Asukastilaisuus 2.4.2024 klo 17:30–19:30.

Paikka: Monitoimitila Lysti, Tesoman hyvinvointikeskus

Osallistujat: 31 läsnäosallistujaa ja 4 etäosallistujaa

AIHE: Vaiheyleiskaavaehdotuksen kokonaisuuden esittely sekä Tesoman asemanseudun osa-alueen tarkemmat kehittämisperusteet

ALUE: Osa-alue keskittyy rautatien ja lähijunaseisakkeen ympärille Tesoman valtatie, Tesomankadun, Kalkunvuorenkadun sekä Teerivuoren- ja Killerinpuiston rajaamalle alueelle. Alue on varsin puistoimaista, jossa rautatien pohjoispuolella sijaitsee pien- ja kerrostaloasutusta ja eteläpuolella teollisuus- ja varastorakennuksia.

NOSTOJA: Vaiheyleiskaavan tavoitteena on kehittää Tesoman asemanseudusta toimiva ja kestävä kokonaisuus ja elinympäristö. Sen keskeisiä kehit-

tämistarpeita ovat kävelyn ja pyöräilyn sekä viher- ja virkistysyhteyksien kehittäminen. Alueen asemakaavoja tulee laatia useamman tontin kokonaisuuksissa niin, että yhteyksien tarkemmat sijainnit ratkaistaan osana alueen kehittämistä. Kaikki alueen nykyiset asemakaavoitetut virkistysalueet säilyvät. Teerivuorenkadun varren muuttuessa asuinalueeksi katu uudistetaan viherkaduksi. Sieltä osoitetaan myös uusi virkistysyhteys rautatien ali pohjoiseen. Myös rautatien pohjoispuolelle on lisätty jalankulun ja pyöräilyn yhteystarve kohti Ristimäkeä.

Vaiheyleiskaavaehdotuksen kartta Tesoman asemanseudun osa-alueesta.

Asukastilaisuuden keskustelun 3 pääteemaa

1. Alueella kasvaa vanhoja puita, joista osa on kaadettu rakentamisen tieltä. Asukkaat kokevat, että kaupungin lupauksista huolimatta puustoa kaadetaan matalalla kynnyksellä.

2. Teerivuorenkadun viherkadun uskotaan riittävän luonnosvaiheessa esitetyn kahden väylän sijaan. Alueen meluntorjunnan ratkaisuihin sekä liikuntahallin tulevaisuuteen toivotaan kiinnitettävän huomiota.

3. Virkistysalueet ovat urbaanin kaupungin asukaille merkittäviä. Keskustelussa todettiin, että pienetkin virkistytymismahdollisuudet voivat olla tärkeitä, kuten Tohlopinsuon polku sekä kaupunkitaide. Kestävää ja miellyttävää kaupunkitaidetta haluttaisiin alueelle lisää. Samoin virkistysalueiden saavutettavuuteen toivotaan kiinnitettävän enemmän huomiota.

Tiivistelmä suunnittelijoiden puheenvuoroista

Vaiheyleiskaavan keskeisenä pyrkimyksenä on suojata ja turvata sekä kaupunkipuita että olemassa olevia viher- ja virkistysalueita, joita tarvitaan ekologisina ympäristöinä rakennetun ympäristön rinnalle. Tampereen kokoisessa kaupungissa haas-

teena on tavoitteiden kulku suunnittelutasoilta eteenpäin toteutukseen saakka. Asiaa pyritään kuitenkin huomioimaan muun muassa käynnissä olevassa rakennusjärjestyksen uudistamisessa.

Teerivuorenkadun liikuntahallin merkitys alueelle on tunnistettu, ja kaupungin tavoitteena on, että tulevaisuudessakin alueella on jonkinlainen liikuntahalli toiminnassa. Meluntorjunnan ratkaisuihin ja

liikuntahallin sijaintiin ei ole mahdollista ottaa kantaa vielä vaiheyleiskaavassa vaan myöhemmässä asemakaavasuunnittelussa.

Kaupunkitaide ei ole osa yleiskaavasuunnittelua, vaan sitä ohjaa kaupungin arkkitehtuuriohjelma. Siinä taidetta halutaan tuoda alueille paikallisista lähtökohdista käsin. Viemme kuitenkin nämä toiveet eteenpäin aihetta edistävälle tahoille.

Yleiskaavapäällikkö Pia Hastio toivotti osallistujat tervetulleiksi Tesoman asukastilaisuuteen.

Kuva Sitowise Oy

Keskusta

Asukastilaisuus 4.4.2024, klo 17:30–19:30

Paikka: Esittelytila Siluetti, linja-autoasema

Osallistujat: 14 läsnäosallistujaa ja 4 etäosallistujaa

AIHE: Vaiheyleiskaavaehdotuksen kokonaisuuden esittely sekä keskustan osa-alueen tarkemmat kehittämisperiaatteet

ALUE: Keskustan osa-alue kattaa Tampereen ydin-keskustan rajautuen idässä Kalevan puistotiehen, pohjoisessa Näsijärveen, lännessä Pyynikinharjuun ja etelässä Pyhäjärveen. Alue on kaupungin elinkeinoelämän, työpaikkojen, kaupan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden tärkein keskittymä.

NOSTOJA: Alueen keskeisimmät kehitystarpeet liittyvät keskustan elinvoiman vahvistamiseen, saavutettavuuden parantamiseen kaikilla kulkumuodoilla sekä ilmastonmuutokseen sopeutuvaan viherympäristöön. Alueen liikennemerkitöjä on päivitetty, jolloin muun muassa Lapintie ja Ratapihankatu on sisällytetty osaksi keskustan kehää ja kävelykeskustana kehitettävän hitaan liikkumisen aluetta on laajennettu Tammelan stadionille. Myös satamamerkitöjä on tarkistettu ja lisätty. Alueelle on osoitettu ohjeelliset ekologiset yhteydet sekä kaksi kaupunkivihreän kehittämisaluetta, joilla pyritään lisäämään puus-

toa, muuta kasvillisuutta sekä viherpeitteistä maanpintaa. Myös yleismääräyksellä pyritään lisäämään kaupunkiluonnon monimuotoisuutta ja monilajista

kasvillisuutta. Maakunnallisesti ja paikallisesti arvokaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen alue- ja kohdemerkintöjä on lisätty selvitysten pohjalta.

Vaiheyleiskaavaehdotuksen kartta keskustan osa-alueesta.

Asukastilaisuuden keskustelun 3 pääteemaa

1. Tiivistyvä kaupunkirakenne herättää huolta erityisesti puuston osalta. Keskustassa kiinteistöjen maavaraiset pihat enenevässä määrin poistuvat ja tilalle rakennetaan kansia, joiden päälle ei ole mahdollista istuttaa puita. Lisäksi korkea rakentaminen ja sen säännöstely koettiin epäselväksi.

2. Satama-alueiden sijainnit puhututtivat. Pyynikin Rosendahlin todettiin olevan osa haurasta ja haavoittuvaa harjualueen helmaa, johon satama-alueita ei toivota. Alue on myös suosittu virkistysreitti.

3. Kulttuuriympäristön pistemäiset kaavamerkinnät koetaan hankaliksi hahmottaa ja merkinnät johtavat osin harhaan. Kaavoituksessa toivotaan tarkemman tason merkintää ja mahdollisuutta helposti selata kartta-aineiston eri tasoja verkossa.

Tiivistelmä suunnittelijoiden puheenvuoroista

Kaupunkirakenteen tiivistämisen aiheuttamat uhat kaupunkipuiden turvaamiselle ja lisäämiselle on tunnistettu. Vaiheleiskaavassa pyritäänkin varmistamaan, että olemassa olevat puut saadaan säilytettyä. Jo rakennettuja pihakansia ei tarvitse muut-

taa siten, että niihin saadaan istutettua maavaraisia puita. Jos tonteilla on olemassa maavaraisuutta, tulee niillä säilyttää vähintään kaksi puuta (ehdotusvaiheen jälkeen maavaraisia puita koskeva osa yleismääräyksestä on poistunut kaavasta). Kaavassa pysyy uutena velvoitteena olemassa olevien puiden lähtökohtainen säilyttäminen ja pyrkimys puiden lisäämisestä. Tämä on iso edistys kaupunkipuiden huomioonottamisessa kaupunkirakenteessa.

Korkean rakentamisen selvitys on päivitetty pormestariohjelman kirjauksen pohjalta. Itse vyöhykettä ei lähdetä yleiskaavaan muuttamaan, mutta korkean rakentamisen maisemallisia ja kaupunkikuvallisia vaikutuksia tulee jatkossa arvioida tarkemmin. Arvioinnin vaikutuksista tekee asemakaavoittaja.

Satamasijaintien osalta tutkitaan, toimisivatko Pyynikin Rosendahl ja Hatanpään Arboretum lähi-laivasatamien sijainteina. Tarkoitus ei ole tuoda satama-alueita Pyynikin Rosendahlin vanhan uimalaitoksen kohdalle. Sillä on kaupungissa iso kulttuuriarvo. Satamien merkitys on kuitenkin tunnistettu tarpeena kehittää joukkoliikennettä, joten asiaa selvitetään.

Kulttuuriympäristöjen merkitseminen kaavakartalle kohdamerkinnällä ei kohdista suojelutavoitetta ensisijaisesti yksittäiseen rakennukseen vaan osoittaa tavoitteen yleisemmällä tasolla. Kyseessä on informatiivinen merkintä asemakaavan suunnitteluun siitä, että paikallisesti arvokkaat arvot on tunnistettu. Tarkistamme vielä merkinnät niin, että kuvat eivät olisi pistemäisiä, vaan koskevat useita kohteita, ja niiden kuvauksen rinnalla olisi kohteiden luettelo.

Jo kaavaluonnosvaiheessa noussut keskustelu kaupunkipuiden vähenemisestä keskustan osa-alueella jatkui myös ehdotusvaiheen asukastilaisuudessa.

Lielähti-Hiedanranta

Asukastilaisuus 10.4.2024 klo 17:30–19:30

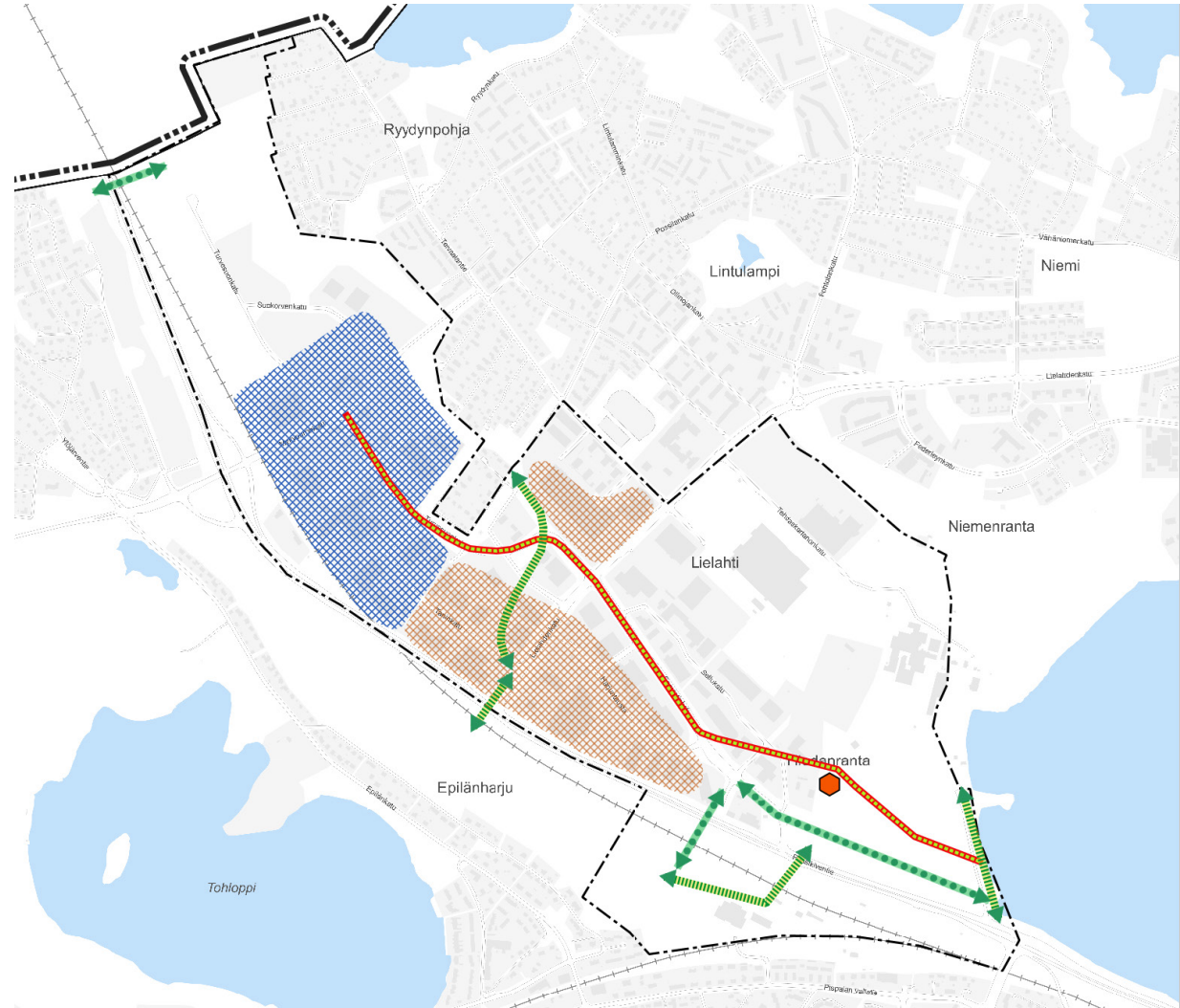
Paikka: Monitoimitila Tuike, Lielahden kirjasto

Osallistujat: 16 läsnäosallistujaa ja 2 etäosallistujaa

AIHE: Vaiheyleiskaavaehdotuksen kokonaisuuden esittely ja Lielähti-Hiedanrannan osa-alueen kehittämisperiaatteet

ALUE: Lielähti-Hiedanranta on yksi Tampereen aluekeskuksista ja kaupan palveluiltaan suurin aluekeskus. Se rajautuu koillisessa Niemenrannan, Lintulammen ja Rydympohjan kaupunginosaan, kaa-kossa Näsijärveen, lounaassa Epilänharjuun ja luoteessa Ylöjärven kaupungin rajaan.

NOSTOJA: Alueen keskeiset kehitystarpeet liittyvät kaupan ohjaukseen sekä viher- ja virkistysyhteyksien vahvistamiseen. Nykyiset tilaa vaativan kaupan alueet säilyvät ja niiden enimmäismitoitusta kasvatetaan ja keskusta-alueilta kaupan enimmäismitoitus poistetaan. Sekä nykyisiltä että tulevilta asuinalueilta osoitetaan viher- ja virkistysyhteyksiä etenkin Epilänharjulle. Raitiotiekatu Hiedanrannasta Lielahden toteutetaan viherkatuna. Asemakaavoja tulee laatia useiden tonttien kokonaisuuksina, jolloin sekä viher- ja virkistysyhteydet että yleiset katu- ja puisto-alueet ratkaistaan tarkemmin osana kokonaisuutta.

Vaiheyleiskaavaehdotuksen kartta Lielähti-Hiedanrannan osa-alueesta.

Asukastilaisuuden keskustelun 3 pääteemaa

1. Uimarantojen kehittäminen puhututti asukkaita. Suositun Ryydynpohjan uimarannan kerrottiin kaipaavan kunnostusta ja ylläpitoa. Kaupungilta oli luvattu sitä jo vuosia sitten, mutta asukkaiden mukaan mitään ei ole tapahtunut. Paikalliset ovat ylläpitäneet alueelle vieviä pitkospuita itse. Lisäksi tiedusteltiin, millä aikataululla uusia uimarantoja on tulossa Näsisaareen, Hiedanrantaan ja Halkoniemeen.

2. Pohjoisen Lielahden ja Ryydynpohjan palveluiden ja joukkoliikenteen tason koetaan heikentyneen viime vuosina. Asukkaiden mukaan kaupungin kehityspanostukset on keskitetty vain Hiedanrantaan, minkä vuoksi pelätään, että loputkin palvelut ja joukkoliikenne keskittyvät tulevaisuudessa sinne. Raitiotiekään ei ulotu näille alueille.

3. Epilänharjulle osoitetun virkistysyhteyden koettiin olevan ristiriidassa muun muassa Tampereen Energian voimalaitoksen laajentamisen sekä kantatie 65:n tulevan perusrantamisen kanssa. Yhteys toivottiin toteutettavan laadukkaasti ja jalankulkijoille ja pyöräilijöille turvallisella sekä toiminnallisesti suotuisalla tavalla. Yhteydelle ehdotettiin esimerkiksi kuntoportaita tai hissisiltaa.

Tiivistelmä suunnittelijoiden puheenvuoroista

Rantojen virkistyspalvelujen selvityksen mukaan Ryydynpohja on luokiteltu uimapaikaksi eikä uimarannaksi. Yleiskaavassa osoitetaan ainoastaan uimarannat, mutta ei uimapaikkoja. Tampereen kaupungin liikuntapalveluissa määritellään uimapaikkojen ja uimarantojen varustelutaso. Uimapaikkojen varustelutaso on matalampi kuin uimarantojen. Näsisaaren ja Hiedanrannan kohdalla oleva nollakuitu hidastaa virkistyskäytön kehittämistä. Sen nostaminen aloitetaan kesällä 2025 ja menee useampi vuosi ennen kuin alue saadaan puhdistettua.

Asualueiden suunnittelu joukkoliikenneväylien varrelle on keino ylläpitää palveluja. Joukkoliikenteen vaihtoratkaisuja on jo olemassa ja esimerkiksi TAYSin alueella nämä ratkaisut toimivat hyvin.

Epilänharjulle on ehdotettu Energiankadun jatkamista kantatie 65:n ja rautatien ali voimalaitokselle ja edelleen Epilään. Alitus kannattaa toteuttaa kantatien perusrantamisen yhteydessä. Asemakaavamuutos on käynnissä, mutta toteutus on varmistumatta. Tampereen Energia hakee poikkeuslupaa voimalaitosalueelle kahdelle isolle lämpöakusäiliölle, sillä alueen nykyinen rakennusoikeus on jo käytetty. Hanke ei kuitenkaan tule estämään alikulkuyhteyden toteuttamista.

Kantatie 65:n estevaikutus Epilänharjulle on tunnistettu. Alikulut ovat sen ainoa ratkaisukeino. Kantatien perusrantamisen aikana tullaan tarvitsemaan erilaisia tilapäisratkaisuja, mutta kävelyn ja pyöräilyn reittejä tullaan ohjaamaan myös Paasikiventien pohjoispuolelle Näsisaaren kautta, kun raitiotie aloittaa liikennöinnin vuonna 2025. Lopputilanteessa reittejä jää Paasikiventien molemmin puolin.

Kuva Sitowise Oy
Lielahdi-Hiedanrannan asukastilaisuudessa puhututti erityisesti alueen viherympäristöjen ja virkistyspalveluiden, kuten uimarantojen, kehittäminen.

Alasjärven itäpuoli

Asukastilaisuus 11.4.2024, klo 17:3019:30

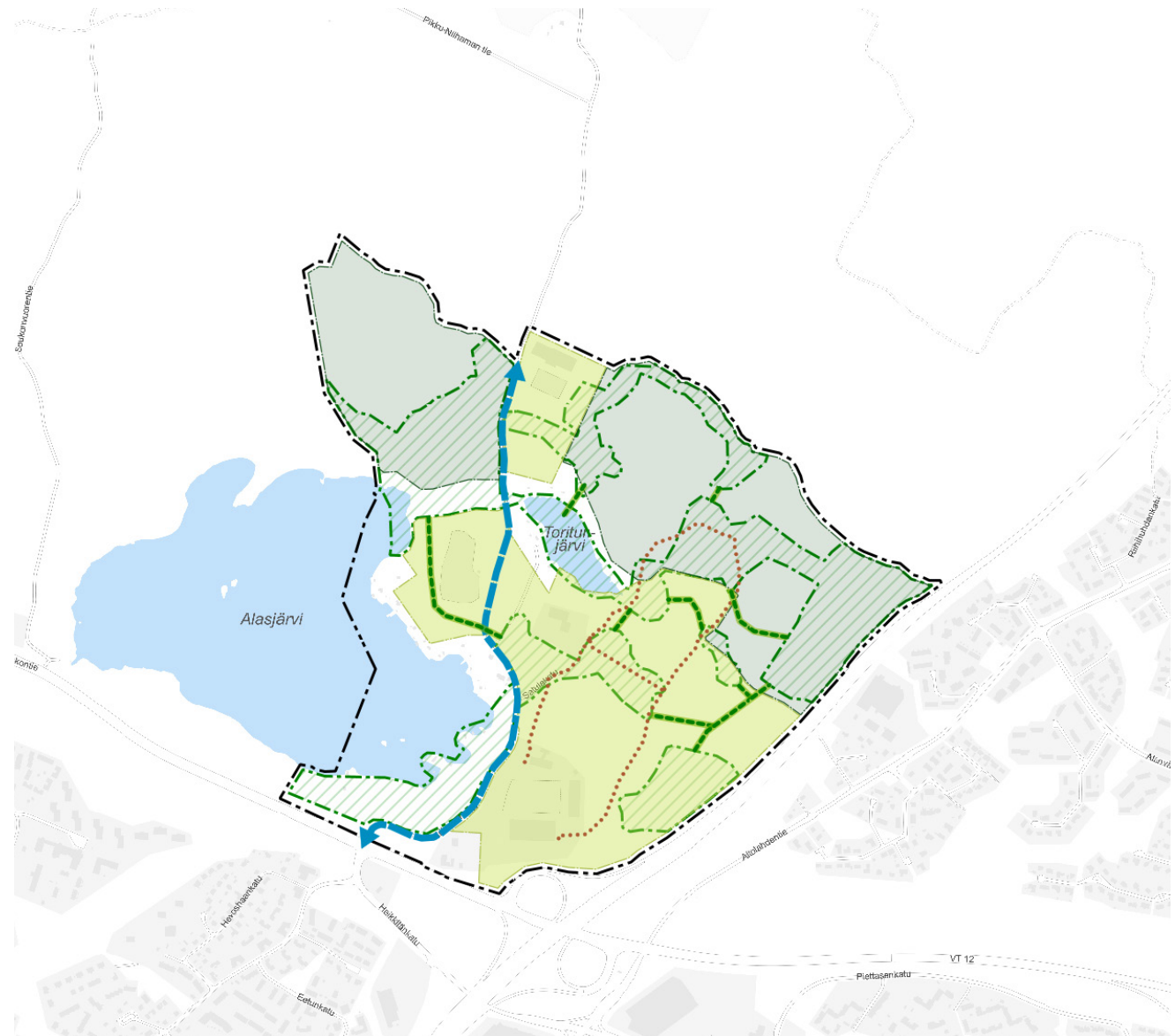
Paikka: Monitoimitila Kivi, Koilliskeskuksen kirjasto

Osallistujat: 28 läsnäosallistujaa ja 4 etäosallistujaa

AIHE: Vaiheyleiskaavaehdotuksen kokonaisuuden esittely ja Alasjärven itäpuolen kehittämisperiaatteet

ALUE: Osa-alue on pääasiassa metsäistä virkistys- aluetta, joka rajautuu koillisessa Niihaman Hepo- vuoreen, kaakossa valtatiehen 9, lounaassa Teis- konttiehen sekä luoteessa ja idässä Alasjärveen. Alueella on loma-asuntoja sekä ratsastus- ja koi- raurheilukeskuksia. Alueen keskellä on myös pieni Toritunjärvi.

NOSTOJA: Osa-alueen keskeiset teemat ovat luon- toarvojen ja ekologisten yhteyksien turvaaminen sekä virkistyskäytön kehittäminen. Metsäalueita kehitetään yhtenäisenä ulkoilu- ja virkistysmetsänä, jossa turvataan luonto- ja maisema-arvot sekä eko- logiset ja virkistysyhteydet. Urheilu- ja virkistyspal- velualueiden suunnittelussa tulee huomioida sekä luonto- ja virkistysarvot että niiden saavutettavuus kävellessä, pyörällä ja joukkoliikenteellä. Pysäköinti ratkaistaan alueella kokonaisuutena huomioiden virkistyskäyttö ja tapahtumat. Kaavaluonnoksessa esitetyt matkailu- ja majoituspalveluiden aluevara- ukset on poistettu.

Vaiheyleiskaavaehdotuksen kartta Alasjärven itäpuolen osa-alueesta.

Asukastilaisuuden keskustelun 3 pääteemaa

1. Niihamankadun kävely- ja pyöräteitä tulisi jatkaa Luhtaantielle ja siirtolapuutarhalle asti, sillä reitillä kulkee paljon kävelijöitä, pyöräilijöitä ja auto-liikennettä. Niitä on luvattu tehdä jo vuosikymmeniä. Tie on nykyisin varsin kapea ja huonossa kunnossa etenkin kävelylle ja pyörille. Lisäksi toiveena on Atalan Toritunkadun alikulkuyhteyden perusparantaminen.

2. Kaavaluonnoksessa olleiden matkailu- ja majointipalveluiden aluevarausten poistamiseen kaavaehdotuksesta oltiin hyvin tyytyväisiä.

3. Kaupungin kaavatyöskentelyn ja asukasvuorovaikutuksen koetaan parantuneen viime vuosikymmenten aikana. Ennen ei ollut mahdollisuutta keskustella samalla tavalla. Asukkaille on syntynyt kokemus, että he voivat oikeasti vaikuttaa kaavatyöhön.

Tiivistelmä suunnittelijoiden puheenvuoroista

Kaavaluonnoksessa osa-alueen rajausta oli laajempi ja siinä oli mukana kehittämisehdotus kävely- ja pyöräteiden jatkamisesta siirtolapuutarha-alueelle, ja kehitystarve on tunnistettu. Luhtaantie on yksityistie, joten sen kehittämisestä ja ylläpidosta vastaa tällä hetkellä tieosuuskunta. Alueen asemakaavoituksen kautta asemakaavoitettavalla alueella Luhtaantie muuttuisi kaduksi, jonka ylläpitovastuu olisi kaupungilla.

Toritunkadun alikulku on kaavoituksessa tunnistettu kehitettäväksi virkistysyhteydeksi, joka toimisi tulevaisuudessa yhteytenä alueelle. Asiaa tarkastellaan tarkemmin asemakaavoitusvaiheessa. Yleiskaavoitus-yksikkö vie tiedon eteenpäin, jos alikululle johtavalle tielle voisi jo tässä vaiheessa tehdä pientä parannusta.

Kaavatyön aikana on pyritty kehittämään osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Kuva Sitowise Oy

Virkistysalueiden saavutettavuus ja virkistysyhteyksien kehittäminen kiinnostivat yleisöä Alasjärven asukastilaisuudessa.